

U S T A W A

z dnia 27 lipca 2001 r.

Prawo o ustroju sądów powszechnych

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 217, z 2022 r. poz. 2642, z 2023 r. poz. 289, 614.

DZIAŁ I

Sądy powszechne

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. § 1. Sądami powszechnymi są sądy rejonowe, sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne.

§ 2. Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego.

§ 3. Sądy powszechne wykonują również inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw lub przez wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe lub prawo stanowione przez organizację międzynarodową, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy ją konstytuującej wynika, że jest ono stosowane bezpośrednio.

§ 4. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o sądach bez bliższego ich określenia, rozumie się przez to sądy powszechne.

Art. 2. § 1. Zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują sędziowie.

§ 1a. W sądach rejonowych zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują także asesory sądowi, z wyłączeniem:

- 1) stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym wobec zatrzymanego przekazanego do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania;
- 2) rozpoznawania zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, na postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia i na postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw;
- 3) rozstrzygania spraw, o których mowa w art. 12 pkt 3.

§ 2. Zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Ilekroć w przepisach jest mowa o referendarzach sądowych, rozumie się przez to także starszych referendarzy sądowych.

§ 2a. Zadania, o których mowa w § 2, mogą wykonywać asesory sądowi. Zadania te mogą wykonywać również sędziowie, jeżeli ich wykonywanie przez referendarzy sądowych lub asesorów sądowych nie jest możliwe.

§ 3. (uchylony)

Art. 3. § 1. Sędziowie tworzą samorząd sędziowski.

§ 2. Organami samorządu sędziowskiego są:

- 1) zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego;
- 2) zgromadzenie ogólne sędziów sądu okręgowego;
- 3) zgromadzenie ogólne sędziów sądu rejonowego.

Art. 4. § 1. W sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości obywatele biorą udział przez uczestnictwo ławników w rozpoznawaniu spraw przed sądami w pierwszej instancji, chyba że ustawy stanowią inaczej.

§ 2. Przy rozstrzyganiu spraw ławnicy mają równe prawa z sędziami i asesorami sądowymi.

Art. 5. § 1. Językiem urzędowym przed sądami jest język polski.

§ 2. Osoba niewładająca w wystarczającym stopniu językiem polskim ma prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku i bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza.

§ 3. O przyznaniu tłumacza osobie, o której mowa w § 2, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o przyznanie tłumacza zgłoszony w toku sprawy rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy.

Art. 6. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa w linii prostej lub powinowactwa w linii prostej albo w stosunku przysposobienia, małżonkowie oraz rodzeństwo nie mogą być sędziami, asesorami sądowymi albo referendarzami sądowymi w tym samym wydziale sądu.

Art. 7. Nadzór nad działalnością sądów w zakresie orzekania sprawuje Sąd Najwyższy, w trybie określonym ustawami.

Art. 8. Działalność administracyjna sądów polega na:

- 1) zapewnieniu odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3;
- 2) zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3.

Art. 9. Nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 1, sprawuje Minister Sprawiedliwości, na zasadach określonych w dziale I rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.¹⁾).

Art. 9a. § 1. Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, sprawują prezesi sądów.

§ 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, sprawuje Minister Sprawiedliwości przez służbę nadzoru, którą stanowią sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 77 oraz, w zakresie nadzoru nad prowadzeniem ksiąg wieczystych, rejestru zastawów i Krajowego Rejestru Sądowego, referendarze sądowi delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości na podstawie art. 151a § 5.

Art. 9aa. Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości przewidziane niniejszą ustawą mogą zostać powierzone sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, z wyjątkiem uprawnienia do wydania decyzji o przeniesieniu sędziego w przypadkach określonych w art. 75 § 2.

Art. 9b. Czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawisli.

Art. 9c. Ilekroć przepis ustawy przewiduje zasięgnięcie opinii kolegium albo zgromadzenia ogólnego bez wskazania terminu, w razie niewyrażenia opinii w dniu, na który zostało zwołane posiedzenie w celu jej wydania, uważa się, że opinia jest pozytywna.

Art. 9d. Przedmiotem obrad kolegium i samorządu sędziowskiego nie mogą być sprawy polityczne, w szczególności zabronione jest podejmowanie uchwał podważających zasady funkcjonowania władz Rzeczypospolitej Polskiej i jej konstytucyjnych organów.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414.

Rozdział 2

Organizacja sądów

Art. 10. § 1. Sąd rejonowy tworzy się dla jednej lub większej liczby gmin; w uzasadnionych przypadkach może być utworzony więcej niż jeden sąd rejonowy w obrębie tej samej gminy.

§ 1a. Sąd rejonowy tworzy się dla obszaru jednej lub większej liczby gmin zamieszkałych przez co najmniej 50 000 mieszkańców, jeżeli łączna liczba spraw cywilnych, karnych oraz rodzinnych i nieletnich wpływających do istniejącego sądu rejonowego z obszaru tej gminy lub kilku gmin wynosi co najmniej 5000 w ciągu roku kalendarzowego, z zastrzeżeniem § 1b–1d.

§ 1b. Sąd rejonowy może być utworzony dla jednej lub większej liczby gmin zamieszkałych przez mniejszą niż 50 000 liczbę mieszkańców, jeżeli łączna liczba spraw cywilnych, karnych oraz rodzinnych i nieletnich wpływających do istniejącego sądu rejonowego z obszaru tej gminy lub kilku gmin wynosi co najmniej 5000 w ciągu roku kalendarzowego.

§ 1c. Sąd rejonowy może być utworzony według kryteriów określonych w § 1b tylko wtedy, gdy zmiana obszaru właściwości sądu rejonowego właściwego dla tej gminy lub gmin nie spowoduje, że istniejący sąd rejonowy nie będzie spełniał kryteriów określonych w § 1a lub 1b.

§ 1d. Sąd rejonowy może zostać zniesiony, jeżeli łączna liczba spraw cywilnych, karnych oraz rodzinnych i nieletnich wpływających w ciągu kolejnych 3 lat nie przekracza 5000 w każdym roku kalendarzowym.

§ 2. Sąd okręgowy tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch sądów rejonowych, zwanego dalej „okręgiem sądowym”.

§ 3. Sąd apelacyjny tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch okręgów sądowych, zwanego dalej „obszarem apelacji”.

Art. 10a. Sądy gospodarcze rozpoznają sprawy gospodarcze oraz inne sprawy z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należące do ich właściwości z mocy przepisów odrębnych. Sądami gospodarczymi są powołane do tego wydziały sądów powszechnych.

Art. 11. § 1. Sądy dzielą się na wydziały.

§ 2. Wydziałem kieruje przewodniczący wydziału, którym jest prezes albo wiceprezes sądu lub inny sędzia. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, biorąc pod uwagę racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby

wynikające z obciążenia zadaniami, funkcję przewodniczącego wydziału można powierzyć asesorowi sądowemu.

§ 2a. Przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych, wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów oraz wydziału gospodarczego do spraw Krajowego Rejestru Sądowego jest referendarz sądowy.

§ 3. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza prezes sądu. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym prezes sądu zasięga opinii kolegium sądu apelacyjnego. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie okręgowym i rejonowym prezes sądu zasięga opinii kolegium sądu okręgowego.

§ 3a. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na czas określony, nie dłuższy niż trzy lata. Zwolnienie z funkcji przewodniczącego wydziału, przed upływem tego okresu, może nastąpić po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu. Przed zasięgnięciem opinii prezes sądu poucza o możliwości złożenia wyjaśnień na piśmie, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania pouczenia. Posiedzenie kolegium odbywa się nie wcześniej niż po upływie wyjaśnień lub bezskutecznym upływie terminu do ich złożenia.

§ 3b. W przypadku łączenia funkcji przewodniczącego wydziału z funkcją prezesa albo wiceprezesa sądu, funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na okres odpowiadający kadencji prezesa albo wiceprezesa sądu.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Prezes sądu może powierzyć sędziemu funkcję zastępcy przewodniczącego wydziału, jeżeli przemawiają za tym wielkość lub zakres zadań wydziału. W wydziale ksiąg wieczystych oraz wydziale gospodarczym do spraw rejestrowych funkcję zastępcy przewodniczącego wydziału powierza się referendarzowi sądowemu. Przepisy § 3 i 3a stosuje się odpowiednio.

Art. 12. § 1. W sądzie rejonowym można tworzyć wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego;
- 3) rodzinny i nieletnich – do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób

uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw;

- 4) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
- 5) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 6) ksiąg wieczystych – do prowadzenia ksiąg wieczystych;
- 7) egzekucyjny – do rozpoznawania spraw:
 - a) o nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, o których mowa w art. 777 § 1 pkt 3–6 oraz art. 781 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.²⁾), w tym również w przypadkach, o których mowa w art. 778¹, art. 787, art. 787¹, art. 788 i art. 789 tej ustawy, o ile nadanie klauzuli wykonalności nie należy do właściwości sądów gospodarczych,
 - b) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest wydane w wydziale egzekucyjnym orzeczenie sądu albo referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu,
 - c) ze skarg na czynności komornika sądowego wnoszonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz spraw, w których przepisy te stosuje się odpowiednio,
 - d) w trybie art. 759 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
 - e) o wyłączenie komornika sądowego,
 - f) o ustanowienie kuratora w postępowaniu egzekucyjnym,
 - g) o wydanie zaświadczenia dla tytułów egzekucyjnych, o których mowa w art. 795¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
 - h) w trybie art. 801¹ § 2, art. 807 § 1, art. 813, art. 820² i art. 821¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339, 2436 i 2600.

- i) w trybie art. 1153¹⁶ i art. 1153¹⁸ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
- j) o których mowa w tytułach II i III części trzeciej ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, w zakresie zastrzeżonym dla kompetencji sądu, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz spraw o wyjawienie majątku,
- k) o zwolnienie od kosztów sądowych przed wszczęciem postępowania w sprawach, o których mowa w przepisach poprzedzających, oraz zwolnienie od kosztów komorniczych.

§ 2. (uchylony)

Art. 13. (uchylony)

Art. 14. (uchylony)

Art. 15. (uchylony)

Art. 16. § 1. W sądzie okręgowym można tworzyć wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych, spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw oraz spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich;
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
- 3) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
- 4) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 5) kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych – do spraw związanych z kontrolą pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych przez Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Ochrony Państwa, Służbę Celno-Skarbową, Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej i Biuro Nadzoru Wewnętrznego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, wskazuje wydział sądu okręgowego rozpoznający środki odwoławcze w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Art. 16a. § 1. W sądzie okręgowym działa koordynator do spraw mediacji, który wykonuje działania na rzecz rozwoju mediacji, zapewnia sprawną komunikację pomiędzy sędziami i mediatorami oraz stałymi mediatorami, a także współpracuje przy organizowaniu spotkań informacyjnych.

§ 2. Koordynator do spraw mediacji wykonuje zadania, o których mowa w § 1, również w sądach rejonowych na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 3. Koordynatora do spraw mediacji powołuje prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, spośród sędziów sądu okręgowego.

Art. 16b. § 1. W okręgu sądowym działa koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych.

§ 2. W zakresie dotyczącym współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka w sprawach cywilnych, w szczególności praw dziecka i praw rodziny koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych:

- 1) udziela sędziom, asesorom sądowym, referendarzom sądowym i asystentom sędziów, na ich wnioski, informacji:
 - a) o zasadach i trybie uzyskania informacji o prawie i praktyce państwa obcego,
 - b) z zakresu techniki pracy oraz wykonywania czynności administracji sądowej istotnych dla prawidłowego przygotowania wniosku o pomoc prawną oraz orzeczeń podlegających wzajemnemu uznawaniu,
 - c) o zasadach i trybie współpracy w ramach Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych,
 - d) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania wniosku o pomoc prawną lub udzielenie informacji dotyczącej stanu realizacji tego wniosku,
 - e) o sposobie uzyskania informacji o treści standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.³⁾);

- 2) wspomaga osoby pełniące funkcję punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w realizacji ich zadań;
- 3) informuje prezesa właściwego sądu lub przewodniczącego właściwego wydziału o celowości zorganizowania narady sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych, w szczególności w celu przedstawienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości oraz zagadnień, w których orzecznictwo jest niejednolite, a także w celu zapewnienia przestrzegania standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz może brać w niej udział;
- 4) informuje prezesa właściwego sądu o potrzebie analizy orzecznictwa i ewentualnego wystąpienia z informacją, o której mowa w art. 22 § 1 pkt 2;
- 5) informuje sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych i asystentów sędziów o istotnym bieżącym orzecznictwie Sądu Najwyższego i organów międzynarodowych;
- 6) kontroluje aktualność informacji umieszczonych na stronach internetowych sądu.

§ 3. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych wykonuje zadania, o których mowa w § 2, we wszystkich sądach na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 4. Koordynatorowi do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych, udostępnia się akta sądowe w celu wykonywania przez niego zadań, o których mowa w § 2.

§ 5. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych wchodzi w skład Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

§ 6. Koordynatora do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych powołuje prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, spośród sędziów, asesorów sądowych lub referendarzy sądowych tego sądu okręgowego lub sądów rejonowych na obszarze jego właściwości wyróżniających się wiedzą z zakresu współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw

³⁾ Zmiany wymienionej Konwencji zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. poz. 962, z 2001 r. poz. 266, z 2003 r. poz. 364, z 2010 r. poz. 587 oraz z 2014 r. poz. 1155.

człowieka w sprawach cywilnych, w szczególności praw dziecka i praw rodziny oraz wykazujących odpowiednią znajomość języków obcych.

Art. 16c. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi punkty kontaktowe Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

Art. 16d. § 1. W okręgu sądowym działa koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych.

§ 2. W zakresie dotyczącym współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka w sprawach karnych koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych:

- 1) udziela sędziom, asesorom sądowym, referendarzom sądowym i asystentom sędziów na ich wnioski informacji:
 - a) o zasadach i trybie uzyskania informacji o prawie i praktyce państwa obcego,
 - b) z zakresu techniki pracy oraz wykonywania czynności administracji sądowej istotnych dla prawidłowego przygotowania wniosku o pomoc prawną, europejskiego nakazu aresztowania oraz innych orzeczeń podlegających wzajemnemu uznawaniu,
 - c) o zasadach i trybie współpracy w ramach Europejskiej Sieci Sądowej,
 - d) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania wniosku o pomoc prawną lub udzielenia informacji dotyczącej stanu realizacji tego wniosku,
 - e) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania europejskiego nakazu aresztowania lub innego orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznawaniu lub udzielenia informacji dotyczącej stanu realizacji tego nakazu lub orzeczenia,
 - f) o sposobie uzyskania informacji o treści standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.;
- 2) informuje prezesa właściwego sądu lub przewodniczącego właściwego wydziału o celowości zorganizowania narady sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych, w szczególności w celu przedstawienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości oraz zagadnień, w których orzecznictwo jest niejednolite, a także w celu zapewnienia przestrzegania standardów wynikających z

Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz może brać w niej udział;

- 3) informuje prezesa właściwego sądu o potrzebie analizy orzecznictwa i ewentualnego wystąpienia z informacją, o której mowa w art. 22 § 1 pkt 2;
- 4) informuje sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych i asystentów sędziów o istotnym bieżącym orzecznictwie Sądu Najwyższego i organów międzynarodowych;
- 5) kontroluje aktualność informacji umieszczonych na stronach internetowych sądu.

§ 3. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych wykonuje zadania, o których mowa w § 2, we wszystkich sądach na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 4. Koordynatorowi do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych udostępnia się akta sądowe w celu wykonywania przez niego zadań, o których mowa w § 2.

§ 5. Koordynatora do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych powołuje prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, spośród sędziów, asesorów sądowych lub referendarzy sądowych tego sądu okręgowego lub sądów rejonowych na obszarze jego właściwości wyróżniających się wiedzą z zakresu współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka oraz wykazujących odpowiednią znajomość języków obcych.

Art. 17. (uchylony)

Art. 18. § 1. Sąd apelacyjny dzieli się na wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, jak również spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
- 3) pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

§ 2. (uchylony)

Art. 18a. W sądach mogą być tworzone wydziały inne niż wymienione w art. 12, 16 lub art. 18.

Art. 18b. Poza siedzibą sądu mogą być tworzone wydziały zamiejscowe, a poza siedzibą sądu okręgowego także ośrodki zamiejscowe.

Art. 19. § 1. Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi wydziały oraz wydziały i ośrodki zamiejscowe sądów w drodze zarządzenia, mając na względzie potrzebę zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, w szczególności przez dostosowanie liczby, rodzaju i wielkości wydziałów do obciążenia wpływem spraw, właściwą skalę etatyzacji, ekonomię postępowania sądowego oraz konieczność prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie; w zarządzeniu o utworzeniu wydziału oraz wydziału lub ośrodka zamiejscowego należy określić jego siedzibę, obszar właściwości oraz zakres spraw przekazanych do rozpoznawania.

§ 1a. Przy tworzeniu wydziałów egzekucyjnych uwzględnia się ponadto konieczność prawidłowego i sprawnego wykonywania nadzoru judykacyjnego nad komornikami sądowymi, mając na względzie w szczególności:

- 1) wpływ spraw, o których mowa w art. 12 § 1 pkt 7;
- 2) liczbę komorników sądowych, którzy podlegaliby nadzorowi judykacyjnemu utworzonego wydziału;
- 3) liczbę spraw prowadzonych przez komorników sądowych, którzy podlegaliby nadzorowi judykacyjnemu utworzonego wydziału.

§ 2. W przypadku zniesienia wydziału lub ośrodka zamiejscowego sądu, pracownicy zatrudnieni w zniesionej jednostce przechodzą do odpowiedniego sądu.

Art. 20. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w drodze rozporządzeń:

- 1) tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby, obszary właściwości i zakres rozpoznawanych przez nie spraw,
 - 1a) może przekazać jednemu sądowi apelacyjnemu rozpoznawanie spraw własności intelektualnej z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów apelacyjnych,
- 2) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji, a jednemu sądowi rejonowemu – rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych z właściwości lub części obszarów

- właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,
- 3) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji, a jednemu sądowi rejonowemu – rozpoznawanie spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych,
 - 3a) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw własności intelektualnej z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów okręgowych,
 - 4) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych z właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji,
 - 5) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawanie spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,
 - 6) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu prowadzenie ksiąg wieczystych z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,
 - 7) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawanie spraw w elektronicznym postępowaniu upominawczym z właściwości innych sądów rejonowych,
 - 8) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawanie wniosków o nadanie klauzuli wykonalności decyzjom wydanym przez Radę, Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny, Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego oraz wyrokom Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z właściwości innych sądów rejonowych,

9) wyznacza sądy okręgowe właściwe do rozpoznawania spraw z zakresu ochrony unijnych znaków towarowych i wzorów wspólnotowych (sądy unijnych znaków towarowych i wzorów wspólnotowych) oraz ustala ich obszary właściwości w tych sprawach,

<9a) wyznacza jeden sąd rejonowy i jeden sąd okręgowy właściwe do rozpoznawania spraw w europejskim postępowaniu nakazowym oraz w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń wszczętych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego te postępowania,>

Dodany pkt 9a w art. 20 wejdzie w życie z dn. 1.01.2024 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 614).

10) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznanie spraw, o których mowa w art. 12 § 1 pkt 7, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych

– kierując się potrzebą zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, przez dostosowanie liczby sądów, ich wielkości i obszarów właściwości do zakresu obciążenia wpływem spraw, a także uwzględniając ekonomię postępowania sądowego, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie.

Art. 20a. § 1. Minister Sprawiedliwości, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, przydziela nowe stanowiska sędziowskie oraz asesorskie poszczególnym sądom.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska sędziowskiego lub asesorskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji prezes sądu apelacyjnego, w terminie czternastu dni od dnia zwolnienia stanowiska, zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości, na podstawie kryteriów, o których mowa w § 1, oraz mając na względzie zapewnienie stanowisk asesorskich egzaminowanym aplikantom aplikacji sędziowskiej:

- 1) przydziela stanowisko danemu albo innemu sądowi, w razie potrzeby po przekształceniu odpowiednio w stanowisko sędziowskie lub asesorskie, albo
- 2) stanowisko znosi.

§ 2a. W razie planowanego zwolnienia stanowiska sędziowskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji przez sędziego, który przechodzi w stan spoczynku po osiągnięciu wymaganego wieku, prezes sądu apelacyjnego, nie później

niż na pięć miesięcy przed zwolnieniem stanowiska, zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 2b. W przypadku przydzielenia stanowiska asesorskiego Minister Sprawiedliwości przydziela stanowisko wydziałowi lub wydziałom po zasięgnięciu opinii prezesa właściwego sądu. Przepis art. 22a § 4 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Stanowisko asesorskie przekształca się z mocy prawa w stanowisko sędziowskie z chwilą powołania zajmującego je asesora sądowego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 4. O wolnych stanowiskach sędziowskich Minister Sprawiedliwości obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

§ 5. O wolnym stanowisku sędziowskim nie obwieszcza się, jeżeli jego obsadzenie następuje w drodze przeniesienia służbowego sędziego równorzędnego sądu lub w trybie określonym w art. 74 albo przeniesienia służbowego asesora sądowego.

Rozdział 3

Organy sądów

Art. 21. § 1. Organami sądów są:

- 1) w sądzie rejonowym – prezes sądu i dyrektor sądu, z zastrzeżeniem art. 21a § 1;
- 2) w sądzie okręgowym – prezes sądu, kolegium sądu i dyrektor sądu;
- 3) w sądzie apelacyjnym – prezes sądu, kolegium sądu i dyrektor sądu.

§ 1a. (uchylony)

§ 1b. (uchylony)

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

Art. 21a. § 1. W sądzie rejonowym można powołać dyrektora sądu, jeżeli uzasadniają to względy organizacyjne, a w szczególności wielkość sądu mierzona liczbą stanowisk sędziowskich, asesorskich i referendarskich oraz zatrudnionych w nim pracowników lub odległość od sądu okręgowego. W sądzie rejonowym, w którym nie powołuje się dyrektora sądu, zadania dyrektora sądu wykonuje dyrektor przełożonego sądu okręgowego, który przejmuje także prowadzenie gospodarki finansowej tego sądu.

§ 2. Minister Sprawiedliwości jest zwierzchnikiem służbowym dyrektora sądu.

§ 3. Prezes sądu wykonuje w stosunku do dyrektora sądu czynności z zakresu prawa pracy, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla Ministra Sprawiedliwości.

Art. 22. § 1. Prezes sądu:

- 1) kieruje sądem i reprezentuje sąd na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do kompetencji dyrektora sądu, a w szczególności:
 - a) kieruje działalnością administracyjną sądu, w zakresie wskazanym w art. 8 pkt 2,
 - aa) co najmniej raz w roku określa potrzeby sądu konieczne dla zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3, biorąc pod uwagę przewidywany ich zakres,
 - b) jest zwierzchnikiem służbowym sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, asystentów sędziów danego sądu oraz kierownika i specjalistów opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów,
 - c) powierza sędziom, asesorom sądowym i referendarzom sądowym pełnienie funkcji i zwalnia z ich pełnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej;
- 2) dokonuje analizy orzecznictwa w kierowanym sądzie pod względem poziomu jego jednolitości oraz informuje sędziów i asesorów sądowych o wynikach tej analizy, a w razie stwierdzenia istotnych rozbieżności w orzecznictwie informuje o nich Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;
- 3) pełni inne czynności przewidziane w ustawie oraz przepisach odrębnych.

§ 1a. (uchylony)

§ 1b. (uchylony)

§ 2. W zakresie kierowania działalnością administracyjną sądu, prezes sądu podlega prezesowi sądu przełożonego oraz Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. (uchylony)

Art. 22a. § 1. Prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu apelacyjnego, prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu okręgowego a prezes sądu rejonowego w sądzie rejonowym po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu okręgowego ustalają podział czynności, który określa:

- 1) przydział sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych do wydziałów sądu,

- 2) zakres obowiązków sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych i sposób ich uczestniczenia w przydziale spraw,
- 3) plan dyżurów oraz zastępstw sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych

– przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.

§ 1a. Asesorów sądowych przydziela się do wydziałów, zgodnie z wyborem dokonany w trybie art. 33a ust. 5 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217).

§ 2. Do wydziału ksiąg wieczystych oraz wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów przydziela się wyłącznie referendarzy sądowych, chyba że nie jest to możliwe.

§ 3. Jeżeli do wydziałów, o których mowa w § 2, przydzielono wyłącznie referendarzy sądowych, czynności, do których referendarze nie są uprawnieni, włącza się do zakresu obowiązków sędziów i asesorów sądowych orzekających w innych wydziałach.

§ 4. Prezes sądu może ustalić nowy podział czynności w całości lub części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w § 1. W przypadku asesorów sądowych, o których mowa w § 1a, zmiana zakresu obowiązków skutkująca przeniesieniem do innego wydziału sądu jest możliwa w przypadkach szczególnie uzasadnionych, nie wcześniej jednak niż po upływie roku służby i tylko raz.

§ 4a. Przeniesienie sędziego do innego wydziału wymaga zgody sędziego.

§ 4b. Nie wymaga zgody sędziego przeniesienie go do innego wydziału, jeżeli:

- 1) przeniesienie następuje do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) żaden inny sędzia w wydziale, z którego następuje przeniesienie, nie wyraził zgody na przeniesienie;
- 3) przenoszony sędzia jest przydzielony do wydziału, o którym mowa w § 2.

§ 4c. Przepisów § 4b pkt 1 i 2 nie stosuje się do sędziego, którego w okresie trzech lat przeniesiono do innego wydziału bez jego zgody. Przy przeniesieniu sędziego do innego wydziału bez jego zgody w przypadku, o którym mowa w § 4b pkt

2, bierze się pod uwagę w szczególności staż pracy sędziów w wydziale, z którego następuje przeniesienie.

§ 5. Sędzia lub asesor sądowy, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku:

- 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

§ 6. Odwołanie, o którym mowa w § 5, wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając na uwadze względy, o których mowa w § 1. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie odwołania, o którym mowa w § 5, nie wymaga uzasadnienia. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje. Do czasu podjęcia uchwały sędzia lub asesor sądowy wykonuje obowiązki dotychczasowe.

Art. 22b. § 1. Prezesa sądu zastępuje wiceprezes sądu, a w razie jego nieobecności – wyznaczony sędzia.

§ 2. Jeżeli prezes sądu nie został powołany, funkcję prezesa sądu wykonuje, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wiceprezes sądu. W sądzie, w którym powołano więcej niż jednego wiceprezesa sądu, funkcję prezesa sądu wykonuje wiceprezes sądu najstarszy służbą. Jeżeli w sądzie nie został powołany wiceprezes sądu, funkcję prezesa sądu, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wykonuje najstarszy służbą sędzia pełniący funkcję przewodniczącego wydziału w tym sądzie.

§ 3. Liczbę wiceprezesów sądu apelacyjnego ustala Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii prezesa tego sądu, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów okręgowych i rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich, asesorskich i referendarskich w tych sądach.

§ 4. Liczbę wiceprezesów sądu okręgowego ustala Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii prezesa tego sądu oraz prezesa przełożonego sądu apelacyjnego,

biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich, asesorskich i referendarskich w tych sądach.

§ 5. Liczbę wiceprezesów sądu rejonowego ustala prezes sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii prezesa sądu rejonowego oraz opinii prezesa przełożonego sądu okręgowego, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich, asesorskich i referendarskich w sądzie rejonowym.

§ 6. W przypadku zmiany liczby stanowisk sędziowskich, asesorskich lub referendarskich w danym sądzie lub liczby i wielkości nadzorowanych sądów okręgowych lub rejonowych, liczba wiceprezesów danego sądu może być ustalona ponownie.

Art. 23. § 1. Prezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego albo sądu okręgowego. Po powołaniu prezesa sądu apelacyjnego Minister Sprawiedliwości przedstawia go właściwemu zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu apelacyjnego.

§ 2. Wiceprezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego albo sądu okręgowego, na wniosek prezesa tego sądu.

Art. 24. § 1. Prezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego, sądu okręgowego albo sądu rejonowego. Po powołaniu prezesa sądu okręgowego Minister Sprawiedliwości przedstawia go właściwemu zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu okręgowego.

§ 2. Wiceprezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego, sądu okręgowego albo sądu rejonowego, na wniosek prezesa tego sądu.

Art. 25. § 1. Prezesa sądu rejonowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu okręgowego albo sądu rejonowego. Po powołaniu prezesa sądu rejonowego Minister Sprawiedliwości albo prezes przełożonego sądu apelacyjnego albo sądu okręgowego przedstawia go zgromadzeniu sędziów sądu rejonowego.

§ 2. Wiceprezesa sądu rejonowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu okręgowego albo sądu rejonowego, na wniosek prezesa tego sądu.

Art. 25a. (utracił moc)⁴⁾

⁴⁾ Z dniem 1 sierpnia 2007 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r. sygn. akt K 25/07 (Dz. U. poz. 976).

Art. 26. § 1. Prezes sądu apelacyjnego oraz prezes sądu okręgowego są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do pełnienia funkcji prezesa lub wiceprezesa sądu w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji.

§ 2. Wiceprezes sądu apelacyjnego oraz wiceprezes sądu okręgowego są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do pełnienia tej samej funkcji w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji.

§ 3. Prezes sądu rejonowego jest powoływany na okres czterech lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje, i nie może być powołany do pełnienia funkcji prezesa lub wiceprezesa sądu rejonowego przed upływem czterech lat od zakończenia pełnienia tej funkcji.

§ 4. Wiceprezes sądu rejonowego jest powoływany na okres czterech lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje.

§ 5. W przypadku podziału sądu lub połączenia sądów, przy obejmowaniu funkcji prezesa lub wiceprezesa w sądzie utworzonym wskutek podziału lub połączenia, do okresu kadencji zalicza się okres pełnienia takiej samej funkcji w sądzie, który uległ podziałowi lub połączeniu.

Art. 27. § 1. Prezes i wiceprezes sądu mogą być odwołani przez Ministra Sprawiedliwości w toku kadencji w przypadku:

- 1) rażącego lub uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych;
- 2) gdy dalszego pełnienia funkcji nie da się pogodzić z innymi powodów z dobrem wymiaru sprawiedliwości;
- 3) stwierdzenia szczególnie niskiej efektywności działań w zakresie pełnionego nadzoru administracyjnego lub organizacji pracy w sądzie lub sądach niższych;
- 4) złożenia rezygnacji z pełnionej funkcji.

§ 2. Odwołanie prezesa albo wiceprezesa sądu następuje po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu. Zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Minister Sprawiedliwości przedstawia kolegium właściwego sądu w celu uzyskania opinii.

§ 3. Występując o opinię, o której mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości może zawiesić prezesa albo wiceprezesa sądu w pełnieniu czynności. Przepis art. 22b § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Kolegium właściwego sądu wyraża opinię, o której mowa w § 2, po wysłuchaniu prezesa albo wiceprezesa sądu, którego dotyczy zamiar odwołania.

Osoba, której dotyczy zamiar odwołania, nie uczestniczy w głosowaniu nad opinią, nawet jeśli jest członkiem kolegium właściwego sądu.

§ 5. Pozytywna opinia kolegium właściwego sądu upoważnia Ministra Sprawiedliwości do odwołania jego prezesa albo wiceprezesa. Niewydanie opinii w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu.

§ 5a. Jeżeli opinia kolegium właściwego sądu w przedmiocie odwołania jego prezesa albo wiceprezesa jest negatywna, Minister Sprawiedliwości może przedstawić zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Krajowej Radzie Sądownictwa. Negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca, jeżeli uchwała w tej sprawie została podjęta większością dwóch trzecich głosów. Niewydanie opinii przez Krajową Radę Sądownictwa w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu.

§ 6. W przypadku złożenia przez prezesa albo wiceprezesa sądu rezygnacji z pełnionej funkcji w toku kadencji, Minister Sprawiedliwości odwołuje go bez zasięgnięcia opinii, o których mowa w § 2 oraz 5a.

§ 7. Prezes sądu rejonowego może być odwołany także przez Ministra Sprawiedliwości w przypadku rażącego niewywiązywania się z obowiązków służbowych w zakresie nadzoru nad komornikami sądowymi działającymi przy tym sądzie. Przepisy § 2–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 28. § 1. Kolegium sądu apelacyjnego składa się z:

- 1) prezesa sądu apelacyjnego;
- 2) prezesów sądów okręgowych z obszaru właściwości sądu apelacyjnego.

§ 2. Członek kolegium może upoważnić do udziału w posiedzeniu kolegium sędzię sądu, którego jest prezesem.

§ 3. Przewodniczącym kolegium sądu apelacyjnego jest prezes tego sądu, a w razie jego nieobecności – najstarszy służbą członek kolegium.

§ 4. Uchwały zapadają większością głosów. Do podjęcia uchwały jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków kolegium sądu apelacyjnego. Prezes sądu nie bierze udziału w podejmowaniu uchwał w przypadku wyrażania przez kolegium opinii w sprawach, w których decyzje należą do jego kompetencji. W przypadku równej liczby głosów, przesądza głos przewodniczącego, a jeżeli prezes sądu apelacyjnego nie bierze udziału w głosowaniu przesądza głos najstarszego służbą członka kolegium.

§ 5. Głosowanie jest tajne, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków kolegium sądu apelacyjnego.

§ 6. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący kolegium może zarządzić przeprowadzenie głosowania w trybie obiegowym. Głosowanie jest wówczas jawne. Głosowanie w trybie obiegowym jest ważne, jeżeli w terminie wyznaczonym na zajęcie stanowiska głos odda co najmniej połowa członków kolegium.

§ 7. W posiedzeniach kolegium zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego mogą uczestniczyć, z prawem udziału w głosowaniu wyłącznie w tych sprawach, delegaci zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego.

§ 8. Kolegium sądu apelacyjnego zbiera się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Posiedzenia kolegium zwołuje prezes sądu apelacyjnego z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej trzeciej liczby członków kolegium.

§ 9. W posiedzeniu kolegium sądu apelacyjnego, na którym ma być wyrażona opinia o projekcie planu finansowego, o którym mowa w art. 178 § 1, uczestniczy dyrektor sądu apelacyjnego.

Art. 29. § 1. Kolegium sądu apelacyjnego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) wyraża opinię w sprawie powołania do pełnienia funkcji rzecznika prasowego albo powierzenia obowiązków rzecznika prasowego w sądzie apelacyjnym oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tej funkcji albo wykonywania tych obowiązków;
- 1a) opiniuje kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego;
- 2) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów;
- 3) wyraża opinię o projekcie planu finansowego, o którym mowa w art. 178 § 1;
- 4) wyraża opinię w sprawach osobowych sędziów;
- 5) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów naruszających zasady etyki;
- 6) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa oraz Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. (uchylony)

Art. 30. § 1. Kolegium sądu okręgowego składa się z:

- 1) prezesa sądu okręgowego;
- 2) prezesów sądów rejonowych z obszaru właściwości sądu okręgowego.

§ 2. Do kolegium sądu okręgowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 28 § 2–6, 8 i 9.

§ 3. W posiedzeniach kolegium zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu okręgowego mogą uczestniczyć, z prawem udziału w głosowaniu wyłącznie w tych sprawach, delegaci zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego.

§ 4. W posiedzeniach kolegium zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu rejonowego mogą uczestniczyć, z prawem udziału w głosowaniu wyłącznie w tych sprawach, delegaci zgromadzeń ogólnych sądów rejonowych z okręgu sądowego.

Art. 31. § 1. Kolegium sądu okręgowego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) wyraża opinię w sprawie powołania do pełnienia funkcji rzecznika prasowego albo powierzenia obowiązków rzecznika prasowego w sądzie okręgowym oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tej funkcji albo wykonywania tych obowiązków;
- 1a) opiniuje kandydatów na stanowiska sędziów sądu okręgowego i sędziów sądów rejonowych;
- 2) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów;
- 3) wyraża opinię o projektach planów finansowych, o których mowa w art. 178 § 1;
- 4) wyraża opinię w sprawach osobowych sędziów sądu okręgowego, sędziów sądów rejonowych oraz asesorów sądowych, działających w okręgu sądowym;
- 4a) (uchylony)
- 5) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów i asesorów sądowych naruszających zasady etyki;
- 6) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu okręgowego, prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa oraz Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. W sprawach istotnych dla danego sądu rejonowego kolegium sądu okręgowego może zasięgnąć opinii sędziów tego sądu, wyrażonej na zgromadzeniu ogólnym sędziów tego sądu.

§ 3. (uchylony)

Art. 31a. § 1. Dyrektor sądu:

- 1) kieruje działalnością administracyjną sądu, w zakresie wskazanym w art. 8 pkt 1;

- 2) wykonuje zadania przypisane, na podstawie odrębnych przepisów, kierownikowi jednostki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego w tych obszarach;
- 3) jest zwierzchnikiem służbowym i dokonuje czynności z zakresu prawa pracy oraz reprezentuje sąd w tym zakresie wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych, asystentów sędziów oraz kierowników i specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów;
- 4) określa, w porozumieniu z prezesem sądu, rozmieszczenie i liczbę poszczególnych stanowisk w wydziałach sądu, na których są zatrudniani pracownicy sądu, z wyłączeniem sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych i asystentów sędziów;
- 5) reprezentuje Skarb Państwa w zakresie powierzonego mienia i zadań sądu;
- 6) dysponuje rachunkami depozytowymi Ministra Finansów, o których mowa w art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z wyłączeniem rachunków, na których zostały zdeponowane sumy depozytowe powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, z zastrzeżeniem art. 83a ust. 2 tej ustawy.

§ 2. Dyrektor sądu apelacyjnego sporządza roczne sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, na podstawie sprawozdań z działalności sądów okręgowych lub rejonowych, sporządzonych przez dyrektorów tych sądów, w zakresie powierzonych im zadań.

§ 3. W terminie do końca kwietnia każdego roku dyrektor sądu apelacyjnego, za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego, przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości sprawozdanie za rok poprzedni.

Art. 32. § 1. Dyrektora sądu zatrudnia się na podstawie powołania. Dyrektora sądu powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Przed powołaniem dyrektora sądu Minister Sprawiedliwości zasięga informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego.

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. (uchylony)

§ 7. (uchylony)

§ 7a. W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości wyznacza, spośród pracowników sądu, osobę pełniącą obowiązki dyrektora sądu do czasu jego powołania.

§ 8. (uchylony)

§ 9. Minister Sprawiedliwości może powołać zastępcę dyrektora sądu, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, w tym wielkość sądu i zakres jego zadań. Przepisy § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 10. Jeżeli nie powołano zastępcy dyrektora sądu, dyrektor sądu, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, wyznacza spośród pracowników sądu osobę upoważnioną do wykonywania zadań dyrektora sądu w określonym czasie i zakresie.

§ 11. (uchylony)

Art. 32a. § 1. Na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu może być powołana osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) posiada tytuł zawodowy magistra albo równorzędny, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.⁵⁾);
- 3) posiada wiedzę w zakresie zarządzania instytucjami publicznymi, finansów publicznych, prowadzenia inwestycji i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa;
- 4) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy, w tym co najmniej dwuletni na stanowisku kierowniczym;
- 5) nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 6) nie była karana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 289);
- 7) nie jest przeciwko niej prowadzone postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

§ 2. (uchylony)

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 583, 655, 682, 807, 1010, 1079, 1117, 1459, 2185 i 2306.

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. (uchylony)

§ 7. (uchylony)

§ 8. (uchylony)

§ 9. (uchylony)

§ 10. (uchylony)

§ 11. (uchylony)

§ 12. (uchylony)

§ 13. (uchylony)

Art. 32b. (uchylony)

Art. 32c. § 1. Dyrektorowi sądu i zastępcy dyrektora sądu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość ustala Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może przyznać dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań, a także nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu,
- 2) sposób ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu

– uwzględniając rodzaj i zakres powierzanych im zadań, w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której zadania są wykonywane.

Art. 32d. § 1. Ze stanowiskiem dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu nie można łączyć przynależności do partii politycznych ani pełnienia funkcji publicznych.

§ 2. Do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu stosuje się odpowiednio przepisy art. 6–7, art. 9–11 oraz art. 14a–18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 577). Do ustalania uprawnień do dodatku za wieloletnią pracę i nagrody jubileuszowej stosuje się zasady określone w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury.

Rozdział 4

Samorząd sędziowski

Art. 33. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego składa się z sędziów tego sądu. Mogą w nim uczestniczyć sędziowie delegowani do pełnienia obowiązków sędziego w tym sądzie, bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 2. Przewodniczącym zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego jest prezes sądu apelacyjnego. W razie nieobecności prezesa sądu obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu apelacyjnego.

§ 3. Udział w posiedzeniu zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego jest obowiązkowy, o ile zarządzi tak prezes sądu apelacyjnego.

§ 4. Sędziowie niebędący członkami zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego mogą brać udział w posiedzeniach zgromadzenia, bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 5. Uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków zgromadzenia. Głosowanie jest imienne. Lista oddanych głosów jest jawna i stanowi załącznik do uchwały.

§ 6. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego zbiera się co najmniej raz w roku; posiedzenia zgromadzenia zwołuje prezes sądu apelacyjnego z własnej inicjatywy lub na wniosek kolegium sądu apelacyjnego, kolegium sądu okręgowego, jednej piątej liczby członków zgromadzenia albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości. O terminie zgromadzenia prezes sądu apelacyjnego zawiadamia z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad.

Art. 34. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego realizuje zadania określone w ustawach, a w szczególności:

- 1) wysłuchuje informacji prezesa sądu apelacyjnego o sytuacji w sądzie;
- 2) może dokonać wyboru delegatów do udziału w posiedzeniach kolegium sądu zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego;
- 3) może wyrazić opinię o rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 31a § 2.

§ 2. Wyboru delegatów, o których mowa w § 1 pkt 2, w liczbie równej liczbie członków kolegium sądu apelacyjnego, dokonuje się w głosowaniu tajnym. Oddanie głosu następuje przez wskazanie jednego kandydata na liście wszystkich zgłoszonych. Delegatami zostają kandydaci, którzy uzyskali kolejno największą liczbę głosów.

Jeżeli dwóch lub więcej uzyskało równą liczbę głosów, w wyniku czego nie jest możliwe wybranie kandydatów w liczbie równej liczbie członków kolegium sądu apelacyjnego, przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem tylko tych kandydatów.

§ 3. Wybór delegatów następuje na okres roku.

§ 4. W przypadku wygaśnięcia kadencji delegata w wyniku złożenia rezygnacji, rozwiązania albo wygaśnięcia jego stosunku służbowego, przejścia lub przeniesienia go w stan spoczynku lub przeniesienia na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko, delegatem zostaje sędzia, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów, o których mowa w § 2.

Art. 35. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu okręgowego składa się z wszystkich sędziów tego sądu. Mogą w nim uczestniczyć sędziowie delegowani do pełnienia obowiązków sędziego w tym sądzie, bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 2. Przewodniczącym zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego jest prezes sądu okręgowego. W razie nieobecności prezesa obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu okręgowego.

§ 3. Udział w posiedzeniu zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego jest obowiązkowy, o ile zarządzi tak prezes sądu okręgowego.

§ 4. Sędziowie niebędący członkami zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego mogą brać udział w posiedzeniach zgromadzenia, bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 5. Uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków zgromadzenia. Głosowanie jest imienne. Lista oddanych głosów jest jawna i stanowi załącznik do uchwały.

§ 6. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu okręgowego zbiera się co najmniej raz w roku; posiedzenia zgromadzenia zwołuje prezes sądu okręgowego z własnej inicjatywy lub na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, kolegium sądu okręgowego, jednej piątej liczby członków zgromadzenia albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości. O terminie zgromadzenia prezes sądu okręgowego zawiadamia z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad.

Art. 36. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu okręgowego realizuje zadania określone w ustawach, a w szczególności:

1) wysłuchuje informacji prezesa sądu okręgowego o sytuacji w sądzie;

2) może dokonać wyboru delegatów do udziału w posiedzeniach kolegium sądu zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu okręgowego i sędziów sądu rejonowego.

§ 2. Wyboru delegatów, o których mowa w § 1 pkt 2, w liczbie równej liczbie członków kolegium sądu okręgowego, dokonuje się w głosowaniu tajnym. Oddanie głosu następuje przez wskazanie jednego kandydata na liście wszystkich zgłoszonych. Delegatami zostają kandydaci, którzy uzyskali kolejno największą liczbę głosów. Jeżeli dwóch lub więcej uzyskało równą liczbę głosów, w wyniku czego nie jest możliwe wybranie kandydatów w liczbie równej liczbie członków kolegium sądu apelacyjnego, przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem tylko tych kandydatów.

§ 3. Wybór delegatów następuje na okres roku.

§ 4. W przypadku wygaśnięcia kadencji delegata w wyniku złożenia rezygnacji, rozwiązania albo wygaśnięcia jego stosunku służbowego, przejścia lub przeniesienia go w stan spoczynku lub przeniesienia na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko, delegatem zostaje sędzia, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów, o których mowa w § 2.

Art. 36a. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu rejonowego składa się z wszystkich sędziów tego sądu. Mogą w nim uczestniczyć sędziowie delegowani do pełnienia obowiązków sędziego w tym sądzie oraz asesory sądowi tego sądu, bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 2. Zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu rejonowego przewodniczy prezes sądu rejonowego. W razie nieobecności prezesa obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu, a jeżeli w sądzie nie został powołany wiceprezes – najstarszy służbą przewodniczący wydziału w tym sądzie.

§ 3. Udział w zgromadzeniu sędziów sądu rejonowego jest obowiązkowy, o ile zarządzi tak prezes sądu.

§ 4. Uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów sądu rejonowego zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków zgromadzenia. Głosowanie jest tajne wyłącznie w zakresie wyboru delegata, o którym mowa w § 6 pkt 2.

§ 5. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu rejonowego zwołuje prezes sądu z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej piątej liczby sędziów tego sądu.

§ 6. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu rejonowego:

1) wysłuchuje informacji prezesa sądu o działalności sądu i może wyrazić w tym zakresie opinię;

2) może dokonać wyboru delegata do udziału w posiedzeniach kolegium sądu okręgowego zwoływanych w celu zaopiniowania kandydatów na stanowiska sędziów sądu rejonowego.

§ 7. Wyboru delegata, o którym mowa w § 6 pkt 2, dokonuje się w głosowaniu tajnym. Oddanie głosu następuje przez wskazanie jednego kandydata na liście wszystkich zgłoszonych. Delegatem zostaje kandydat, który uzyskał największą liczbę głosów. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów uzyskało równą liczbę głosów, w wyniku czego nie jest możliwe wybranie jednego delegata, przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem tylko tych kandydatów.

§ 8. Wybór delegata następuje na okres roku.

§ 9. W przypadku wygaśnięcia kadencji delegata w wyniku złożenia rezygnacji, rozwiązania albo wygaśnięcia jego stosunku służbowego, przejścia lub przeniesienia go w stan spoczynku lub przeniesienia na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko, delegatem zostaje sędzia, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów, o których mowa w § 7.

Rozdział 5

Wewnętrzny i zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów w zakresie zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu związanego bezpośrednio ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej

Art. 37. § 1. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego prezes sądu może powierzyć sędziemu wizytatorowi, a także, z zastrzeżeniem art. 37c, wiceprezesowi sądu, przewodniczącemu wydziału, a także, w uzasadnionych przypadkach, innemu wyznaczonemu sędziemu lub referendarzowi sądowemu. Osoby sprawujące wewnętrzny nadzór administracyjny mają prawo wglądu w czynności sądów, mogą żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień oraz być obecne na rozprawie toczącej się z wyłączeniem jawności.

§ 2. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, o których mowa w art. 37b § 1 pkt 2, prezes sądu może powierzyć inspektorowi do spraw biurowości.

§ 3. Prezes sądu uchyla czynności administracyjne niezgodne z prawem, naruszające sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowe.

§ 4. W przypadku stwierdzenia uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego, prezes sądu niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie trzydziestu dni

od dnia powzięcia wiadomości o uchybieniu, może zwrócić na nie uwagę na piśmie i żądać usunięcia skutków tego uchybienia. Sędzia lub asesor sądowy, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie siedmiu dni od dnia zwrócenia uwagi złożyć prezesowi sądu pisemne zastrzeżenie. Przepis art. 108 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 5. W przypadku złożenia zastrzeżenia prezes sądu w terminie czternastu dni od dnia złożenia zastrzeżenia uchyla uwagę albo przekazuje sprawę do rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu, zawiadamiając sędziego lub asesora sądowego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia.

§ 6. Do akt osobowych sędziego lub asesora sądowego dołącza się odpis pisma zawierającego stwierdzenie uchybienia i zwrócenie uwagi, jednak nie wcześniej niż po bezskutecznym upływie terminu do złożenia zastrzeżenia, a w przypadku jego złożenia – po uprawomocnieniu się uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. W takim przypadku do akt osobowych sędziego lub asesora sądowego dołącza się także odpis pisma zawierającego zastrzeżenie oraz odpis uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. Jeżeli zastrzeżenie sędziego lub asesora sądowego zostało uwzględnione, dokumentów dotyczących zwrócenia uwagi nie dołącza się do akt osobowych sędziego lub asesora sądowego i nie dokonuje się wzmianki w wykazie służbowym, o którym mowa w art. 67 § 1.

§ 7. Po upływie pięciu lat od dnia zwrócenia uwagi prezes sądu, z urzędu, zarządza usunięcie z akt osobowych sędziego lub asesora sądowego dokumentów, o których mowa w § 6. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych, wszelkie dane dotyczące zwrócenia uwagi usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 67 § 1. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejne uchybienie w zakresie sprawności postępowania sądowego, skutkujące zwróceniem uwagi, lub wyknięto uchybienie w trybie art. 40 § 1, dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.

§ 8. Prezes sądu przełożonego niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu podlegającego jego nadzorowi o stwierdzonych uchybieniach w działaniu tego sądu. W razie stwierdzenia istotnych uchybień w działaniu sądu, prezes tego sądu niezwłocznie zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach prezesa sądu przełożonego, a prezes sądu apelacyjnego – Ministra Sprawiedliwości; równocześnie prezes sądu informuje o działaniach podjętych w celu usunięcia uchybień.

Art. 37a. § 1. Prezes sądu apelacyjnego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych i rejonowych, działających na obszarze apelacji.

§ 2. Prezes sądu okręgowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym.

§ 3. Prezes sądu rejonowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu rejonowego.

Art. 37b. § 1. Prezes sądu, w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego, w szczególności:

- 1) bada sprawność postępowania w poszczególnych sprawach;
- 2) kontroluje działalność sekretariatu wydziału;
- 3) bada prawidłowość przydzielania sędziom, asesorom sądowym i referendarzom sądowym spraw oraz równomiernego obciążenia ich pracą.

§ 2. Czynnościami z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanymi przez prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego są ponadto:

- 1) wizytacja, obejmująca pełną działalność administracyjną sądu lub wydziału sądu;
- 2) lustracja, obejmująca wybrane zagadnienia z działalności administracyjnej sądu lub wydziału sądu.

§ 3. Prezes sądu apelacyjnego, w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego:

- 1) ustala kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów działających na obszarze apelacji;
- 2) koordynuje czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów działających na obszarze apelacji;
- 3) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów działających na obszarze apelacji oraz wydaje stosowne zarządzenia.

Art. 37c. § 1. Wizytacje poszczególnych wydziałów sądu zarządza prezes sądu, o którym mowa w art. 37a § 1 i 2, stosownie do potrzeb, w szczególności przy uwzględnieniu wyników sprawowanego nadzoru administracyjnego.

§ 2. Wizytacje wydziałów sądu apelacyjnego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego sądu apelacyjnego.

§ 2a. Wizytacje wydziałów sądu okręgowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego sądu apelacyjnego lub sądu okręgowego.

§ 3. Wizytacje wydziałów sądu rejonowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego sądu okręgowego lub sądu rejonowego.

§ 4. Wizytacji wydziału sądu nie może przeprowadzać sędzia wizytator, będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym jednego z sędziów lub asesorów sądowych przydzielonych do wydziału lub pozostający z jednym z sędziów lub asesorów sądowych w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 5. (uchylony)

§ 6. O planowanej wizytacji zawiadamia się prezesa sądu i przewodniczącego wydziału co najmniej na trzydzieści dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

Art. 37d. § 1. Sędziego wizytatora w sądzie apelacyjnym powołuje prezes sądu apelacyjnego, a w sądzie okręgowym – prezes sądu okręgowego, na okres czterech lat, spośród sędziów posiadających co najmniej siedmioletni staż pracy na stanowisku sędziego. Przed powołaniem sędziego wizytatora prezes właściwego sądu zasięga opinii Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. Przy wydawaniu opinii Minister Sprawiedliwości bierze pod uwagę także względy organizacyjne, w szczególności potrzebę powoływania sędziego wizytatora w danym sądzie.

§ 3. Jeżeli Minister Sprawiedliwości w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez prezesa właściwego sądu zamiaru powołania sędziego wizytatora nie wyda opinii, uważa się, że opinia jest pozytywna.

§ 4. (uchylony)

Art. 37e. § 1. Prezes sądu apelacyjnego może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu, działającego na obszarze apelacji, uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w zakresie kierowania sądem, sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego albo wykonywania innych czynności administracyjnych.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub nieracjonalności podziału czynności ustalonego przez prezesa sądu okręgowego, wydaje zalecenie zmiany podziału czynności. Jeżeli prezes sądu okręgowego nie zmieni podziału czynności zgodnie z zaleceniem, prezes sądu apelacyjnego może zwrócić się o rozstrzygnięcie do Krajowej Rady Sądownictwa, której uchwała jest ostateczna.

§ 3. Uprawnienia, o których mowa w § 1 i 2, przysługują również prezesowi sądu okręgowego wobec prezesa lub wiceprezesa sądu rejonowego, działającego w okręgu sądowym.

§ 4. Uprawnienie, o którym mowa w § 1, przysługuje również prezesowi sądu wobec sędziego lub asesora sądowego pełniącego funkcję przewodniczącego wydziału, zastępcy przewodniczącego wydziału albo kierownika sekcji w przypadku stwierdzenia uchybienia w zakresie sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego albo wykonywania innych czynności administracyjnych.

§ 5. Sędzia lub asesor sądowy pełniący funkcję przewodniczącego wydziału, zastępcy przewodniczącego wydziału albo kierownika sekcji, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie czternastu dni od dnia zwrócenia uwagi złożyć prezesowi właściwego sądu pisemne zastrzeżenie.

§ 6. Prezes lub wiceprezes sądu, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie czternastu dni od dnia zwrócenia uwagi złożyć prezesowi sądu przełożonego pisemne zastrzeżenie.

§ 7. W przypadku złożenia zastrzeżenia prezes właściwego sądu w terminie czternastu dni od dnia złożenia zastrzeżenia uchyła uwagę albo przekazuje sprawę do rozpoznania prezesowi sądu przełożonego, zawiadamiając sędziego lub asesora sądowego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia. Prezes sądu apelacyjnego przekazuje sprawę do rozpoznania Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 8. Przepisy art. 37 § 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

§ 9. Zwrócenie uwagi może być połączone z obniżeniem dodatku funkcyjnego w stopniu odpowiadającym wadze uchybienia, w granicach od 15% do 50% wysokości dodatku, na okres od miesiąca do sześciu miesięcy. W razie uchylenia uwagi dokonuje się wyrównania dodatku do poprzedniej wysokości.

Art. 37f. § 1. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

§ 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmuje ponadto wykonywanie czynności niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądów, a także czynności koniecznych do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów.

Art. 37g. § 1. Minister Sprawiedliwości, w ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego:

- 1) dokonuje oceny informacji rocznych o działalności sądów, o których mowa w art. 37h § 1;
- 2) ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych;
- 3) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydaje stosowne zarządzenia.

§ 2. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa sądu apelacyjnego zarządzeń, o których mowa w § 1 pkt 3, Minister Sprawiedliwości może zarządzić:

- 1) przeprowadzenie lustracji sądu lub wydziału sądu;
- 2) przeprowadzenie lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu.

§ 3. Zarządzając przeprowadzenie czynności, o których mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi sądu apelacyjnego zakres i termin ich przeprowadzenia. W uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie czynności przez sędziów wizytatorów z obszaru innej apelacji lub przez służbę nadzoru, o której mowa w art. 9a § 2.

§ 4. W czynnościach, o których mowa w § 2, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, może brać udział sędzia delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

§ 5. (utracił moc)⁶⁾

Art. 37ga. § 1. Minister Sprawiedliwości może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu apelacyjnego uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w zakresie kierowania sądem, sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego albo wykonywania innych czynności administracyjnych i żądać usunięcia jego skutków.

§ 2. Prezes lub wiceprezes sądu apelacyjnego, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie czternastu dni od dnia zwrócenia uwagi złożyć Ministrowi Sprawiedliwości pisemne zastrzeżenie.

⁶⁾ Z dniem 5 czerwca 2015 r. przez to, że nie przewidywał możliwości wniesienia zastrzeżeń przez prezesa lub wiceprezesa sądu do uwagi na piśmie sporządzonej przez Ministra Sprawiedliwości, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt K 31/12 (Dz. U. poz. 1433).

§ 3. W przypadku złożenia zastrzeżenia, Minister Sprawiedliwości w terminie czternastu dni od dnia złożenia zastrzeżenia uchyla uwagę albo przekazuje sprawę do rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa, zawiadamiając prezesa lub wiceprezesa sądu apelacyjnego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia.

§ 4. Przepisy art. 37 § 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Zwrócenie uwagi może być połączone z obniżeniem dodatku funkcyjnego w stopniu odpowiadającym wadze uchybienia, w granicach od 15% do 50% wysokości dodatku, na okres od miesiąca do sześciu miesięcy. W razie uchylenia uwagi dokonuje się wyrównania dodatku do poprzedniej wysokości.

Art. 37h. § 1. Prezes sądu apelacyjnego sporządza informację roczną o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, którą przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości, nie później niż do końca kwietnia każdego roku.

§ 2. Minister Sprawiedliwości dokonuje oceny informacji rocznej i przyjmuje tę informację albo odmawia jej przyjęcia. Odmowa przyjęcia informacji rocznej wymaga uzasadnienia.

§ 3. Niewykonanie w terminie obowiązku, o którym mowa w § 1, jest równoznaczne z odmową przyjęcia informacji przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego, któremu odmówiono przyjęcia informacji rocznej, może w terminie czternastu dni od dnia poinformowania go o tym złożyć Ministrowi Sprawiedliwości pisemne zastrzeżenie.

§ 5. W przypadku złożenia zastrzeżenia, Minister Sprawiedliwości w terminie miesiąca od dnia złożenia zastrzeżenia przyjmuje informację roczną albo przekazuje sprawę do rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa, zawiadamiając prezesa sądu o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia. W przypadku uwzględnienia zastrzeżenia przez Krajową Radę Sądownictwa w całości Minister Sprawiedliwości przyjmuje informację roczną.

§ 6. Odmowa przyjęcia informacji rocznej przez Ministra Sprawiedliwości oznacza rażące niewywiązywanie się przez prezesa sądu apelacyjnego z obowiązków służbowych w rozumieniu art. 27 § 1 pkt 1.

Art. 37i. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, a także sposób dokumentowania czynności nadzorczych i sporządzania informacji

rocznych o działalności sądów, mając na uwadze zapewnienie sprawności i skuteczności nadzoru oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych.

Art. 38. (uchylony)

Art. 39. (uchylony)

Art. 40. § 1. Sąd apelacyjny lub sąd okręgowy jako sąd odwoławczy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia poucza się sędziego, asesora sądowego wchodzących w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy.

§ 2. O wytknięciu uchybienia sąd apelacyjny lub sąd okręgowy, o którym mowa w § 1, zawiadamia prezesa właściwego sądu, a w przypadkach poważniejszych uchybień – także Ministra Sprawiedliwości.

§ 2a. W terminie czternastu dni od dnia doręczenia postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia, sędzia lub asesor sądowy wchodzący w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji może wnieść odwołanie od tego postanowienia do Sądu Najwyższego.

§ 2b. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu odwołania utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie albo uchyla je w całości lub części.

§ 3. Odpis prawomocnego postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia dołącza się do akt osobowych sędziego lub asesora sądowego. Do akt osobowych dołącza się także złożone przez sędziego lub asesora sądowego wyjaśnienia oraz odwołanie.

§ 4. Po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia prezes sądu z urzędu zarządza usunięcie z akt osobowych dokumentów, o których mowa w § 3. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych wszelkie dane dotyczące wytknięcia uchybienia usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 67 § 1. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejną oczywistą obrazę przepisów przy rozpoznawaniu sprawy przez sąd odwoławczy, skutkującą wytknięciem uchybienia, lub zwrócono uwagę w trybie art. 37 § 4, dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.

Art. 41. § 1. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych określający:

- 1) wewnętrzną organizację i porządek funkcjonowania sądów,
- 2) szczegółowe zasady przydziału spraw, w tym:
 - a) sposób dokonywania losowania spraw,
 - b) zasady ustalania składów wieloosobowych,
 - c) (uchylona)
 - d) zasady zmniejszenia przydziału spraw ze względu na pełnione funkcje i usprawiedliwione nieobecności oraz podstawy czasowego wstrzymania przydziału spraw,
 - e) warunki uczestniczenia w przydziale tylko niektórych kategorii spraw rozpoznawanych w wydziale,
 - f) zasady pełnienia dyżurów oraz rodzaje spraw podlegających przydzieleniu zgodnie z planem dyżurów,
 - g) zasady sporządzania planu zastępstw oraz rodzaje czynności podejmowanych zgodnie z planem zastępstw,
 - h) zasady podziału terytorialnego obszarów właściwości sądów opiekuńczych i nieletnich oraz przydziału tych obszarów sędziom,
 - i) (uchylona)
- 3) sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych,
- 4) porządek czynności w sądach, porządek urzędowania organów sądów i wykonywania zadań sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach

– uwzględniając zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania oraz potrzebę zapewnienia rzetelnego wykonywania zadań powierzonych sądom, a także potrzebę zapewnienia równomiernego i obiektywnego obciążenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych obowiązkami, zapewnienia zbliżonego prawdopodobieństwa udziału w składzie wieloosobowym, wykorzystania rozwiązań informatycznych do losowego przydziału spraw oraz zastosowania innych

sposobów losowego przydziału spraw w przypadku braku możliwości korzystania z tych rozwiązań.

§ 1a. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa oraz właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego, zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego albo zgromadzenia ogólnego sędziów sądu rejonowego, może określić, w drodze rozporządzenia, w zakresie, o którym mowa w § 1, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych zawierający regulacje odmienne od zawartych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie § 1, stosowany przez czas określony nie dłuższy niż dwa lata, w nie więcej niż dwóch sądach rejonowych lub dwóch okręgach sądowych, lub na obszarze nie więcej niż dwóch apelacji, uwzględniając konieczność zweryfikowania działania w praktyce tych regulacji.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, w tym: uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą, sposób wykonywania czynności dotyczących osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych oraz czynności z udziałem tych osób, czynności związane ze stawieniem przed sądami, tryb ustalania obywatelstwa, szczegółowy tryb występowania o pomoc prawną i udzielania takiej pomocy sądom i innym organom państw obcych oraz szczegółowy tryb występowania o wydanie osób ściganych lub skazanych oraz inne formy współpracy w sprawach karnych.

Rozdział 5a

Tryb rozpatrywania skarg i wniosków

Art. 41a. § 1. Skargi i wnioski rozpatruje się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie miesiąca od daty ich wpływu.

§ 2. Skargi, w zakresie dotyczącym działalności sądów, w dziedzinie, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawiśli, nie podlegają rozpatrzeniu. Organ sądu, do którego taka skarga lub wniosek zostały skierowane, zawiadamia skarżącego o przyczynach odmowy rozpatrzenia skargi. Jeżeli jednak skarga dotyczy czynności sądu podlegającej zaskarżeniu w toku instancji, organ ten jest obowiązany niezwłocznie przekazać skargę do akt sprawy, której skarga dotyczy, zawiadamiając o tym skarżącego.

§ 3. Skargi lub wnioski dotyczące treści czynności sądu jeszcze niedokonanych, należących do dziedziny, o której mowa w § 2, podlegają niezwłocznemu przekazaniu do akt postępowania, którego dotyczą.

§ 4. Skargi lub wnioski zawierające treści znieważające lub słowa powszechnie uznawane za obelżywe pozostawia się bez rozpatrzenia, zawiadamiając o tym skarżącego lub wnioskodawcę, z podaniem przyczyny pozostawienia skargi lub wniosku bez rozpatrzenia.

Art. 41b. § 1. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi lub wniosku, dotyczących działalności sądu, jest prezes sądu.

§ 2. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu okręgowego i sądu rejonowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu okręgowego. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu apelacyjnego i sądu okręgowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu apelacyjnego.

§ 3. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności prezesa sądu rejonowego jest prezes sądu okręgowego, działalności prezesa sądu okręgowego – prezes sądu apelacyjnego, a działalności prezesa sądu apelacyjnego – Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 3a. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności zastępcy rzecznika dyscyplinarnego sądu apelacyjnego lub zastępcy rzecznika dyscyplinarnego sądu okręgowego jest Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, a skargi dotyczącej działalności Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych – Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 3b. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości jest Minister Sprawiedliwości.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego, w terminie do końca kwietnia każdego roku, informuje Ministra Sprawiedliwości o nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku rozpatrzenia skarg przez prezesów sądów działających na obszarze apelacji.

Art. 41c. § 1. Skarga dotycząca działalności sądów, skierowana do innych organów władzy publicznej, podlega przekazaniu do rozpatrzenia organom, o których mowa w art. 41b § 1–3.

§ 2. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczy działalności administracyjnej sądu, organ właściwy do ich rozpatrzenia, uznając skargę lub wniosek za uzasadniony, podejmuje lub zleca czynności z zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów.

Art. 41d. Skarga, w zakresie w jakim zawiera wniosek o pociągnięcie sędziego lub asesora sądowego do odpowiedzialności dyscyplinarnej, podlega niezwłocznie przekazaniu właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu. Rzecznik, po wstępnym ustaleniu okoliczności podniesionych w skardze, może podjąć czynności wyjaśniające z własnej inicjatywy. O sposobie załatwienia skargi rzecznik dyscyplinarny zawiadamia skarżącego oraz organ, który przekazał mu skargę. W przypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego i złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny zawiadamia o tych czynnościach skarżącego. Przepisów art. 114 § 9, 11 i 13 nie stosuje się.

Art. 41e. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków, dotyczących działalności sądów, mając na względzie konieczność zapewnienia realizacji prawa do składania skarg i wniosków oraz rzetelności i wszechstronności ich rozpatrywania.

Rozdział 6

Ogólne przepisy o czynnościach sądów

Art. 42. § 1. Sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Sądy rozpoznają i rozstrzygają sprawy w postępowaniu jawnym.

§ 3. Rozpoznanie sprawy w postępowaniu niejawnym lub wyłączenie jawności postępowania jest dopuszczalne jedynie na podstawie przepisów ustaw.

Art. 42a. § 1. W ramach działalności sądów lub organów sądów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.

§ 2. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez sąd powszechny lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

§ 3. Dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 6, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

§ 4. Wniosek o stwierdzenie przesłanek, o których mowa w § 3, może być złożony wobec sędziego wyznaczonego do składu sądu rozpoznającego sprawę w pierwszej instancji lub apelację, z wyłączeniem spraw, w których termin do ich rozpoznania i wydania orzeczenia jest nie dłuższy niż miesiąc od dnia złożenia pisma procesowego wszczynającego postępowanie w sprawie.

§ 5. Wniosek składa się w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę. Po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym, prawo do wniesienia wniosku wygasa. Sąd przy doręczeniu pierwszego pisma w sprawie zawiadamia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę, a przy każdym kolejnym – jeżeli skład rozpoznający sprawę uległ zmianie.

§ 6. Uprawnionym do złożenia wniosku jest w postępowaniu:

- 1) w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe – strona;
- 2) w sprawach o wykroczenia – strona;
- 3) w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary – strona i wnioskodawca;
- 4) karnym – strona;
- 5) w sprawach nieletnich – strona;
- 6) cywilnym – strona i uczestnik postępowania;
- 7) dyscyplinarnym – obwiniony.

§ 7. Wniosek powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać:

- 1) żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 3;
- 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie.

§ 8. Wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 7, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny.

§ 9. Wniosek złożony wobec sędziego wyznaczonego do składu sądu dokonującego czynności w toku postępowania przygotowawczego w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe lub w postępowaniu karnym pozostawia się bez rozpoznania.

§ 10. Jeżeli uprawniony do złożenia wniosku złożył wnioski wobec więcej niż jednego sędziego wyznaczonego do składu rozpoznającego sprawę lub wnioski zostały złożone w tej samej sprawie przez kilku uprawnionych do złożenia wniosku, sąd może zarządzić połączenie wniosków w celu ich łącznego rozpoznania. W przypadku łącznego rozpoznania wniosków, wnioski rozpoznaje skład sądu wyznaczony do rozpoznania wniosku, który został złożony jako pierwszy.

§ 11. Uwzględniając wniosek sąd wyłącza sędziego od rozpoznania sprawy. Wyłączenie sędziego od udziału w danej sprawie nie może stanowić podstawy do wyłączenia tego sędziego w innych prowadzonych przez niego sprawach.

§ 12. W razie uwzględnienia wniosku, sąd z urzędu sporządza w terminie 3 dni uzasadnienie postanowienia.

§ 13. W razie uwzględnienia wniosku, odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręcza się również sędziemu, którego wniosek dotyczy. Sędzia może w terminie 3 dni złożyć wniosek o ponowne rozpoznanie do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy w składzie 5 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni utrzymuje w mocy postanowienie o wyłączeniu sędziego albo uchyla postanowienie o wyłączeniu sędziego i oddala wniosek. Do czasu rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy, sędzia podejmuje czynności niecierpiące zwłoki.

§ 14. W zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do rozpoznania wniosku, o którym mowa w § 4, stosuje się odpowiednio w sprawach:

- 1) cywilnych – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego i zażalenia,
- 2) karnych – przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, 1855, 2582 i 2600) dotyczące rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego, z wyłączeniem art. 42 § 3 zdanie trzecie tej ustawy w zakresie dotyczącym czynności niecierpiących zwłoki, w szczególności w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

Art. 43. § 1. Sąd może pełnić czynności poza swoją siedzibą, a w razie konieczności także poza obszarem swojej właściwości, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości lub jeżeli przez to nastąpi znaczne zmniejszenie kosztów.

§ 2. (uchylony)

Art. 44. § 1. W przypadkach przewidzianych w ustawach sądy są obowiązane wykonywać poszczególne czynności sądowe na żądanie innych sądów oraz innych organów.

§ 2. Sądy są obowiązane udzielać pomocy sądowej również na żądanie sądów zagranicznych, jeżeli wzajemność jest zapewniona; żądanie pomocy sądowej, skierowane przez Ministra Sprawiedliwości, jest wiążące dla sądu wezwanego.

§ 3. Sądy są obowiązane wykonywać czynności dowodowe, w zakresie przewidzianym w przepisach o postępowaniu cywilnym, na wniosek organów orzekających w przypadkach innych niż wymienione w § 1 i 2, jeżeli wniosek został skierowany przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 4. O wykonanie czynności wymienionych w § 3 należy zwrócić się do sądu rejonowego, w którego obszarze właściwości czynność ma być wykonana.

Art. 45. § 1. Sędziego lub asesora sądowego w jego czynnościach może zastąpić sędzia lub asesor sądowy tego samego sądu, a także sędzia delegowany na podstawie art. 77 § 1 albo 8.

§ 2. Zastąpienie, o którym mowa w § 1, może nastąpić na podstawie zarządzenia przewodniczącego wydziału lub prezesa sądu, wydanego na wniosek sędziego lub asesora sądowego albo z urzędu, w celu zapewnienia sprawności postępowania.

§ 3. W sprawach rozpoznawanych w składzie jednego sędziego sędzia może powierzyć aplikantowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, po 24 miesiącach aplikacji sędziowskiej, prowadzenie pod swoim nadzorem poszczególnych czynności w trakcie posiedzenia jawnego lub rozprawy, w tym zadawanie pytań świadkom, biegłym i stronom oraz innym osobom wysłuchiwanym przez sąd, z wyłączeniem możliwości wydawania orzeczeń.

Art. 46. § 1. W składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu. Sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądu, z wyłączeniem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego.

§ 2. W tym samym składzie sądu nie mogą brać udziału osoby, o których mowa w art. 6.

Art. 47. § 1. Prezes sądu może zarządzić przydzielenie dodatkowego sędziego lub asesora sądowego do sprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można przydzielić dwóch dodatkowych sędziów

lub asesorów sądowych wskazując kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.

§ 2. Dodatkowy sędzia lub asesor sądowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z sędziów lub asesorów sądowych nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 47a. § 1. Sprawy są przydzielane sędziom i asesorom sądowym losowo, w ramach poszczególnych kategorii spraw, chyba że sprawa podlega przydziałowi sędziemu pełniącemu dyżur.

§ 2. Przydział spraw w ramach poszczególnych kategorii jest równy, chyba że został zmniejszony z uwagi na pełnioną funkcję, uczestniczenie w przydziale spraw innej kategorii lub z innych przyczyn przewidzianych ustawą.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przydziału spraw referendarzom sądowym.

§ 4. Sprawy z zakresu prawa opiekuńczego i nieletnich oraz inne sprawy należące do sądu opiekuńczego mogą być przydzielane według kryterium terytorialnego. Szczególne zasady przydziału mogą zostać ustanowione także w sprawach rejestrowych, wieczystoksięgowych oraz związanych z wykonaniem orzeczeń.

§ 5. W razie przydzielenia sprawy wymagającej nadzwyczajnego nakładu pracy, sędzia sprawozdawca może zwrócić się do prezesa sądu z wnioskiem o wstrzymanie przydziału kolejnych spraw na czas określony. Prezes sądu rozpoznaje wniosek niezwłocznie. Decyzję prezesa sądu wraz z uzasadnieniem doręcza się sędziemu, którego dotyczy, oraz podaje do wiadomości sędziów danego sądu. Od decyzji prezesa sądu sędziemu, którego decyzja dotyczy, oraz grupie co najmniej 10% sędziów danego sądu przysługuje odwołanie do kolegium sądu w terminie siedmiu dni od dnia jej doręczenia albo podania do wiadomości. Uchwałę kolegium sądu wraz z uzasadnieniem doręcza się sędziemu, którego decyzja dotyczy, oraz podaje do wiadomości wszystkich sędziów danego sądu.

Art. 47b. § 1. Zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Przepis art. 47a stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli konieczne jest podjęcie czynności w sprawie, w szczególności gdy wynika to z odrębnych przepisów lub przemawia za tym względ na sprawność postępowania, a skład sądu, któremu została przydzielona sprawa, nie może jej podjąć, czynność ta jest podejmowana przez skład sądu wyznaczony zgodnie z planem

zastępstw, a jeżeli czynność nie jest objęta planem zastępstw, przez skład sądu wyznaczony zgodnie z art. 47a.

§ 3. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 1 i 2, podejmuje prezes sądu albo upoważniony przez niego sędzia.

§ 4. Zmiana miejsca służbowego sędziego lub delegowanie do innego sądu oraz zakończenie delegowania nie stanowi przeszkody do podejmowania czynności w sprawach przydzielonych w dotychczasowym miejscu służbowym albo miejscu pełnienia służby, aż do ich zakończenia.

§ 5. Na wniosek sędziego lub z urzędu kolegium sądu właściwe dla nowego miejsca służbowego sędziego lub miejsca jego delegowania może zwolnić sędziego z obowiązku rozpoznania części lub wszystkich spraw, w szczególności w razie znacznej odległości od tego sądu do nowego miejsca służbowego sędziego lub miejsca jego delegowania, a także przy uwzględnieniu stopnia zaawansowania rozpoznawanych spraw. Przed podjęciem uchwały kolegium sądu zasięga opinii prezesów właściwych sądów.

§ 6. Przepisy § 4 i 5 stosuje się odpowiednio w przypadku przeniesienia do innego wydziału tego samego sądu oraz w przypadku powołania na stanowisko sędziego w sądzie wyższej instancji.

Art. 47c. Przewodniczący składu sądu może sprawdzić dane osobowe osób obecnych w miejscu dokonywania czynności sądowej na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. W przypadku odmowy poddania się sprawdzeniu tożsamości lub braku możliwości jej sprawdzenia przewodniczący składu sądu może zobowiązać taką osobę do opuszczenia miejsca dokonywania czynności sądowej.

Art. 48. § 1. Przewodniczący składu sądu może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek czynności sądowych, a po bezskutecznym upomnieniu może ją wydalic z sali rozpraw.

§ 2. Sąd może wydalic osobę biorącą udział w sprawie tylko wtedy, gdy mimo uprzedzenia o skutkach prawnych jej nieobecności przy czynnościach sądowych nadal zachowuje się w sposób określony w § 1.

§ 3. Sąd może wydalic z sali rozpraw publiczność z powodu jej niewłaściwego zachowania.

Art. 49. § 1. W razie naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ublżenia sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom

biorącym udział w sprawie, sąd może ukarać winnego karą porządkową grzywny w wysokości do 3000 złotych lub karą pozbawienia wolności do czternastu dni; osobie pozbawionej wolności, w tym także tymczasowo aresztowanej, można wymierzyć karę przewidzianą w przepisach o wykonywaniu kary pozbawienia wolności albo w przepisach o wykonywaniu tymczasowego aresztowania.

§ 2. Jeżeli czynu określonego w § 1 dopuścił się żołnierz w czynnej służbie wojskowej, sąd – zamiast wymierzenia kary – zwraca się do właściwego dowódcy jednostki wojskowej, który stosuje środki przewidziane w przepisach dotyczących żołnierzy; przepis ten stosuje się odpowiednio do osoby odbywającej zasadniczą służbę w obronie cywilnej.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także, gdy czynu określonego w § 1 dopuszczono się w piśmie złożonym w sądzie lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, o ile istnieje pewność co do osoby sprawcy.

Art. 50. § 1. Postanowienie o ukaraniu karą porządkową jest natychmiast wykonalne. Od postanowienia przysługuje zażalenie do sądu bezpośrednio przełożonego, a gdy zostało wydane przez sąd apelacyjny – do Sądu Najwyższego. Ponadto do zażalenia stosuje się przepisy o postępowaniu właściwe w sprawie, w której zastosowano karę porządkową. W razie wniesienia zażalenia sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, może wstrzymać wykonanie kary porządkowej.

§ 2. Ukazanie karą porządkową nie uchyla odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za ten sam czyn.

§ 2a. Do wykonania kary porządkowej grzywny stosuje się odpowiednio art. 206 § 1 i 2 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 3. W razie nieuiszczenia kary porządkowej grzywny, zamienia się ją na karę pozbawienia wolności do siedmiu dni, biorąc pod uwagę rodzaj przewinienia, warunki osobiste ukaranego oraz stopień jego winy. Od postanowienia przysługuje zażalenie. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 51. § 1. Zarządzenia porządkowe przewodniczącego oraz kary porządkowe wymierzane przez sąd nie mają zastosowania do sędziów, asesorów sądowych i ławników należących do składu orzekającego oraz do prokuratora, radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej biorących udział w sprawie, a także osób, do udziału których w sprawie stosuje się przepisy o prokuratorze.

§ 2. Do obrońcy i pełnomocnika, będącego adwokatem lub aplikantem adwokackim, uprawnionym do występowania przed sądem na podstawie przepisów

ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1184), albo radcą prawnym lub aplikantem radcowskim, uprawnionym do występowania przed sądem na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166), biorącego udział w sprawie nie stosuje się kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 49 § 1 i w art. 50 § 3.

Art. 51a. § 1. Sąd z urzędu ustala i stosuje właściwe prawo obce. Sąd może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o udzielenie tekstu tego prawa oraz wyjaśnienie obcej praktyki sądowej.

§ 2. Sąd może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości również o udzielenie informacji co do istnienia wzajemności w stosunkach z państwem obcym.

§ 3. Celem ustalenia treści prawa obcego lub obcej praktyki sądowej albo istnienia wzajemności sąd może zastosować także inne środki, w tym zasięgnąć opinii biegłych.

Art. 51b. W razie wątpliwości co do istnienia przywileju lub immunitetu wynikającego z prawa międzynarodowego sąd może zwrócić się do ministra właściwego do spraw zagranicznych o informację.

Art. 52. Sędziemu lub asesorowi sądowemu dokonującemu czynności sądowej jednoosobowo przysługują prawa przewodniczącego oraz prawa sądu przewidziane w art. 48–50.

Art. 53. § 1. Dla każdej sprawy z zakresu, o którym mowa w art. 1 § 2 i 3 tworzy się akta. Akta mogą być tworzone i przetwarzane także z wykorzystaniem technik informatycznych.

§ 1a. System teleinformatyczny obsługujący postępowanie sądowe, w którym tworzy się i przetwarza akta sprawy, utrzymuje Minister Sprawiedliwości.

§ 1b. Minister Sprawiedliwości jest administratorem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe.

§ 1c. Minister Sprawiedliwości, jako administrator systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe nie ma dostępu do akt postępowania.

§ 2. Akta sprawy przechowuje się w sądzie lub systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe przez okres niezbędny ze względu na rodzaj i charakter sprawy, terminy przedawnienia, interesy osób biorących udział w postępowaniu oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródła informacji.

§ 3. Po okresie przechowywania w sądzie akta sprawy podlegają przekazaniu do właściwych archiwów państwowych.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki i zakres przesłanek określonych w § 2 oraz warunki i tryb przechowywania i przekazywania akt, a także warunki i tryb niszczenia akt po upływie okresu ich przechowywania.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób zaprojektowania, wdrożenia, eksploatacji, integracji i rozwoju systemu teleinformatycznego obsługującego postępowania sądowe, mając na uwadze możliwości techniczne i organizacyjne sądów oraz potrzebę sprawnego działania systemu przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Art. 53a. § 1. Pochodzący od sądu dokument uzyskany z systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe ma moc dokumentu wydanego przez sąd, o ile ma cechy umożliwiające jego weryfikację w tym systemie.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i cechy umożliwiające weryfikację istnienia i treści pisma w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, mając na względzie minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz potrzebę ochrony praw osób uczestniczących w postępowaniach sądowych.

Art. 53b. Sąd może weryfikować także za pośrednictwem systemu teleinformatycznego status prokuratora, asesora prokuratorskiego, adwokata, aplikanta adwokackiego, radcy prawnego, aplikanta radcowskiego, prawnika zagranicznego, rzecznika patentowego, aplikanta rzecznikowskiego lub radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dokonujących czynności procesowej.

Art. 53c. § 1. Minister Sprawiedliwości może zażądać przedstawienia mu akt sprawy, w której sąd zwrócił się o udzielenie tekstu prawa obcego, wyjaśnienie obcej praktyki sądowej lub informację co do istnienia wzajemności w stosunkach z państwem obcym.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może zażądać przedstawienia mu akt sprawy lub niezbędnych informacji w celu wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed sądami międzynarodowymi, komitetami traktatowymi, organizacjami międzynarodowymi lub międzynarodowymi sądami arbitrażowymi.

§ 3. Akta spraw zakończonych mogą być udostępniane jednostkom organizacyjnym prowadzącym działalność naukową lub badawczo-rozwojową dla celów naukowych i badawczych, a także Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury dla celów dydaktycznych.

Art. 53d. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania i udostępniania konta oraz sposób korzystania z konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, za pomocą którego można wносить pisma procesowe, i zamykania go, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism.

Art. 54. § 1. Do budynków sądowych nie wolno wносить broni ani amunicji, a także materiałów wybuchowych i innych środków niebezpiecznych. Nie dotyczy to osób wykonujących w budynkach sądowych obowiązki służbowe wymagające posiadania broni.

§ 2. Prezes sądu może zarządzić stosowanie środków zapewniających bezpieczeństwo w budynkach sądowych oraz zapobiegających naruszaniu zakazu, o którym mowa w § 1. W takim przypadku do ochrony budynków sądowych oraz osób w nich przebywających stosuje się przepisy o ochronie osób i mienia.

DZIAŁ II

Sędziowie i asesory sądowi

Rozdział 1

Powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim

Art. 55. § 1. Sędzią sądu powszechnego jest osoba powołana na to stanowisko przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, która złożyła ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Sędziowie sądów powszechnych są powoływani na stanowiska:

- 1) sędziego sądu rejonowego;
- 2) sędziego sądu okręgowego;
- 3) sędziego sądu apelacyjnego.

§ 2a. (uchylony)

§ 3. Powołując do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) sędziego. Zmiana

miejsca służbowego sędziego może być dokonana bez zmiany stanowiska w przypadkach i w trybie określonych w art. 75.

§ 4. Sędzia może orzekać we wszystkich sprawach w swoim miejscu służbowym, a w innych sądach w przypadkach określonych w ustawie (jurysdykcja sędziego). Przepisy o przydziale spraw, wyznaczaniu i zmianie składu sądu oraz delegowaniu sędziego na czas pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska nie ograniczają jurysdykcji sędziego i nie mogą być podstawą stwierdzenia sprzeczności składu sądu z przepisami prawa, nienależytego obsadzenia sądu lub udziału osoby nieuprawnionej lub niezdolnej do orzekania w wydaniu orzeczenia.

§ 5. Okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

Art. 56. (uchylony)

Art. 57. § 1. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, o którym mowa w art. 55 § 2, może zgłosić swoją kandydaturę na jedno stanowisko sędziowskie w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia, o którym mowa w art. 20a § 4.

§ 1a. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym, zgłosić swą kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym ani wojewódzkim sądzie administracyjnym. Zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w tych sądach powoduje zakończenie postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym.

§ 1b. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swą kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym.

§ 2. Zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie oraz innych czynności w toku postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim kandydat dokonuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego to postępowanie, zwanego dalej „systemem

teleinformatycznym”, dostępnego na stronie internetowej Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 3. Czynności w toku postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim dokonane przez kandydata bez zachowania formy przewidzianej ustawą nie wywołują skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z ich dokonaniem.

§ 4. System teleinformatyczny prowadzi Minister Sprawiedliwości. Administratorami danych osobowych w systemie teleinformatycznym są: Minister Sprawiedliwości, prezesi właściwych sądów oraz Krajowa Rada Sądownictwa, każde w zakresie zadań wykonywanych w postępowaniu w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 5. Uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym wymaga użycia profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej, wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1797), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo otrzymanego w sądzie identyfikatora wskazującego na tożsamość kandydata.

§ 6. Zgłaszający swoją kandydaturę wypełnia w systemie teleinformatycznym kartę zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, opatruje ją podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, a następnie wnosi za pośrednictwem systemu do prezesa właściwego sądu.

§ 7. Zgłaszający swoją kandydaturę dołącza do karty zgłoszenia informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą jego osoby i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, z zastrzeżeniem art. 58 § 4a. Zgłaszający urodzony przed dniem 1 sierpnia 1972 r. składa w postaci papierowej oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1633 oraz z 2022 r. poz. 1459, 1512 i 2463), albo informację, o której mowa

w art. 7 ust. 3a tej ustawy. Do karty zgłoszenia dołącza się również oświadczenie w przedmiocie zgody albo niewyrażenia zgody na wykorzystanie dokumentów dotyczących zgłaszającego w innych postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 8. Zawarte w karcie zgłoszenia oświadczenia: o korzystaniu z pełni praw cywilnych i obywatelskich, o toczącym się postępowaniu o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, o ukaraniu w postępowaniu dyscyplinarnym, o toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym oraz o uprawomocnieniu się orzeczenia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944–1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. poz. 428, z późn. zm.⁷⁾⁸⁾, jak również oświadczenie, że nie toczy się wobec kandydata inne postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, kandydat składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

§ 9. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych zawartych w karcie zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie, mając na względzie, aby dane te umożliwiały weryfikację w niezbędnym zakresie spełnienia warunków wymaganych przez ustawę od kandydatów na stanowisko sędziowskie.

§ 10. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i sposób przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych kandydatów do objęcia urzędu sędziego oraz kwalifikacje wymagane od lekarzy i psychologów uprawnionych do przeprowadzania tych badań i wydawania zaświadczeń o zdolności do pełnienia obowiązków sędziego, jak również terminy wykorzystania wydawanych zaświadczeń w postępowaniu w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, mając na względzie zapewnienie należytej oceny zdolności kandydatów do objęcia urzędu sędziego, uwzględniającej charakter tego urzędu.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. poz. 618, 681 i 701, z 2000 r. poz. 488 i 600, z 2002 r. poz. 128, 676, 765, 1271 i 1434, z 2003 r. poz. 390 i 921, z 2004 r. poz. 219, z 2005 r. poz. 1365 oraz z 2006 r. poz. 708, 711 i 1218.

⁸⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 15 marca 2007 r. z wyjątkiem art. 30, na podstawie art. 66 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. poz. 1592), która weszła w życie z dniem 15 marca 2007 r.

Art. 57a. § 1. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego albo sędziego sądu wojskowego, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw sądowych różnych kategorii, w których rozpoznawaniu brał udział, a w przypadku mniejszej liczby spraw – wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 2. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prokuratora, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw, w których prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze, sporządził akt oskarżenia lub środki zaskarżenia albo występował przed sądem lub składał pisma procesowe, a w przypadku mniejszej liczby spraw – wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 3. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmuje stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw sądowych różnych kategorii, w których występował w charakterze zastępcy procesowego, a jeżeli występował w mniejszej liczbie spraw – wykaz sygnatur akt wszystkich spraw, ze wskazaniem sądów, w których sprawy te toczyły się lub toczą, a także odpisy wszystkich, jednak nie więcej niż pięćdziesięciu, opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa; radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dołącza ponadto opinię przełożonego.

§ 4. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód notariusza, do karty zgłoszenia dołącza wykaz pięćdziesięciu aktów notarialnych obejmujących różne kategorie spraw, a jeżeli sporządził mniejszą ich liczbę – wykaz wszystkich aktów.

§ 5. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który ma tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, do karty zgłoszenia dołącza wykaz publikacji wraz z opiniami recenzentów, jeżeli były sporządzone, odpisy sporządzonych opinii prawnych oraz charakterystykę osiągnięć w zakresie kształcenia kadr lub dorobku naukowego.

§ 6. (uchylony)

§ 7. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie zajmujący stanowisko sędziego albo prokuratora, który w okresie poprzedzającym obwieszczenie był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego

nadzorowanej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw określonych w § 1 lub 2 lub spraw zarejestrowanych w referacie kandydata lub przez niego nadzorowanych w okresie delegowania, a także opis wykonywanych w okresie delegowania czynności wraz z opinią przełożonego.

§ 8. Przepis § 7 stosuje się odpowiednio w przypadku delegowania do pełnienia:

- 1) czynności w Biurze Krajowej Rady Sądownictwa;
- 2) czynności lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury;
- 3) obowiązków w międzynarodowej sędziowskiej organizacji pozarządowej;
- 4) obowiązków lub pełnienia określonej funkcji poza granicami państwa w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską.

§ 9. Przełożonym, o którym mowa w § 7, jest osoba kierująca jednostką, do której delegowanie nastąpiło, a w przypadku podziału tej jednostki na departamenty, biura albo inne równorzędne komórki organizacyjne – osoba kierująca taką komórką. Za przełożonego osoby kierującej daną jednostką lub komórką organizacyjną uznaje się osobę sprawującą funkcję nadrzędną.

§ 10. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy § 1–5 lub 7.

§ 11. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonywał więcej niż jeden z zawodów wskazanych w przepisach § 1–5 i 10, stosuje się przepisy § 1–5 i 7, z tym że łączna liczba zamieszczonych w wykazie sygnatur akt spraw lub odpisów opinii prawnych i innych dokumentów, o których mowa w tych przepisach, nie może przekraczać stu.

§ 12. Do karty zgłoszenia kandydat może dołączyć także inne dokumenty popierające jego kandydaturę, w szczególności opinie i rekomendacje.

Art. 57aa. § 1. Dokumenty dołączane do karty zgłoszenia kandydat tworzy w systemie teleinformatycznym i wnosi za pośrednictwem tego systemu, opatrując je

podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 2. Dokumenty mające w oryginale postać papierową kandydat zamieszcza w systemie teleinformatycznym w postaci elektronicznych kopii, opatrując je podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, co jednocześnie stanowi oświadczenie o zgodności elektronicznej kopii dokumentu z oryginałem w postaci papierowej. Oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania. Prezes właściwego sądu, któremu zgłoszono kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie, w uzasadnionych przypadkach może wezwać kandydata do doręczenia w terminie trzech dni oryginałów dokumentów. Obowiązek zamieszczenia w systemie teleinformatycznym elektronicznej kopii dokumentu nie dotyczy oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, a także informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

§ 3. Prezes właściwego sądu, któremu zgłoszono kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie, zamieszcza w systemie teleinformatycznym w terminie 3 dni roboczych elektroniczne kopie dokumentów innych niż zamieszczone przez kandydata, mających w oryginale postać papierową, wymaganych w tym postępowaniu, opatrując je podpisem elektronicznym nadanym przez ten system. Obowiązek zamieszczenia w systemie teleinformatycznym elektronicznej kopii dokumentu nie dotyczy oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, a także informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

§ 4. Ponowne zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie może nastąpić nie wcześniej niż po dniu zakończenia poprzednio rozpoczętego postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim. Za dzień rozpoczęcia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień złożenia karty zgłoszenia na dane stanowisko sędziowskie. Za dzień zakończenia postępowania wobec kandydata w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień upływu wobec kandydata terminu do złożenia zastrzeżenia od pozostawienia

zgłoszenia bez rozpatrzenia albo dzień uprawomocnienia się wobec kandydata uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie:

- 1) nieuwzględnienia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo
- 2) umorzenia postępowania, albo
- 3) nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 4) przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 57ab. § 1. Kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego oraz na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego zgłasza się prezesowi właściwego sądu okręgowego, zaś kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego – prezesowi sądu apelacyjnego.

§ 2. Czynności w stosunku do kandydata w toku postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim prezes właściwego sądu dokonuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 57ac. § 1. Jeżeli zgłoszenie na wolne stanowisko sędziowskie nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w art. 57 § 6 i 7 oraz art. 57a § 1–5 i 7, prezes właściwego sądu wzywa kandydata do jego uzupełnienia w terminie siedmiu dni.

§ 2. Jeżeli swoją kandydaturę zgłosiła osoba, która nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1 oraz 3–7 lub § 2 i 5 albo w art. 63 i art. 64, albo zgłoszenie nastąpiło po upływie terminu, o którym mowa w art. 57 § 1, lub zgłoszenie nie zostało uzupełnione w wyznaczonym terminie albo wobec zgłaszającego kandydaturę toczy się inne postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, prezes właściwego sądu zawiadamia zgłaszającego o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpatrzenia, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, podając przyczynę pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia.

§ 3. Osoba, której zgłoszenie pozostawiono bez rozpatrzenia może w terminie siedmiu dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 2, złożyć zastrzeżenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. W razie nieuwzględnienia zastrzeżenia prezes właściwego sądu niezwłocznie przekazuje je za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wraz ze zgłoszeniem Krajowej Radzie Sądownictwa.

W przedmiocie pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia rozstrzyga Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 57ad. § 1. W razie cofnięcia zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie prezes właściwego sądu niezwłocznie przekazuje oświadczenie o cofnięciu zgłoszenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do Krajowej Rady Sądownictwa. Nie wstrzymuje to podejmowania dalszych czynności w stosunku do kandydatów, którzy zgłosili się na to samo wolne stanowisko sędziowskie.

§ 2. Doręczenia uznaje się za skuteczne z chwilą zalogowania się kandydata do systemu teleinformatycznego lub po upływie czternastu dni od dnia umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

Art. 57ae. § 1. O zgłoszeniu każdego kandydata na wolne stanowisko sędziowskie prezes właściwego sądu zawiadamia Ministra Sprawiedliwości przez udostępnienie karty zgłoszenia kandydata w systemie teleinformatycznym.

§ 2. Prezes sądu okręgowego ma dostęp do zgromadzonych w systemie teleinformatycznym dokumentów dotyczących wszystkich postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie okręgowym i w sądach rejonowych danego okręgu. Prezes sądu apelacyjnego ma dostęp do zgromadzonych w systemie teleinformatycznym dokumentów dotyczących wszystkich postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie apelacyjnym.

Art. 57af. Dokumenty dotyczące postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, zgromadzone w systemie teleinformatycznym są przechowywane przez okres dwunastu miesięcy. Okres przechowywania dokumentów, które mogą być wykorzystane w innych postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim dotyczących danego kandydata, wynosi siedem lat. Po upływie okresu przechowywania dokumenty podlegają brakowaniu w sposób określony w przepisach ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164).

Art. 57ag. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposób dostępu do konta, sposób korzystania z systemu teleinformatycznego oraz podejmowania w nim czynności związanych z wnoszeniem

karty zgłoszenia i dołączonych dokumentów, szczegółowy tryb doręczeń i zawiadomień elektronicznych, jak również sposób przechowywania, udostępniania i usuwania – po zakończeniu postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – zamieszczonych w systemie dokumentów, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawności postępowania dotyczącego objęcia stanowiska sędziowskiego, dostępność drogi elektronicznej dla uczestników postępowania oraz potrzebę zabezpieczenia danych zgromadzonych w systemie, w tym danych osobowych kandydatów.

Art. 57ah. § 1. Prezes sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia, po stwierdzeniu spełnienia przez kandydata warunków oraz wymogów formalnych zgłoszenia, zarządza, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia zgłoszenia, dokonanie oceny kwalifikacji kandydata przez wyznaczonego sędziego.

§ 2. W razie potrzeby prezes sądu może zlecić dokonanie oceny kwalifikacji więcej niż jednemu sędziemu.

§ 3. Oceny kwalifikacji kandydatów nie może dokonywać sędzia będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym chociażby jednego z kandydatów lub pozostający chociażby z jednym z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego.

§ 4. Prezes właściwego sądu zapoznaje kandydata z oceną kwalifikacji, zamieszczając ją w systemie teleinformatycznym. Kandydat ma prawo do złożenia prezesowi sądu uwag do oceny kwalifikacji w terminie siedmiu dni od daty zamieszczenia oceny kwalifikacji w systemie teleinformatycznym.

§ 5. Prezes sądu apelacyjnego przedstawia kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego wraz z oceną kwalifikacji oraz ewentualnymi uwagami kandydata do zaopiniowania kolegium sądu apelacyjnego. Prezes sądu okręgowego przedstawia kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego i sędziego sądu rejonowego wraz z oceną kwalifikacji oraz ewentualnymi uwagami kandydata do zaopiniowania kolegium sądu okręgowego.

Art. 57b. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego oraz sędziego sądu wojskowego obejmuje badanie poziomu merytorycznego orzecznictwa oraz sprawności i efektywności podejmowanych czynności i organizowania pracy przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji, z

Dodane zdanie drugie w § 1 w art. 57b wejdzie w życie z dn. 1.07.2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 614).

uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, realizacji procesu doskonalenia zawodowego, a także kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i kulturę organizacji pracy oraz poszanowania praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji. **<Przez badanie poziomu merytorycznego orzecznictwa rozumie się przede wszystkim badanie sposobu formułowania orzeczeń, a także ich uzasadnień, zwięzłość tych uzasadnień, prawidłowość formułowania sądów z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego, a także adekwatność przytaczanego orzecznictwa i poglądów doktryny do problemu będącego przedmiotem rozpoznania w sprawie.>**

§ 2. Ocena kwalifikacji, o której mowa w § 1, jest dokonywana na podstawie badania akt co najmniej piętnastu spraw różnych kategorii, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57a § 1, a ponadto akt co najmniej dziesięciu innych spraw różnych kategorii spoza wykazu wybranych przez sędziego dokonującego oceny, jak również na podstawie danych ewidencjonowanych w sądach, w tym na potrzeby statystyki sądowej.

§ 3. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, z urzędu obejmuje badaniem także nieujęte w wykazie akta dziesięciu spraw niezakończonych, przydzielonych kandydatowi do rozpoznania, w których od momentu pierwszej rejestracji upłynął najdłuższy okres, a także akta wszystkich spraw, których referentem był kandydat, w których w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie na wolne stanowisko sędziowskie zmieniono lub uchylono orzeczenie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oraz w których stwierdzono przewlekłość postępowania lub niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia.

§ 4. Jeżeli ze względu na szczególnie zakres czynności kandydata, o którym mowa w § 1, lub z innych przyczyn zbadanie liczby spraw wskazanej w § 2 i 3 nie jest możliwe, przyjmuje się, z podaniem przyczyn, inną liczbę.

§ 5. Jeżeli w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie kandydat, o którym mowa w § 1, nie wykonywał zadań określonych w art. 1 § 2 i 3, przepis § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że badaniem obejmuje się okres dwóch lat, w których zadania te ostatnio były wykonywane.

§ 6. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się odpisy znajdujących się w aktach osobowych prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną oraz dokumentów dotyczących zwrócenia uwagi lub wytknięcia

Zmiana w § 6 w art. 57b wejdzie w życie z dn. 1.07.2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 614).

uchybień, o których mowa w art. 37 § 4 i art. 40 § 1 ustawy, a także [art. 65 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1254, 2103 i 2261, z 2017 r. poz. 38 i 1452 oraz z 2018 r. poz. 3)⁹⁾] <art. 97 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, z 2022 r. poz. 480, 1259, 2280 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 181)>.

Art. 57c. (uchylony)

Art. 57d. (uchylony)

Art. 57e. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko prokuratora jest dokonywana pod względem prawidłowości i poziomu merytorycznego, jak również efektywności wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, a także podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kultury urzędowania obejmującej kulturę osobistą oraz sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników. Przepisy art. 57b § 2 i 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także akta spraw nieujęte w wykazie oraz zwracać się do prezesów sądów lub jednostek organizacyjnych prokuratury o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się opinie przełożonych, a także odpisy znajdujących się w aktach osobowych prokuratora prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną lub prawomocnych decyzji o wymierzeniu kary porządkowej upomnienia, jak również odpisy prawomocnych decyzji prokuratora przełożonego, zawierających wyknięcie uchybień w razie oczywistej obrazy prawa, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie tych wyroków lub decyzji z akt osobowych.

Art. 57f. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza albo zajmującego stanowisko radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej jest dokonywana w oparciu o badanie jakości, sprawności, rzetelności i terminowości dokonywanych czynności bądź jakości i rzetelności sporządzonych opinii prawnych lub innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa, a także podnoszenia kwalifikacji

⁹⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 3 kwietnia 2018 r. na podstawie art. 135 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5), która weszła w życie z dniem 3 kwietnia 2018 r.

zawodowych i kultury urzędowania obejmującej kulturę osobistą oraz sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników.

§ 2. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmującego stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej jest dokonywana na podstawie badania akt co najmniej dwudziestu pięciu spraw różnych kategorii lub opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57a § 3. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także akta spraw sądowych, w których kandydat występował w charakterze zastępcy procesowego, a których nie ujęto w wykazie, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 3. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód notariusza jest dokonywana na podstawie badania co najmniej dwudziestu pięciu aktów notarialnych obejmujących różne kategorie spraw wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57a § 4. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także nieujęte w wykazie akty notarialne lub akta spraw sądowych, w których rozpoznano środki odwoławcze na odmowę dokonania wpisu lub odmowę dokonania czynności, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 4. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego albo notariusza dołącza się wykaz prawomocnych orzeczeń bądź decyzji o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że właściwy organ zarządził usunięcie wzmianki o ukaraniu lub odpisu orzeczenia sądu dyscyplinarnego z akt osobowych kandydata.

§ 5. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata lub radcy prawnego dołącza się także wykaz ostrzeżeń udzielonych przez właściwe organy samorządu zawodowego oraz zawiadomień o naruszeniu obowiązków procesowych dokonanych przez sąd lub prokuratora.

§ 6. Do oceny kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dołącza się protokoły okresowych ocen kwalifikacyjnych oraz odpisy prawomocnych orzeczeń o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że kara została uznana za niebyłą.

§ 7. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego albo notariusza dołącza się protokoły wizytacji, kontroli lub ocen

przeprowadzonych w trybie art. 36 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, art. 22¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych albo art. 44 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799).

Art. 57g. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata, mającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych jest dokonywana z uwzględnieniem osiągnięć naukowych, rodzaju i jakości publikacji, opinii recenzentów, jakości i rzetelności opinii prawnych bądź innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się odpisy prawomocnych orzeczeń o udzieleniu kary dyscyplinarnej, chyba że kara uległa zatarciu.

Art. 57h. Do oceny kwalifikacji kandydata, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuraturii Generalnej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy art. 57b lub 57e–57g.

Art. 57i. § 1. Przy ocenie kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie uwzględnia się predyspozycje osobowościowe kandydata do zawodu sędziego oraz przestrzeganie zasad etyki wykonywanego zawodu.

§ 2. Prezes właściwego sądu zwraca się do organów sprawujących nadzór administracyjny nad sądami, Prokuratora Generalnego, Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, organów sprawujących nadzór nad działalnością notariuszy, organów samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych, a w przypadku kandydata mającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych do kierownika danej polskiej szkoły wyższej, Polskiej Akademii Nauk, instytutu badawczego lub innej placówki naukowej o udzielenie informacji lub nadesłanie dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia oceny kwalifikacji kandydata.

§ 3. Do oceny kwalifikacji dołącza się informację o postępowaniach karnych, dyscyplinarnych bądź wyjaśniających toczących się przeciwko kandydatowi.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób dokonywania oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, mając na uwadze konieczność zachowania metodyki uwzględniającej specyfikę

wykonywanego przez kandydata zawodu lub zajmowanego stanowiska oraz potrzebę jej dostosowania do zakresu analizy i kryteriów wskazanych w ustawie.

Art. 58. § 1. Jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, rozpatrzenie wszystkich kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu kolegium.

§ 2. (uchylony)

§ 2a. W opiniowaniu kandydatów nie może brać udziału osoba będąca małżonkiem, krewnym albo powinowatym chociażby jednego z kandydatów lub pozostająca chociażby z jednym z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności członka kolegium.

§ 3. W przypadku kandydatów do objęcia pierwszego stanowiska sędziowskiego właściwy prezes sądu zasięga od właściwego ze względu na siedzibę sądu komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o każdym z kandydatów. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego uzyskuje się i sporządza w oparciu o dane zawarte w policyjnych systemach teleinformatycznych. Komendant Policji przedstawia pisemną informację o kandydacie prezesowi sądu w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku. Informacji nie zasięga się, jeżeli kandydat zajmuje stanowisko asesora sądowego lub prokuratora.

§ 4. Prezes właściwego sądu zamieszcza w systemie teleinformatycznym w terminie 3 dni roboczych ocenę kwalifikacji, opinię właściwego kolegium sądu, informację uzyskaną od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji, o której mowa w § 3, jak również inne dokumenty dotyczące danego postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 4a. Wymóg dołączania informacji i zaświadczeń, o których mowa w art. 57 § 7, nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego, sędziego sądu wojskowego, asesora sądowego albo stanowisko prokuratora.

§ 4b. Na żądanie Krajowej Rady Sądownictwa, przesłane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, prezes właściwego sądu niezwłocznie przesyła oryginały dokumentów, o których mowa w art. 57aa § 2 i 3.

§ 5. Przedstawiając informację, o której mowa w § 3, komendant wojewódzki Policji albo Komendant Stołeczny Policji przekazuje prezesowi sądu wszystkie zebrane materiały służące do sporządzenia informacji.

§ 6. O treści informacji uzyskanej od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji prezes sądu zawiadamia kandydata za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie później niż w terminie przedstawienia kandydatury Krajowej Radzie Sądownictwa. Przepis art. 57ad § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 7. (uchylony)

Art. 59. (uchylony)

Art. 60. Krajowa Rada Sądownictwa rozpatruje kandydatury na stanowiska sędziów sądów powszechnych, w trybie określonym w odrębnej ustawie.

Art. 61. § 1. Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego;
- 5) ukończył 29 lat;
- 6) złożył egzamin sędziowski lub prokuratorski;
- 7) zajmując stanowisko asesora sądowego, pełnił obowiązki sędziego co najmniej przez trzy lata.

§ 2. Wymagania określone w § 1 pkt 6 i 7 nie dotyczą tego, kto przed powołaniem:

- 1) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego lub sądu wojskowego;
- 2) zajmował stanowisko prokuratora;
- 3) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;
- 4) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza – co najmniej przez trzy lata;
- 5) zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej – co najmniej przez trzy lata.

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 5. Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto zajmował jedno ze stanowisk określonych w § 2 pkt 2–4 w okresie pięciu lat przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie.

§ 6. (uchylony)

§ 7. (uchylony)

Art. 62. Profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych i innych placówkach naukowych może być powołany na stanowisko sędziego sądu powszechnego, w niepełnym, nie mniejszym niż połowa, wymiarze czasu pracy.

Art. 63. § 1. Na stanowisko sędziego sądu okręgowego może być powołany sędzia sądu rejonowego oraz sędzia wojskowego sądu garnizonowego, który posiada co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego lub sędziego wojskowego sądu garnizonowego lub na stanowisku prokuratora.

§ 1a. Na stanowisko sędziego sądu okręgowego może być powołany również prokurator, który posiada co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego.

§ 2. Na stanowisko sędziego sądu okręgowego może być powołany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1–4, jeżeli:

- 1) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza – co najmniej przez sześć lat;
- 1a) zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej – co najmniej przez sześć lat;
- 2) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;
- 3) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego lub sędziego wojskowego sądu okręgowego.

§ 3. Na stanowisko sędziego sądu okręgowego może być powołany ten, kto wykonywał zawód lub zajmował stanowisko określone w § 2 w okresie 3 lat przed powołaniem.

Art. 63a. (uchylony)

Art. 64. § 1. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany sędzia sądu powszechnego lub sądu wojskowego, który posiada co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku sędziego lub prokuratora.

§ 1a. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany również prokurator, który posiada co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego.

§ 2. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1–4, jeżeli:

- 1) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza co najmniej przez dziesięć lat;
- 1a) zajmował stanowisko Prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez dziesięć lat;
- 2) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;
- 3) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego.

§ 3. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany ten, kto wykonywał zawód lub zajmował stanowisko określone w § 2 w okresie 3 lat przed powołaniem.

Art. 64a. (uchylony)

Rozdział 1a

Status sędziego

Art. 65. § 1. Stosunek służbowy sędziego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu powołania.

§ 2. Sędzia powinien zgłosić się w celu objęcia pierwszego stanowiska w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania aktu powołania.

§ 3. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia pierwszego stanowiska sędziowskiego w terminie określonym w § 2, powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości.

Art. 65a. (uchylony)

Art. 65b. (uchylony)

Art. 66. § 1. Przy powołaniu sędziego składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej rotacji:

„Ślubuję uroczyście jako sędzia sądu powszechnego służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości.”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”.

§ 2. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziowskiego.

Art. 67. § 1. Prezes sądu okręgowego prowadzi dla każdego sędziego sądu rejonowego i sędziego sądu okręgowego, sprawującego urząd w okręgu sądowym, osobny wykaz służbowy zawierający podstawowe dane dotyczące jego stosunków służbowych i osobistych w zakresie mającym wpływ na pełnienie urzędu sędziego, a także dane na temat odbytych szkoleń i form doskonalenia zawodowego oraz innych okoliczności wskazujących na specjalizację w poszczególnych dziedzinach prawa lub rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw. Prezes sądu apelacyjnego prowadzi taki wykaz dla sędziów sądu apelacyjnego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór wykazów służbowych oraz sposób ich prowadzenia, na podstawie akt osobowych prowadzonych dla sędziego, dokumentów oraz innych informacji, stwierdzających dane zamieszczane w wykazie.

Art. 68. § 1. Stosunek służbowy sędziego rozwiązuje się z mocy prawa, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu. Zrzeczenie się urzędu jest skuteczne po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia na ręce Ministra Sprawiedliwości oświadczenia, chyba że na wniosek sędziego Minister Sprawiedliwości określi inny termin. O zrzeczeniu się urzędu przez sędziego Minister Sprawiedliwości zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Prawomocny wyrok sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu oraz prawomocne orzeczenie przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego pociąga za sobą, z mocy prawa, utratę urzędu i stanowiska sędziego; stosunek służbowy sędziego wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub wyroku.

§ 3. Stosunek służbowy sędziego wygasa z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego.

Art. 69. § 1. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

§ 1a. (uchylony)

§ 1b. Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest ostateczna. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu przez niego wieku, o którym mowa w § 1, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania.

§ 2. Sędzia przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku, z zachowaniem prawa do uposażenia określonego w art. 100 § 2, po ukończeniu 55 lat przez kobietę, jeżeli przepracowała na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 25 lat, a 60 lat przez mężczyznę, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 30 lat.

§ 2a. Przepis § 2 stosuje się do sędziego, który wymagane warunki spełnił do dnia 31 grudnia 2017 r.

§ 2b. Sędzia będący kobietą przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu 60 lat, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego.

§ 3. W razie wyrażenia przez Krajową Radę Sądownictwa zgody, o której mowa w § 1b, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia. Sędzia ten może przejść w stan spoczynku za trzymiesięcznym uprzedzeniem, składając odpowiednie oświadczenie Krajowej Radzie Sądownictwa. Okres uprzedzenia ulega wydłużeniu o przysługujący sędziemu urlop wypoczynkowy niewykorzystany do końca okresu uprzedzenia. Na wniosek sędziego Krajowa Rada Sądownictwa może udzielić zgody na przejście w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia.

Art. 70. § 1. Sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 2. Z żądaniem przeniesienia w stan spoczynku oraz zbadania niezdolności do pełnienia obowiązków przez sędziego i wydania orzeczenia, może wystąpić zainteresowany sędzia lub właściwe kolegium sądu. W przypadku sędziego pełniącego funkcję prezesa sądu okręgowego i apelacyjnego z wnioskiem może wystąpić także Minister Sprawiedliwości.

§ 3. Orzeczenie w sprawie trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego, o którym mowa w § 1 i 2, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu oraz odpowiednio prezesowi sądu okręgowego albo apelacyjnego, a w przypadku sędziego pełniącego funkcję prezesa sądu okręgowego albo apelacyjnego orzeczenie doręcza się także Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3a. Od orzeczenia lekarza orzecznika, o którym mowa w § 1 i 2, zainteresowanemu sędziemu lub kolegium właściwego sądu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 4. Koszty badania i wydania orzeczenia pokrywa Skarb Państwa.

Art. 71. § 1. (uchylony)

§ 2. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w art. 70 § 2, jeżeli z żądaniem badania wystąpiło kolegium sądu albo Minister Sprawiedliwości.

§ 3. Sędzia może być również przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie został przeniesiony do innego sądu.

Art. 72. O rozwiązaniu stosunku służbowego, o którym mowa w art. 68 § 1, lub o wygaśnięciu stosunku służbowego, o którym mowa w art. 68 § 2, albo o przejściu sędziego w stan spoczynku na podstawie art. 69 sędziego zawiadamia Minister Sprawiedliwości.

Art. 73. § 1. W sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o których mowa w art. 70 i 71, podejmuje decyzję Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego, kolegium właściwego sądu albo Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. Od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach, o których mowa w art. 70 i 71, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

§ 3. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Krajowej Rady Sądownictwa w terminie miesiąca od dnia doręczenia skarżącemu decyzji. Odwołanie przysługuje sędziemu, prezesowi właściwego sądu oraz Ministrowi Sprawiedliwości, a w sprawach, w których wniosek został złożony przez kolegium właściwego sądu – także temu kolegium.

Art. 74. § 1. Sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 71 § 3, ma prawo powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio albo otrzymać stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli ustały przyczyny będące podstawą przeniesienia w stan spoczynku.

§ 1a. Sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 70 § 1, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. W celu wykonania prawa, o którym mowa w § 1 i 1a, sędzia zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa zamiar powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo wniosek o wyznaczenie stanowiska równorzędnego, jeżeli powrót na stanowisko zajmowane poprzednio nie jest możliwy z przyczyn, o których mowa w art. 75 § 2 pkt 1. Krajowa Rada Sądownictwa w terminie miesiąca wydaje w tej sprawie decyzję. W razie decyzji negatywnej sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 75. § 1. Przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą.

§ 2. Zgoda sędziego na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadkach:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu;
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska sędziego w danym sądzie wskutek wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 6;
- 3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska, na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego, wydanego na wniosek kolegium właściwego sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa;

4) przeniesienia w wyniku kary dyscyplinarnej.

§ 3. O przeniesieniu sędziego w przypadkach określonych w § 1 i 2 wydaje decyzję Minister Sprawiedliwości, z tym że przeniesienie sędziego z przyczyn wymienionych w § 2 pkt 1 może nastąpić, jeżeli uwzględnienie wniosku sędziego co do nowego miejsca służbowego nie jest możliwe.

§ 4. W przypadkach, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, od decyzji Ministra Sprawiedliwości sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 75a. § 1. W razie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe sędziemu nie przysługuje ekwiwalent pieniężny za dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. Sędzia zachowuje prawo do wykorzystania tego urlopu w czasie pełnienia służby w miejscu, do którego przeniesienie nastąpiło.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku awansowania sędziego na wyższe stanowisko sędziowskie.

Art. 75b. § 1. O zamiarze obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 2. Sędzia zainteresowany przeniesieniem na inne miejsce służbowe może w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia, o którym mowa w § 1, złożyć wniosek o przeniesienie. Wniosek składa się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 3. Minister Sprawiedliwości wydaje decyzję w przedmiocie wniosku sędziego o przeniesienie na inne miejsce służbowe, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku.

§ 4. Wniosek sędziego o przeniesienie na inne miejsce służbowe niespełniający wymogów, o których mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania. W przypadku nieuwzględnienia wniosku sędzia może złożyć kolejny wniosek o przeniesienie nie wcześniej niż po upływie 3 lat, chyba że przyczyną nieuwzględnienia wniosku był jedynie brak wystarczającej liczby wolnych stanowisk sędziowskich w odniesieniu do liczby wniosków. Wniosek złożony przed upływem tego terminu pozostawia się bez rozpoznania.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może z urzędu zwrócić się do sędziego, który uprzednio składał wniosek o przeniesienie na inne miejsce służbowe, o wyrażenie zgody na przeniesienie na wnioskowane lub inne miejsce służbowe.

§ 6. W przypadku obsadzenia wolnego stanowiska sędziowskiego przez przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej dokonanie przeniesienia.

Art. 76. W razie przeniesienia sędziego do innej miejscowości, przysługuje mu zwrot kosztów przeniesienia, z wyjątkiem przypadku, gdy przeniesienie nastąpiło w drodze dyscyplinarnej lub na wniosek sędziego. Sędziemu przenoszonemu na jego wniosek Minister Sprawiedliwości, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może przyznać zwrot kosztów przeniesienia.

Art. 77. § 1. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych:

- 1) w innym sądzie równorzędnym lub niższym, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach także w sądzie wyższym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów,
- 2) w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej,
 - 2a) w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2b) w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych,
- 3) w Sądzie Najwyższym – na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- 4) w sądzie administracyjnym – na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego

– na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony.

§ 1a. Przez delegowanie sędziego na czas określony rozumie się również delegowanie na czas pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska, jeżeli ustawa określa okres, na jaki obejmuje się funkcję lub stanowisko.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności w Biurze tej Rady.

§ 2a. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia czynności lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

§ 2b. Sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z pełnieniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego na jego wniosek do pełnienia obowiązków w międzynarodowej sędziowskiej organizacji pozarządowej.

§ 3a. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków lub pełnienia określonej funkcji poza granicami państwa w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, zgodnie z kwalifikacjami sędziego, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata, z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres, nieprzekraczający czterech lat.

§ 3b. Minister Sprawiedliwości, na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków lub określonej funkcji, lub odbycia stażu trwającego dłużej niż miesiąc, poza granicami państwa w ramach współpracy międzynarodowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, zgodnie z kwalifikacjami sędziego, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata, z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres nieprzekraczający czterech lat.

§ 4. Sędzia delegowany na podstawie § 1 pkt 2–2b oraz § 2a, na czas nieokreślony, może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić za trzymiesięcznym uprzedzeniem. W pozostałych przypadkach delegowania sędziego, odwołanie lub ustąpienie sędziego następuje bez zachowania okresu uprzedzenia.

§ 5. (uchylony)

§ 6. Jeżeli delegowanie sędziego następuje do innej miejscowości, niż miejscowość w której znajduje się miejsce służbowe sędziego, niebędącej miejscem jego stałego zamieszkania, sędziemu delegowanemu w okresie delegowania, jako pracownikowi w podróży służbowej, przysługują następujące należności, rekompensujące niedogodności wynikające z delegowania poza stałe miejsce pełnienia służby:

- 1) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania, w warunkach odpowiadających godności urzędu albo zwrot kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w jednej z następujących form:
 - a) zwrotu kosztów faktycznie poniesionych – w wysokości określonej w fakturze,
 - b) miesięcznego ryczału – w kwocie nie wyższej niż 78% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c;
- 2) zwrot kosztów pierwszego przejazdu z miejsca stałego zamieszkania do miejsca delegowania, zwrot kosztów ostatniego przejazdu z miejsca delegowania do miejsca stałego zamieszkania oraz zwrot kosztów przejazdów odbywanych nie częściej niż raz w tygodniu do miejsca stałego zamieszkania i z powrotem na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, 1700 i 2140) według zasad obowiązujących przy podróżach służbowych na obszarze kraju;
- 3) ryczałt na pokrycie kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej, o którym mowa w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 4) diety, o których mowa w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 5) zwrot kosztów poniesionych z tytułu używania pojazdów, stanowiących własność pracownika, do celów służbowych, o którym mowa w przepisach w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 6) zwrot kosztów codziennych dojazdów do miejscowości delegowania, o których mowa w § 6b.

§ 6a. Świadczenia i należności, o których mowa w § 6 pkt 1 i 2, nie przysługują w wypadkach, gdy odległość od miejscowości w której sędzia delegowany ma miejsce stałego zamieszkania do miejscowości delegowania nie przekracza 60 km, chyba że organ powołany do kierowania jednostką do której delegowanie następuje, na wniosek

sędziego delegowanego uzna, że nie jest celowy codzienny dojazd sędziego delegowanego do miejscowości delegowania.

§ 6b. Sędzia delegowany, o którym mowa w § 6a, któremu nie przysługują świadczenia i należności, o których mowa w § 6 pkt 1 i 2, ma prawo do zwrotu kosztów codziennych dojazdów do miejscowości delegowania w wysokości nie wyższej niż równowartość przejazdu środkami komunikacji kolejowej lub innym środkiem komunikacji publicznej, z uwzględnieniem przysługującej sędziemu delegowanemu ulgi na dany środek transportu, bez względu na to, z jakiego tytułu ulga ta przysługuje.

§ 7. W razie delegowania sędziego do sądu równorzędnego, sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny wizytatora sądu okręgowego.

§ 7a. (utracił moc)¹⁰⁾

§ 7b. (utracił moc)¹⁰⁾

§ 8. Prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego albo sędziego sądu apelacyjnego do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie równorzędnym lub niższym na obszarze apelacji, po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę sądu, do którego ma nastąpić delegowanie, na nieprzerwany okres, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy w ciągu roku.

§ 9. W szczególnie uzasadnionych wypadkach prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego albo sędziego sądu okręgowego do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym, po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu, do którego ma nastąpić delegowanie, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów działających na obszarze apelacji; przydział spraw delegowanemu sędziemu, jako sędziemu sprawozdawcy, nie może przekroczyć 30 spraw w ciągu roku.

§ 9a. Prezes sądu okręgowego może delegować sędziego sądu rejonowego, za jego zgodą, do pełnienia dyżurów w innym sądzie rejonowym równocześnie z pełnieniem dyżuru w miejscu służbowym. Sędzia może cofnąć zgodę za trzymiesięcznym uprzedzeniem.

§ 10. Aktu delegowania nie dołącza się do akt spraw sądowych.

¹⁰⁾ Z dniem 22 stycznia 2009 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r. sygn. akt K 45/07 (Dz. U. poz. 57).

Art. 77a. Sędziemu delegowanemu do wykonania czynności służbowych w innej miejscowości niż miejscowość, w której znajduje się jego miejsce służbowe lub miejsce delegowania, o którym mowa w art. 77 § 1–3b, przysługują należności określone w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Art. 78. § 1. Sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych mogą być powierzane obowiązki na stanowiskach urzędniczych, z wyłączeniem stanowiska dyrektora generalnego urzędu.

§ 1a. Obowiązki, o których mowa w § 1, mogą być powierzane sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

§ 1b. Do Ministerstwa Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych albo Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury może być delegowany jedynie sędzia wyróżniający się wysokim poziomem wiedzy prawniczej oraz wykazujący znajomość problematyki w zakresie powierzanych mu obowiązków.

§ 2. Sędzia delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych albo Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, a także do prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego przysługującego mu na zajmowanym stanowisku sędziowskim oraz dodatku za długoletnią pracę. W okresie delegowania sędzia otrzymuje dodatek funkcyjny, określony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 91 § 8.

§ 3. W okresie delegowania, ze względu na charakter pracy i zakres wykonywanych zadań, sędziemu może być przyznany przez Ministra Sprawiedliwości dodatek specjalny w kwocie nieprzekraczającej łącznie 40% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego. Dodatek przyznaje się na czas określony, a w indywidualnych przypadkach – także na czas nieokreślony. Dodatek dla sędziów delegowanych do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych może być przyznany, na

wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo ministra właściwego do spraw zagranicznych.

§ 4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dodatek specjalny może przekraczać wysokość, o której mowa w § 3.

§ 4a. W okresie delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości Minister Sprawiedliwości może kierować sędzią, za jego zgodą, do udziału w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie problematyki dotyczącej powierzonych mu obowiązków.

§ 4b. Koszty podnoszenia kwalifikacji zawodowych, o których mowa w § 4a, są pokrywane z części budżetowej „Sprawiedliwość”, której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

§ 5. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa określi, w drodze rozporządzenia, tryb i szczegółowe warunki delegowania sędziów do pełnienia obowiązków w Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, a także pełnienia czynności administracyjnych lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz tryb i szczegółowe warunki realizacji prawa do nieodpłatnego zakwaterowania i zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w tym maksymalną wysokość zwrotu kosztów faktycznie poniesionych oraz wysokość miesięcznego ryczałtu, z uwzględnieniem możliwości zróżnicowania jego wysokości w zależności od miejscowości delegowania, a także tryb, szczegółowe warunki przyznawania i zakres innych świadczeń, mając na względzie zakres świadczeń przysługujących pracownikom odbywającym podróże służbowe oraz czasowo przenoszonym.

Art. 78a. § 1. Sędzia delegowany na podstawie art. 77 § 3a i 3b ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego przysługującego mu na zajmowanym stanowisku sędziowskim oraz dodatku za długoletnią pracę, a także do świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jeżeli zdarzenie powodujące powstanie prawa do tych świadczeń zaistniało w czasie pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa. W okresie delegowania do pełnienia funkcji sędziego otrzymuje dodatek funkcyjny określony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 91 § 8.

§ 2. Sędziemu delegowanemu w czasie pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa przysługują, wypłacane w walucie polskiej lub obcej:

- 1) dodatek zagraniczny na pokrycie zwiększonych kosztów związanych z pełnieniem obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, ustalany odpowiednio do warunków i zakresu ich pełnienia;
- 2) w przypadku powierzenia pełnienia obowiązków lub funkcji pociągających za sobą zmianę miejsca pobytu trwającą co najmniej rok:
 - a) jednorazowy dodatek adaptacyjny,
 - b) pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej sędziego delegowanego i każdego przenoszącego się z nim członka rodziny, w tym przewozu ich mienia, niezależnie od terminów ich faktycznego przesiedlenia,
 - c) pokrycie, raz na dwa lata, kosztów przejazdu sędziego delegowanego oraz członków jego rodziny przebywających z nim na stałe poza granicami państwa, z miejsca delegacji do miejsca stałego zamieszkania na urlop wypoczynkowy i z powrotem;
- 3) zwrot kosztów podróży w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, podróży służbowej na terytorium obcego państwa poza miejscem delegowania, przejazdu z miejsca delegowania do kraju i z powrotem w uzasadnionych przypadkach służbowych lub losowych;
- 4) zwrot kosztów leczenia, gdy delegacja następuje do państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej;
- 5) pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu delegacji do wysokości udokumentowanych wydatków, nieprzekraczających wysokości ustalonego limitu.

§ 3. Sumę należności, o których mowa w § 2, zmniejsza się o kwotę środków pieniężnych otrzymanych przez sędziego delegowanego od strony zagranicznej na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez niego obowiązków lub funkcji poza granicami państwa. Należności te nie przysługują, jeżeli sędzia delegowany nie ponosi kosztów, na pokrycie których są one przeznaczone.

§ 4. Wydatki związane z delegacją sędziów poza granice państwa są pokrywane z budżetu państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

§ 5. Wydatki, o których mowa w § 4, mogą być również pokrywane w całości lub w części ze środków przeznaczonych na ten cel przez organizację międzynarodową, którymi dysponowanie powierzono Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 6. Do wydatków, o których mowa w § 4, nie zalicza się wynagrodzenia zasadniczego sędziego oraz dodatku za długoletnią pracę przysługujących na

zajmowanym stanowisku sędziowskim, do których sędzia zachowuje prawo w czasie delegacji do pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa.

§ 7. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, tryb, wysokość i szczegółowe warunki przyznawania i wypłaty należności, o których mowa w § 2, limity, do wysokości których podlegają zwrotowi koszty zamieszkania, oraz walutę, w której należności takie są wypłacane, uwzględniając zakres ich przyznawania zależnie od miejsca pełnienia obowiązków i powierzonej sędziemu funkcji, a także potrzebę zapewnienia warunków do prawidłowego ich wykonywania oraz konieczność pokrycia zwiększonych kosztów związanych z wykonywaniem tych obowiązków lub funkcji poza granicami państwa oraz z sytuacjami szczególnymi, w tym zdarzeniami losowymi.

Art. 79. Sędzia nie może, powołując się na zasadę niezawisłości sędziowskiej, uchylić się od wykonania poleceń w zakresie czynności administracyjnych, jeżeli z mocy przepisów ustawy należą do obowiązków sędziowskich, a także poleceń dotyczących sprawności postępowania sądowego; może jednak domagać się wydania polecenia na piśmie.

Art. 80. § 1.¹¹⁾ Sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia sędziego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. O zatrzymaniu sędziego niezwłocznie powiadamia się prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce zatrzymania. Może on nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego sędziego. O fakcie zatrzymania sędziego prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa, Ministra Sprawiedliwości i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 2a. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem.

¹¹⁾ Uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 10 kwietnia 2015 r. w zakresie, w jakim nie obejmuje odpowiedzialności za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 kwietnia 2015 r. sygn. akt P 31/12 (Dz. U. poz. 509).

§ 2b. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego określonym w Kodeksie postępowania karnego lub jest oczywiście bezzasadny, prezes sądu dyscyplinarnego odmawia jego przyjęcia.¹²⁾ Na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania wniosku.

§ 2c. Sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Uchwała zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wraz z uzasadnieniem.

§ 2d. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego.

§ 2da. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie dotyczy sędziego ujętego na gorącym uczynku zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, występku, o którym mowa w art. 177 § 1 Kodeksu karnego w związku z art. 178 § 1 Kodeksu karnego, a także w art. 178a § 1 lub 4 Kodeksu karnego, i pozostającego nadal zatrzymanym, sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę w przedmiocie wniosku niezwłocznie, nie później niż przed upływem 24 godzin od jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziego jest natychmiast wykonalna.

§ 2e. Przed wydaniem uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, sędziego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wnieśli o zezwolenie – jeżeli się stawia. Ich niestawiennictwo, jak również niestawiennictwo obrońcy, nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.

§ 2f. Sędzia, którego dotyczy postępowanie, ma prawo wglądu do dokumentów, które zostały załączone do wniosku. Jednak prokurator, kierując wniosek do sądu dyscyplinarnego, może zastrzec, że dokumenty te lub ich część nie mogą być sędziemu udostępnione z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego.

¹²⁾ Zdanie pierwsze rozumiane w ten sposób, że „oczywista bezzasadność wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej” obejmuje także zagadnienie wymagające zasadniczej wykładni ustawy, utraciło moc z dniem 3 listopada 2010 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 października 2010 r. sygn. akt K 10/08 (Dz. U. poz. 1364).

§ 2g. Jeżeli prokurator złożył zastrzeżenie, o którym mowa w § 2f, prezes sądu dyscyplinarnego niezwłocznie kieruje sprawę na posiedzenie. Sąd dyscyplinarny może odmówić sędziemu wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku.

§ 2h.¹³⁾ Jeżeli prokurator składając wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wnosi jednocześnie o zezwolenie na tymczasowe aresztowanie sędziego, uchwała zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej obejmuje również zezwolenie na zatrzymanie sędziego i zastosowanie tymczasowego aresztowania, chyba że sąd dyscyplinarny postanowi inaczej.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Orzekając w sprawie, o której mowa w § 1, sąd dyscyplinarny może przestać na oświadczeniu sędziego, że wnosi o wydanie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

Art. 80a. (utracił moc)¹⁴⁾

Art. 80b. (utracił moc)¹⁴⁾

Art. 80c. (utracił moc)¹⁴⁾

Art. 80d. (utracił moc)¹⁴⁾

Art. 81. § 1. Za wykroczenie sędziego odpowiada tylko dyscyplinarnie, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenia, o których mowa w § 3, w trybie określonym w tym przepisie.

§ 3. W przypadku popełnienia przez sędziego wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600), przyjęcie przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124), stanowi oświadczenie o wyrażeniu przez niego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności w tej formie.

¹³⁾ Utracił moc z dniem 22 stycznia 2009 r. w zakresie, w jakim ustanawia domniemanie, że uchwała zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej obejmuje również zezwolenie na zatrzymanie sędziego i zastosowanie tymczasowego aresztowania, na podstawie wyroku, o którym mowa w odnośniku 10.

¹⁴⁾ Z dniem 11 grudnia 2007 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt K 39/07 (Dz. U. poz. 1698).

§ 4. Wyrażenie przez sędziego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej w trybie określonym w § 3 wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną.

Rozdział 2

Prawa i obowiązki sędziów

Art. 82. § 1. Sędzia jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim.

§ 2. Sędzia powinien w służbie i poza służbą strzec powagi stanowiska sędziego i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego lub osłabiać zaufanie do jego bezstronności.

§ 3. (uchylony)

Art. 82a. § 1. Sędzia jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe.

§ 2. Po objęciu pierwszego stanowiska sędziowskiego sędzia, który nie zajmował stanowiska asesora sądowego, odbywa szkolenie z zakresu metodyki pracy sędziego organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Prezes sądu kieruje sędziem na szkolenie w najbliższym terminie przewidzianym w harmonogramie działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na dany rok.

§ 3. Sędzia jest obowiązany uczestniczyć, w miarę możliwości corocznie, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub innych formach doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

<§ 3a. Sędzia orzekający w sprawach karnych powinien uczestniczyć, co cztery lata, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych z zakresu przesłuchiwania osób, które nie ukończyły 18 lat, oraz osób, o których mowa w art. 185c i art. 185e ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.>

§ 4. (uchylony)

§ 5. Sędzia, o ile jest to możliwe, najpóźniej na trzy dni przed rozpoczęciem szkolenia lub korzystania z innej formy doskonalenia zawodowego, zawiadamia o tym prezesa właściwego sądu, jeżeli w związku z korzystaniem z doskonalenia zawodowego będzie przebywał więcej niż dzień poza miejscowością będącą siedzibą sądu, w którym pełni służbę. Prezes sądu rejonowego zawiadamia o tym prezesa przełożonego sądu okręgowego, prezes sądu okręgowego prezesa przełożonego sądu apelacyjnego, zaś prezes sądu apelacyjnego Ministra Sprawiedliwości.

Dodany § 3a w art. 82a wejdzie w życie z dn. 15.08.2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 289).

Art. 82b. Sędziemu, za jego zgodą, może zostać powierzony obowiązek sprawowania patronatu nad przebiegiem praktyk aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Art. 82c. Sędzia jest obowiązany wykonywać czynności związane z powierzonymi mu obowiązkami sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym.

Art. 83. Czas pracy sędziego jest określony wymiarem jego zadań.

Art. 83a. Prawo do urlopu wychowawczego sędziego, który nie pełni funkcji, może wykonywać także przez zmniejszenie przydziału spraw co najwyżej o 50% z jednoczesnym obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego w tym samym stopniu. Do wykonywania prawa do zmniejszenia przydziału spraw stosuje się odpowiednio przepisy o urlopach wychowawczych, z tym że żądanie zmniejszenia przydziału spraw lub zmiany zakresu zmniejszenia należy złożyć za co najmniej dwumiesięcznym uprzedzeniem.

Art. 84. § 1. Sędzia na rozprawie i posiedzeniu z udziałem stron, odbywającym się w budynku sądu, używa stroju urzędowego. Strojem urzędowym sędziego jest toga, a sędziego przewodniczącego na rozprawie lub posiedzeniu – także nakładany na kołnierz togi łańcuch z wizerunkiem orła. Jeżeli w posiedzeniu uczestniczy małoletni sędzia może zaniechać używania stroju urzędowego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, wzór stroju urzędowego sędziów, uwzględniając uroczysty charakter stroju, odpowiedni dla powagi sądu i utrwalonej tradycji.

§ 3. Sędzia otrzymuje legitymację służbową, wymieniającą zajmowane przez niego stanowisko i miejsce służbowe. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, wzór legitymacji służbowej sędziego.

Art. 85. § 1. Sędzia jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których powziął wiadomość ze względu na swój urząd, poza jawną rozprawą sądową.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu stosunku służbowego.

§ 3. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru

sprawiedliwości. W tych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego Minister Sprawiedliwości.

§ 4. Wobec osoby pełniącej urząd na stanowisku sędziego postępowania sprawdzającego przewidzianego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1933) nie przeprowadza się. Przed przystąpieniem do pełnienia obowiązków sędzia zapoznaje się z przepisami o ochronie informacji niejawnych i składa oświadczenie o znajomości tych przepisów. Informacje niejawne mogą być udostępnione sędziemu tylko w zakresie niezbędnym do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, pełnienia powierzonych funkcji lub wykonywania powierzonych czynności.

Art. 86. § 1. Sędzia nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego.

§ 2. Sędziemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałyby w pełnieniu obowiązków sędziego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu sędziego.

§ 3. Sędzia nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego;
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni;
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą;
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego;
- 5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

§ 3a. Przez spółkę prawa handlowego rozumie się spółkę handlową, a także inną spółkę, do której stosuje się przepisy prawa handlowego, w tym spółkę według prawa obcego.

§ 3b. (uchylony)

§ 3c. (uchylony)

§ 3d. Wybór lub powołanie do władz spółki, spółdzielni lub fundacji z naruszeniem zakazów określonych w § 3 pkt 1–3 są z mocy prawa nieważne i nie podlegają wpisowi do właściwego rejestru.

§ 4. O zamiarze podjęcia dodatkowego zatrudnienia, o którym mowa w § 1, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarobkowania, sędzia sądu apelacyjnego oraz sędzia sądu okręgowego zawiadamia prezesa właściwego sądu, a prezesi tych sądów – Ministra Sprawiedliwości. Sędzia sądu rejonowego kieruje zawiadomienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, do prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 5. Prezes właściwego sądu w stosunku do sędziego, a Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego, wydaje decyzję o sprzeciwie wobec zamiaru podjęcia zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, badawczo-dydaktycznym lub badawczym w szkole wyższej, jeżeli uzna, że będzie ono przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, oraz wobec podejmowania lub kontynuowania innego zajęcia, które przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego, osłabia zaufanie do jego bezstronności lub przynosi ujmę godności urzędu sędziego.

§ 6. (uchylony)

Art. 87. § 1. Sędziowie i dyrektorzy sądów oraz ich zastępcy są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku osobistego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o:

- 1) posiadanych zasobach pieniężnych;
- 2) posiadanych nieruchomościach i tytułach prawnych do ich posiadania;
- 3) posiadanych rzeczach ruchomych o wartości jednostkowej powyżej 10.000 zł;
- 4) posiadanych udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego;
- 5) posiadanych instrumentach finansowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1500, 1488, 1933 i 2185) innych niż wskazane w pkt 4;
- 6) dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, uzyskanych w okresie roku przed dniem, na który składane jest oświadczenie, o ile ich łączna wartość przekracza 10.000 zł, i ich źródłach, z wyłączeniem dochodów uzyskanych w związku z pełnieniem urzędu na stanowisku sędziowskim albo zatrudnieniem na stanowisku dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu;

- 7) nabytym przez składającego oświadczenie albo jego małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub samorządowej osoby prawnej, mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu;
- 8) wierzytelnościach i zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 zł.
- § 1a. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w dwóch egzemplarzach.
- § 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, sędziowie składają właściwemu terytorialnie prezesowi sądu apelacyjnego, zaś dyrektorzy sądów i ich zastępcy – Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, złożonym przez sędziego, dokonuje właściwe terytorialnie kolegium sądu apelacyjnego w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku i przedstawia jej wyniki zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu apelacyjnego. Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, złożonym przez dyrektora sądu lub zastępcę dyrektora sądu dokonuje Minister Sprawiedliwości w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

§ 4. Prezesa sądów apelacyjnych składają oświadczenie, o którym mowa w § 1, Krajowej Radzie Sądownictwa, która dokonuje analizy zawartych w nim danych w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

§ 5. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w terminie 30 dni od dnia objęcia urzędu sędziego albo powołania na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, według stanu na dzień objęcia urzędu albo powołania, a następnie co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w terminie 30 dni od dnia opuszczenia urzędu sędziego albo odwołania ze stanowiska dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, według stanu na dzień opuszczenia urzędu albo odwołania.

§ 5a. Oświadczenie składane w związku z objęciem urzędu sędziego albo powołaniem na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu nie zawiera informacji, o których mowa w § 1 pkt 6. Oświadczenie składane w związku z opuszczeniem urzędu sędziego albo odwołaniem ze stanowiska dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu zawiera informacje, o których mowa w § 1 pkt 6, za okres od 1 stycznia roku opuszczenia urzędu albo odwołania do dnia opuszczenia urzędu albo odwołania.

§ 6. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, są jawne, także co do imienia i nazwiska, z wyjątkiem danych adresowych, informacji o miejscu

położenia nieruchomości, a także informacji umożliwiających identyfikację nieruchomości. Na wniosek sędziego, dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, który złożył oświadczenie, podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia może zdecydować o objęciu informacji zawartych w oświadczeniu ochroną przewidzianą dla informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone”, określoną w przepisach ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, jeżeli ujawnienie tych informacji mogłoby powodować zagrożenie dla składającego oświadczenie lub osób dla niego najbliższych. Minister Sprawiedliwości jest uprawniony do zniesienia tej klauzuli w odniesieniu do oświadczeń, o których mowa w § 1, złożonych przez sędziów. W stosunku do tego uprawnienia przepisu art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych nie stosuje się.

§ 6a. Jawne informacje zawarte w oświadczeniach o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), nie później niż do dnia 30 czerwca każdego roku.

§ 7. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, przechowuje się przez sześć lat.

§ 8. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego, dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.

§ 9. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 88. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia, o którym mowa w art. 87 § 1, zawierający szczegółowy zakres informacji zawieranych w oświadczeniu oraz klauzulę, o której mowa w art. 87

§ 9, mając na uwadze konieczność rzetelnego wykazania stanu majątkowego osób obowiązanych do składania oświadczeń.

Art. 88a. § 1. Sędzia jest obowiązany do złożenia pisemnego oświadczenia o:

- 1) członkostwie w zrzeszeniu, w tym w stowarzyszeniu – ze wskazaniem nazwy i siedziby zrzeszenia, pełnionych funkcji oraz okresu członkostwa;
- 2) funkcji pełnionej w organie fundacji nieprowadzącej działalności gospodarczej – ze wskazaniem nazwy i siedziby fundacji oraz okresu pełnienia funkcji;
- 3) członkostwie w partii politycznej przed powołaniem na stanowisko sędziego, a także w okresie sprawowania urzędu przed dniem 29 grudnia 1989 r. – ze wskazaniem nazwy partii, pełnionych funkcji oraz okresu członkostwa.

§ 2. Oświadczenia, o których mowa w § 1, sędziowie składają prezesowi właściwego sądu apelacyjnego, a prezesi sądów apelacyjnych – Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Oświadczenia, o których mowa w § 1, składa się w terminie 30 dni od dnia objęcia urzędu sędziego, a także w terminie 30 dni od powstania lub ustania okoliczności, o których mowa w § 1.

§ 4. Informacje zawarte w oświadczeniach, o których mowa w § 1, są jawne i podlegają udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, nie później niż 30 dni od dnia złożenia oświadczenia uprawnionemu podmiotowi.

Art. 88b. § 1. Właściwy prezes sądu ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej informację o pierwszym i kolejnych powołaniach sędziów sądu, którym kieruje.

§ 2. Ogłoszenie, o którym mowa w § 1, zawiera informację o:

- 1) organie powołującym oraz wnioskującym o powołanie;
- 2) dacie powołania;
- 3) miejscu służbowym (siedzibie) sędziego.

Art. 89. § 1. Żądania, wystąpienia i zażalenia w sprawach związanych z pełnionym urzędem sędziego może wносить tylko w drodze służbowej. W takich sprawach sędzia nie może zwracać się do instytucji i osób postronnych ani podawać tych spraw do wiadomości publicznej.

§ 2. W sprawach o roszczenia ze stosunku służbowego sędziemu przysługuje droga sądowa.

§ 3. Przepis § 1 nie dotyczy żądań, wystąpień ani zażaleń kierowanych przez sędziego bezpośrednio do Krajowej Rady Sądownictwa, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Ministra Sprawiedliwości.

Art. 90. Sędzia sądu rejonowego i sędzia sądu okręgowego jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu okręgowego, sędziego sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego – prezesa sądu apelacyjnego, a prezesa sądu apelacyjnego – Ministra Sprawiedliwości o toczącej się sprawie sądowej, w której występuje jako strona lub uczestnik postępowania.

Art. 91. § 1. Wysokość wynagrodzenia sędziów, zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie, różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje.

§ 1a. (uchylony)

§ 1b. (uchylony)

§ 1c. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), z zastrzeżeniem § 1d.

§ 1d. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 1c, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego – przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w dotychczasowej wysokości.

§ 2. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawkach, których wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego, o której mowa w § 1c. Stawki wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach sędziowskich oraz mnożniki, służące do ustalenia wysokości wynagrodzenia zasadniczego sędziów w poszczególnych stawkach, określa załącznik do ustawy.

§ 2a. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

§ 4. (uchylony)

§ 4a. (uchylony)

§ 5. (uchylony)

§ 6. W związku z pełnioną funkcją sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny.

§ 7. Wynagrodzenie sędziów różnicuje ponadto dodatek za długoletnią pracę, wynoszący, począwszy od szóstego roku pracy, 5% wynagrodzenia zasadniczego i wzrastający po każdym roku o 1%, aż do osiągnięcia 20% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 8. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, funkcje z tytułu których przysługują sędziom dodatki funkcyjne oraz sposób ustalania tych dodatków, biorąc pod uwagę rodzaj funkcji, wielkość jednostki organizacyjnej oraz zakres obowiązków.

§ 9. Od wynagrodzenia sędziów nie odprowadza się składek na ubezpieczenie społeczne.

§ 10. W razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w sposób, o którym mowa w art. 68, od wynagrodzenia wypłaconego sędziemu w okresie służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne, przekazuje się składkę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przewidzianą za ten okres w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

§ 11. Składka na ubezpieczenie społeczne, o której mowa w § 10, podlega waloryzacji:

- 1) za okres do 31 grudnia 1998 r. wskaźnikiem wzrostu płac wynikającym ze wzrostu prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, określanego corocznie w ustawie budżetowej, które stanowiło podstawę do ustalania środków i limitów na wynagrodzenia sędziów;
- 2) za okres od 1 stycznia 1999 r. wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 12. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie § 11 pkt 2, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.¹⁵⁾).

§ 13. Składki, o której mowa w § 10, nie przekazuje się, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu w związku z powołaniem na stanowisko prokuratorskie. Jeżeli stosunek służbowy prokuratora ulega następnie rozwiązaniu lub wygaśnięciu w sposób, o którym mowa w art. 93 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1247, 1259 i 2582), składkę należną za okres pełnienia służby na stanowisku sędziowskim przekazuje się na zasadach określonych w § 10–12.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1079, 1115, 1265, 1933, 2185 i 2476.

Art. 91a. § 1. Sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie rejonowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce pierwszej. Sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie okręgowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce czwartej albo piątej – przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, piątej albo szóstej. Sędziemu obejmującemu stanowisko w sądzie apelacyjnym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce siódmej albo ósmej – przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, ósmej albo dziewiątej.

§ 2. Jeżeli przed objęciem stanowiska sędziowskiego sędzia zajmował inne, odpowiednio równorzędne, stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie, na obejmowanym stanowisku przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce nie niższej od stawki, w której przysługiwało mu na stanowisku zajmowanym poprzednio.

§ 3. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim.

§ 4. Do okresu pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego dolicza się okres pracy na stanowisku asesora sądowego.

§ 5. Sędziemu, któremu z chwilą objęcia stanowiska w sądzie okręgowym przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej albo piątej, a także sędziemu, któremu z chwilą objęcia stanowiska w sądzie apelacyjnym przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej albo ósmej, do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej zalicza się okres pracy na stanowisku bezpośrednio niższym, w którym sędziemu przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, trzeciej albo czwartej, szóstej albo siódmej.

§ 6. Okres pracy, o którym mowa w § 3, ulega wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego w tym czasie karą dyscyplinarną inną niż kara upomnienia, trzykrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40 lub trzykrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4.

Art. 92. § 1. Sędziemu przysługuje corocznie urlop dodatkowy w wymiarze:

- 1) sześciu dni roboczych – po dziesięciu latach pracy;
- 2) dwunastu dni roboczych – po piętnastu latach pracy.

§ 2. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu dodatkowego, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia w sądzie lub prokuraturze na stanowiskach: asesorów

sędowych, asesorów prokuratorskich, sędziów i prokuratorów, w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiskach: Prezesa, wiceprezesa lub radcy, a także okresy wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego lub zajmowania samodzielnego stanowiska w organach władzy publicznej, z którym związana była praktyka prawnicza, oraz inne okresy zatrudnienia, jeżeli z tego tytułu przysługiwał zwiększony wymiar urlopu.

§ 3. Sędziemu przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

- 1) po dwudziestu latach pracy – 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po dwudziestu pięciu latach pracy – 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po trzydziestu latach pracy – 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po trzydziestu pięciu latach pracy – 250% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po czterdziestu latach pracy – 350% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po czterdziestu pięciu latach pracy – 400% wynagrodzenia miesięcznego.

§ 4. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 5. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się niezwłocznie po nabyciu przez sędziego prawa do gratyfikacji, a jeżeli w aktach osobowych sędziego brak jest dokumentów potwierdzających upływ okresów, o których mowa w § 4 – niezwłocznie po wykazaniu przez sędziego nabycia prawa do gratyfikacji; podstawę ustalenia wysokości gratyfikacji jubileuszowej stanowi wynagrodzenie przysługujące sędziemu w dniu nabycia prawa do gratyfikacji, obliczone według przepisów dotyczących obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji jubileuszowej uwzględnia się obniżenie wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w art. 129 § 3.

§ 6. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się w dniu przejścia sędziego w stan spoczynku, jeżeli w tym dniu sędziemu brakuje do okresu pracy, od którego zależy nabycie prawa do gratyfikacji jubileuszowej, mniej niż dwanaście miesięcy.

Art. 93. § 1. Sędziemu można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby.

§ 2. Urlop dla poratowania zdrowia nie może przekraczać sześciu miesięcy.

§ 3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Minister Sprawiedliwości.

§ 4. W przypadku odmowy udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia sędziemu przysługuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 94. § 1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku. Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 60 dni. Po upływie roku w okresie dalszej nieobecności w pracy z powodu choroby sędziego otrzymuje 50% wynagrodzenia.

§ 1a. Jeżeli nieobecność sędziego w pracy nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy,
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży,
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego,
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku; przepis § 1 zdanie drugie i trzecie stosuje się.

§ 1b. W razie ujawnienia u sędziego choroby, co do której zachodzi podejrzenie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego, prezes danego sądu kieruje sędziego do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na wniosek sędziego. Od orzeczenia lekarza orzecznika sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 1c. Za chorobę powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego uznaje się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych występujących w miejscu wykonywania czynności sędziego.

§ 1d. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika oraz komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. W razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn, uprawniających do uzyskania świadczeń, określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, sędziemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, przez okres przewidziany w tych przepisach.

§ 2a. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1732, 2140 i 2476) albo wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku, określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem własnym lub małżonka sędziego, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia, w przypadku:
 - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do

lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, 1383 i 2140), lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,

- b) porodu lub choroby małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,
- c) pobytu małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

– oświadczenie sędziego.

§ 2aa. Doręczenie zaświadczenia lekarskiego odbywa się przy wykorzystaniu profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, na zasadach określonych w tej ustawie. Prezesi sądów wykorzystują lub tworzą profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 tej ustawy.

§ 2b. Wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a ust. 7 tej ustawy, zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w § 2a pkt 1 i 3, decyzję, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, sędzia jest obowiązany dostarczyć prezesowi sądu w terminie siedmiu dni od dnia ich otrzymania.

§ 2c. Sędzia jest obowiązany złożyć prezesowi sądu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 2a pkt 4, w terminie siedmiu dni od dnia ich zaistnienia.

§ 2d. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 2b i 2c, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.

§ 3. Za inną usprawiedliwioną nieobecność w pracy sędziemu przysługuje wynagrodzenie.

§ 4. W przypadkach, w których pracownikom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu przysługują zasiłki niezależnie od prawa do wynagrodzenia, sędziemu przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

Art. 94a. § 1. Sędziemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

§ 2. Członkom rodziny sędziego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Odszkodowanie to przysługuje również w razie śmierci w następstwie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego w stanie spoczynku, który zmarł uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

§ 3. Jednorazowe odszkodowanie i jego zwiększenie, a także jednorazowe odszkodowanie dla członków rodziny sędziego lub sędziego w stanie spoczynku, ustala się na zasadach i w wysokości określonej w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2189).

§ 4. Odszkodowanie przewidziane w niniejszym artykule przysługuje niezależnie od innych świadczeń określonych w ustawie.

§ 5. Skarb Państwa pokrywa koszty skutków wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, związane ze świadczeniami zdrowotnymi z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych, na które sędzia został skierowany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wniosek lekarza prowadzącego, a nierefundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia na podstawie odrębnych przepisów. Skarb Państwa pokrywa także koszty przedmiotów ortopedycznych w wysokości udziału własnego ubezpieczonego, określonego w przepisach o ubezpieczeniu zdrowotnym.

Art. 94b. § 1. Oceny uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także ustalenia związku śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku z takim wypadkiem lub chorobą dokonuje, w formie orzeczenia, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Koszty badania i wydania orzeczenia pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

§ 2. Orzeczenie, o którym mowa w § 1, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu albo członkom rodziny zmarłego sędziego, albo zmarłego sędziego w stanie spoczynku oraz prezesowi sądu apelacyjnego właściwemu do wydania decyzji, o której mowa w § 4, lub Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje się na wniosek sędziego, a w razie śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku – na wniosek uprawnionych członków jego rodziny. Z wnioskiem o przyznanie świadczenia może również wystąpić kolegium właściwego sądu.

§ 4. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje lub odmawia przyznania oraz ustala jego wysokość, w drodze decyzji, a także świadczenie to wypłaca:

- 1) prezes właściwego sądu apelacyjnego – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego sądu rejonowego, okręgowego i apelacyjnego;
- 2) Minister Sprawiedliwości – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prezesa sądu apelacyjnego oraz sędziego delegowanego do wykonywania czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

§ 5. Decyzję, o której mowa w § 4, prezes sądu apelacyjnego lub Minister Sprawiedliwości wydaje w ciągu 14 dni od dnia:

- 1) otrzymania orzeczenia lekarza orzecznika;
- 2) wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

§ 6. Jednorazowe odszkodowanie wypłaca się z urzędu w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji, o której mowa w § 4.

§ 7. Od decyzji, o której mowa w § 4, sędziemu lub uprawnionym członkom rodziny sędziego lub sędziego w stanie spoczynku, przysługuje odwołanie do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

§ 8. W zakresie nieuregulowanym ustawą, do wypadków przy pracy i chorób zawodowych sędziego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników określone w ustawie, o której mowa w art. 94a § 3.

Art. 94c. § 1. Prezes sądu, oraz na jego wniosek Zakład Ubezpieczeń Społecznych, są uprawnieni do kontrolowania prawidłowości wykorzystywania przez sędziego zwolnienia lekarskiego od pracy z powodu choroby zgodnie z jego celem.

§ 2. Na wniosek prezesa sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do kontrolowania prawidłowości i zasadności udzielenia sędziom zwolnienia lekarskiego od pracy z powodu choroby.

§ 3. Sędzia wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową, w tym w sposób określony w art. 86 § 1 i 2, lub wykorzystujący

zwolnienie lekarskie od pracy z powodu choroby niezgodnie z jego celem traci prawo do wynagrodzenia za cały okres tego zwolnienia.

§ 4. Sędzia traci prawo do wynagrodzenia w razie odmowy poddania się badaniom kontrolnym lub w razie niedostarczenia dokumentacji medycznej lekarzowi orzecznikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od dnia następującego po upływie wyznaczonego terminu badania lub po upływie wyznaczonego terminu dostarczenia dokumentacji medycznej. Utratę wynagrodzenia stwierdza prezes sądu.

§ 5. Koszty postępowań kontrolnych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

§ 6. W zakresie dotyczącym kontrolowania prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego, kontrolowania prawidłowości zwolnienia lekarskiego, zasad utraty prawa do wynagrodzenia, o których mowa w § 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio przepisy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Art. 94d. § 1. Sędziego, który nie pełnił służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia przez okres roku, ustalony zgodnie z art. 94 § 1 zdanie drugie i złożył wnioszek o skierowanie na badanie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Minister Sprawiedliwości kieruje na to badanie.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może także z urzędu skierować sędziego, o którym mowa w § 1, na badanie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 3. W przypadku wydania przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych orzeczenia o dalszej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego, gdy leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy, Minister Sprawiedliwości udziela sędziemu urlopu rehabilitacyjnego na czas od miesiąca do trzech miesięcy.

§ 4. W okresie urlopu rehabilitacyjnego, co miesiąc od daty wydania orzeczenia, o którym mowa w § 3, sędzia jest obowiązany poddać się badaniu kontrolnemu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który wydaje orzeczenie o dalszej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego albo o zdolności do pełnienia obowiązków sędziego, chyba że Minister Sprawiedliwości, udzielając urlopu rehabilitacyjnego, zwolni sędziego z tego obowiązku.

§ 5. Orzeczenia, o których mowa w § 3 i 4, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu oraz prezesowi sądu okręgowego albo sądu apelacyjnego, a także Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 6. Od orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w § 3 i 4, sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 7 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 7. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika oraz komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

Art. 94e. § 1. Listę lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uprawnionych do przeprowadzania badań, o których mowa w art. 94d § 1, 2 i 4, wraz ze wskazaniem ich specjalizacji, ustala Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. W przypadkach, o których mowa w art. 94d § 1, 2 i 4, lekarza orzecznika wskazuje Minister Sprawiedliwości z listy, o której mowa w § 1, biorąc pod uwagę jego specjalizację oraz mając na względzie potrzebę zapewnienia niezwłocznego przeprowadzenia badania.

Art. 94f. W okresie urlopu rehabilitacyjnego sędziemu przysługuje 80% wynagrodzenia.

Art. 94g. § 1. Niepoddanie się przez sędziego badaniu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w art. 94d § 4, powoduje obniżenie wynagrodzenia do wysokości 50%.

§ 2. Jeżeli sędzia lub inna osoba wykaże, że niepoddanie się badaniu, o którym mowa w art. 94d § 4, nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego, Minister Sprawiedliwości nakazuje wypłatę sędziemu równowartości niewypłaconej części wynagrodzenia.

Art. 95. § 1. Sędzia powinien mieszkać w miejscowości będącej siedzibą sądu, w którym pełni służbę.

§ 2. Prezes sądu okręgowego w stosunku do sędziego sądu rejonowego oraz sędziego sądu okręgowego, prezes sądu apelacyjnego w stosunku do sędziego tego sądu, a Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa sądu okręgowego i prezesa sądu apelacyjnego, w uzasadnionych przypadkach, może wyrazić zgodę na zamieszkanie sędziego w innej miejscowości.

§ 3. W razie uzyskania zgody, o której mowa w § 2, sędziemu przysługuje zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do siedziby sądu, wydziału zamiejscowego oraz ośrodka zamiejscowego utworzonego poza siedzibą sądu, ustalonych na zasadach

obowiązujących przy ustalaniu wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 4. Zwrot kosztów, o których mowa w § 3, nie przysługuje, jeżeli zmiana miejsca służbowego nastąpiła w wyniku orzeczenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 109 § 1 pkt 4, oraz orzeczenia sądu dyscyplinarnego o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe ze względu na powagę stanowiska, chyba że przeniesienie było niezawinione przez sędziego.

Art. 96. § 1. Sędziemu może być przyznana, jako pożyczka, pomoc finansowa na zaspokojenie jego potrzeb mieszkaniowych.

§ 2. Środki na pomoc finansową, o której mowa w § 1, stanowią do 6% rocznego funduszu wynagrodzeń osobowych sędziów.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób planowania i wykorzystywania środków na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów oraz warunki przyznawania pomocy, o której mowa w § 1, z uwzględnieniem zaangażowania środków własnych sędziego, udziału kolegów sądów w przyznawaniu pomocy oraz zasady racjonalności gospodarowania środkami oraz przy przyjęciu zasady, że w razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w sposób, o którym mowa w art. 68, pożyczka podlega zwrotowi wraz z oprocentowaniem w wysokości obowiązującej przy powszechnie dostępnych kredytach bankowych.

Art. 97. § 1. W razie powołania sędziego do niezawodowej służby wojskowej, jego prawa i obowiązki służbowe ulegają zawieszeniu na czas trwania służby. Sędzia zachowuje jednak swoje stanowisko i prawo do wynagrodzenia, a czas służby wojskowej wlicza się do okresu stosunku służbowego na stanowisku sędziego.

§ 2. Inne szczególne uprawnienia związane ze stosunkiem służbowym sędziego powołanego do czynnej służby wojskowej i zwolnionego z tej służby normują przepisy o obronie Ojczyzny.

§ 3. Sędzia powołany do niezawodowej służby wojskowej odbywa ją w organach sądownictwa wojskowego.

Art. 98. § 1. Sędziemu ubiegającemu się o mandat posła albo senatora, albo radnego udziela się urlopu bezpłatnego na czas kampanii wyborczej.

§ 2. Sędzia, który został mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej,

konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu, chyba że przechodzi w stan spoczynku.

§ 3. Sędzia, który zrzekł się urzędu z przyczyn określonych w § 2, może powrócić na urząd sędziego i poprzednio zajmowane stanowisko, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza dziewięciu lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

§ 4. W przypadku przewidzianym w § 3, Krajowa Rada Sądownictwa, z inicjatywy zainteresowanego, przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie byłego sędziego na urząd sędziego, chyba że nie spełnia on warunków wymaganych do powołania na urząd sędziego. Po powołaniu na urząd, sędziemu wyznacza się poprzednio zajmowane stanowisko i miejsce służbowe, niezależnie od liczby stanowisk sędziowskich w danym sądzie.

§ 5. W razie odmowy przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku, o którym mowa w § 4, zainteresowanemu służy skarga do Sądu Najwyższego.

§ 6. Przepisów § 2–5 nie stosuje się do powołania sędziego na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. W takim przypadku, na okres pełnienia tego stanowiska, sędziego deleguje się do Ministerstwa Sprawiedliwości na zasadach określonych w art. 77 § 1.

Art. 99. Sędzia w stanie spoczynku może używać dotychczasowego tytułu z dodaniem wyrazów „w stanie spoczynku”.

Art. 100. § 1. Sędziemu, który został przeniesiony w stan spoczynku, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych przysługuje do czasu osiągnięcia wieku 65 lat uposażenie w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku.

§ 2. Sędziemu przechodzącemu lub przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku.

§ 3. Uposażenie, o którym mowa w § 1 i 2, podwyższa się stosownie do zmian wysokości wynagrodzeń zasadniczych sędziów czynnych zawodowo.

§ 4. Sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

§ 4a. W przypadku, o którym mowa w § 1, sędzia w stanie spoczynku otrzymuje jednorazową odprawę z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.

§ 4b. Sędziemu, który powrócił na stanowisko poprzednio zajmowane albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu w trybie art. 74 § 1a, w razie przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w kwocie stanowiącej różnicę między wysokością odprawy wyliczonej na dzień przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku a wysokością odprawy wypłaconej. W przypadku, o którym mowa w § 1, odprawa przysługuje z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.

§ 5. Z tytułu pracy na stanowisku sędziego nie przysługuje prawo do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w art. 91 § 10.

§ 6. W razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się wyłącznie uposażenie, z zastrzeżeniem § 7.

§ 6a. Jeżeli zbieg praw, o którym mowa w § 6, dotyczy sędziego przechodzącego lub przeniesionego w stan spoczynku zgodnie z § 2, który jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, środki zgromadzone na rachunku w tym funduszu otwarty fundusz emerytalny przekazuje za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa.

§ 6b. W razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do uposażenia rodzinnego, na wniosek uprawnionego wypłaca się uposażenie w stanie spoczynku albo uposażenie rodzinne.

§ 7. Jeżeli zbieg praw, o którym mowa w § 6, dotyczy sędziego w stanie spoczynku, który do chwili przejścia w stan spoczynku był zatrudniony na podstawie powołania na stanowisko sędziowskie w niepełnym wymiarze czasu pracy stosownie do art. 62, wypłaca się emeryturę oraz uposażenie, z tym jednak, że wypłatę uposażenia ogranicza się w taki sposób, aby suma emerytury i uposażenia nie przekraczała wysokości całego uposażenia sędziego w stanie spoczynku, jakie by otrzymywał, gdyby nie został powołany w połowie wymiaru czasu pracy.

§ 8. Wynagrodzenie z tytułu pracy na stanowisku sędziego oraz uposażenie przysługujące w stanie spoczynku jest osiągnięciem przychodu powodującym zawieszenie prawa do emerytury lub renty albo zmniejszenie tych świadczeń,

w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prezes właściwego sądu i sędzia uprawniony do świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są obowiązani do powiadamiania organu rentowego o osiągnięciu wynagrodzenia albo uposażenia i jego wysokości, na zasadach i w terminach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 101. § 1. W razie śmierci sędziego jego rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna na zasadach przewidzianych w Kodeksie pracy dla rodzin pracowników. Do okresu zatrudnienia, od którego zależy wysokość odprawy, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia na stanowiskach asesora sądowego lub sędziego.

§ 2. W razie śmierci sędziego albo sędziego w stanie spoczynku lub członka jego rodziny, osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości i na zasadach określonych dla zasiłku pogrzebowego z ubezpieczenia społecznego.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie śmierci osoby pobierającej uposażenie rodzinne albo członka rodziny tej osoby.

§ 4. W razie zbiegu prawa do świadczenia, o którym mowa w § 2 i 3, z prawem do zasiłku pogrzebowego z ubezpieczenia społecznego, przysługuje prawo do jednego ze świadczeń, wybranego przez uprawnionego.

Art. 102. § 1. W razie śmierci sędziego albo sędziego w stanie spoczynku, członkom jego rodziny, spełniającym warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługuje uposażenie rodzinne w wysokości:

- 1) dla jednej osoby uprawnionej – 85%,
- 2) dla dwóch osób uprawnionych – 90%,
- 3) dla trzech lub więcej osób uprawnionych – 95%

– podstawy wymiaru.

§ 2. Podstawę wymiaru uposażenia rodzinnego przysługującego rodzinie stanowi:

- 1) w przypadku rodziny zmarłego sędziego w stanie spoczynku – uposażenie, jakie przysługiwało w chwili śmierci zmarłemu sędziemu w stanie spoczynku, z zastrzeżeniem pkt 2;

2) w przypadku rodziny zmarłego sędziego albo zmarłego sędziego w stanie spoczynku przeniesionego na podstawie art. 100 § 1 – uposażenie, jakie przysługiwałoby mu w chwili śmierci zgodnie z art. 100 § 2.

§ 3. Do uposażenia, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 100 § 3.

§ 4. W razie zbiegu prawa do uposażenia rodzinnego z prawem do emerytury lub renty, na wniosek uprawnionego, przysługuje albo uposażenie rodzinne, albo emerytura lub renta.

§ 5. Do uposażenia rodzinnego przysługuje dodatek dla sierot zupełnych w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 103. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb ustalania i wypłacania uposażeń sędziom w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych członkom rodzin sędziów i sędziów w stanie spoczynku oraz terminy przekazania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w art. 91 § 10 i 11, mając na względzie w szczególności konieczność zapewnienia osobom uprawnionym ciągłości źródeł utrzymania oraz udogodnień w odbiorze uposażeń i uposażeń rodzinnych.

Art. 104. § 1. Sędzia w stanie spoczynku jest obowiązany dochować godności sędziego.

§ 2. Za uchybienie godności sędziego po przejściu w stan spoczynku oraz uchybienie godności urzędu sędziego w okresie pełnienia służby sędziego w stanie spoczynku odpowiada dyscyplinarnie.

§ 3. Do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, z tym że zamiast kar przewidzianych dla sędziów sąd dyscyplinarny orzeka kary:

- 1) upomnienia;
- 2) nagany;
- 2a) obniżenia uposażenia o 5%–50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat;
- 3) zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3, na okres od roku do trzech lat;
- 4) pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

§ 3a. Jeżeli orzeczona została kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, wyrok wywołuje skutek w postaci obniżenia do 50% uposażenia do czasu prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego.

W razie prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego orzeczeniem kary innej niż kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia dokonuje się wyrównania uposażenia do pełnej wysokości.

§ 4. Skazanie sędziego w stanie spoczynku prawomocnym wyrokiem sądu na pozbawienie praw publicznych za przestępstwo popełnione po przejściu w stan spoczynku, jak również przed przejściem w stan spoczynku, lub prawomocne orzeczenie kary wydalenia ze służby, za przewinienie popełnione, w tym przed przejściem w stan spoczynku, powoduje utratę uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia sędziego oraz uposażenia rodzinnego członków jego rodziny.

§ 5. W razie orzeczenia kary wymienionej w § 3 pkt 4, lub w przypadkach przewidzianych w § 4, sędzia pozbawiony prawa do stanu spoczynku i uposażenia albo członek jego rodziny pozbawiony prawa do uposażenia rodzinnego nabywa prawo do emerytury lub renty, jeżeli spełnia warunki określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

Art. 105. § 1. Do sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 84 § 3 i art. 86. Do sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie funkcji wizytatora, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 77 § 1, 6–6b i 8, art. 79, art. 82, art. 82a, art. 83, art. 85, art. 87–90 oraz art. 94a i art. 94b. Sędziom w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie funkcji wizytatora, przysługuje prawo do nieświadczenia pracy przez okres odpowiadający urlopowi wypoczynkowemu.

§ 2. Sędziemu, który przeszedł w stan spoczynku w trybie art. 69 § 1, 1b, 2 i 2b, oraz sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych można powierzyć, za jego zgodą, pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości lub sądzie oraz koordynatora do spraw mediacji. Sędziemu w stanie spoczynku pełniącemu funkcję wizytatora w sądzie oraz koordynatora do spraw mediacji przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości przewidzianej dla sędziego wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji. Do powierzenia funkcji wizytatora w sądzie stosuje się odpowiednio przepisy art. 37d. Do powierzenia funkcji koordynatora do spraw mediacji stosuje się odpowiednio przepisy art. 16a. Pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości powierza Minister Sprawiedliwości na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony. Przepisy art. 78 § 2–4 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Powierzenie sędziemu w stanie spoczynku funkcji wizytatora oraz zgoda na pełnienie tej funkcji przez sędziego w stanie spoczynku mogą zostać cofnięte, z zachowaniem miesięcznego uprzedzenia.

§ 4. Możliwość pełnienia funkcji wizytatora jest wyłączona w przypadku ubiegania się przez sędziego w stanie spoczynku o mandat posła, senatora albo radnego bądź pełnienia przez niego funkcji, o których mowa w art. 98 § 2.

Art. 106. W razie utraty uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia w przypadkach, o których mowa w art. 104 § 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 91 § 10 i 11.

Rozdział 2a

(uchylony)

Rozdział 2b

Asesorzy sądowi

Art. 106h. Na stanowisko asesora sądowego może być mianowany ten, kto:

- 1) spełnia warunki określone w art. 61 § 1 pkt 1–4;
- 2) ukończył aplikację w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury;
- 3) złożył egzamin sędziowski lub prokuratorski.

Art. 106i. § 1. Asesorów sądowych mianuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na czas nieokreślony, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. W akcie mianowania Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) asesora sądowego, zgodnie z jego wyborem dokonany w trybie art. 33a ust. 5 albo art. 33b ust. 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

§ 3. Asesor sądowy składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście jako asesor sądowy służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki asesora sądowego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości.”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg”.

§ 4. Stosunek służbowy asesora sądowego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu mianowania.

§ 5. Asesor sądowy zgłasza się w celu objęcia stanowiska w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania aktu mianowania.

§ 6. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia stanowiska asesorskiego w terminie określonym w § 5 mianowanie traci moc. Okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości.

§ 7. (uchylony)

§ 8. Asesor sądowy pełni obowiązki sędziego przez okres 4 lat od dnia objęcia stanowiska asesorskiego.

§ 9. (uchylony)

§ 10. (uchylony)

Art. 106j. § 1. Asesor sądowy w sprawowaniu swojego urzędu jest niezawisły i podlega tylko Konstytucji oraz ustawom.

§ 2. Asesor sądowy nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego, ani prowadzić działalności publicznej niedającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości asesorów sądowych.

§ 3. Asesorowi sądowemu ubiegającemu się o mandat posła, senatora albo radnego udziela się urlopu bezpłatnego na czas kampanii wyborczej. Okresu udzielonego urlopu nie wlicza się do okresu, o którym mowa w art. 61 § 1 pkt 7.

§ 4. Asesor sądowy, który został mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu.

Art. 106k. § 1. Asesor sądowy jest nieusuwalny.

§ 2. Stosunek służbowy asesora sądowego wygasa w przypadku:

- 1) (uchylony)
- 2) niezłożenia przez asesora sądowego wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – z upływem okresu, o którym mowa w art. 106i § 8;
- 3) powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – z dniem poprzedzającym powołanie na stanowisko sędziowskie;
- 4) nieprzedstawienia przez Krajową Radę Sądownictwa wniosku o powołanie asesora sądowego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – z dniem uprawomocnienia się uchwały Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 3. Stosunek służbowy asesora sądowego rozwiązuje się z mocy prawa, jeżeli zrzekł się on urzędu. Zrzeczenie się urzędu jest skuteczne po upływie trzech miesięcy

od dnia złożenia Ministrowi Sprawiedliwości oświadczenia, chyba że na wniosek asesora sądowego Minister Sprawiedliwości określi inny termin. O zrzeczeniu się urzędu przez asesora sądowego Minister Sprawiedliwości zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa.

§ 3a. Cofnięcie przez asesora sądowego wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim jest równoznaczne ze złożeniem oświadczenia o zrzeczeniu się urzędu.

§ 4. Prawomocne orzeczenie sądu dyscyplinarnego o złożeniu asesora sądowego z urzędu oraz prawomocne orzeczenie sądu skazujące na środek karny pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska asesora sądowego powoduje, z mocy prawa, utratę urzędu i stanowiska asesora sądowego; stosunek służbowy asesora sądowego wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 5. Stosunek służbowy asesora sądowego wygasa z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego.

§ 6. Stosunek służbowy asesora sądowego wygasa, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków asesora sądowego.

§ 7. Minister Sprawiedliwości zawiadamia asesora sądowego o wygaśnięciu lub rozwiązaniu stosunku służbowego.

Art. 106l. § 1. (uchylony)

§ 1a. Przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić na jego wniosek, w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania.

§ 2. Przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić, także bez jego zgody, w przypadkach:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu;
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska asesora sądowego w danym sądzie wskutek wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 6;
- 3) gdy wymaga tego względ na powagę stanowiska, na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego, wydanego na wniosek kolegium właściwego sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa;
- 4) przeniesienia w wyniku kary dyscyplinarnej.

§ 3. Decyzję o przeniesieniu asesora sądowego wydaje Minister Sprawiedliwości, z tym że przeniesienie z przyczyn, o których mowa w § 2 pkt 1, może nastąpić, jeżeli uwzględnienie wniosku asesora sądowego co do nowego miejsca służbowego nie jest możliwe.

§ 4. W przypadkach, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, od decyzji Ministra Sprawiedliwości asesorowi sądowemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 106m. § 1. W przypadku przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe nie przysługuje mu ekwiwalent pieniężny za dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. Asesor sądowy zachowuje prawo do wykorzystania tego urlopu w czasie pełnienia służby w miejscu, do którego przeniesienie nastąpiło.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku powołania asesora sądowego na stanowisko sędziowskie.

§ 3. W przypadku przeniesienia asesora sądowego do innej miejscowości, przysługuje mu zwrot kosztów przeniesienia, z wyjątkiem przypadku, gdy przeniesienie nastąpiło w drodze dyscyplinarnej lub na jego wniosek. Asesorowi sądowemu przenoszonemu na jego wniosek Minister Sprawiedliwości, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może przyznać zwrot kosztów przeniesienia.

Art. 106n. (uchylony)

Art. 106o. (uchylony)

Art. 106p. (uchylony)

Art. 106q. (uchylony)

Art. 106r. (uchylony)

Art. 106s. (uchylony)

Art. 106t. (uchylony)

Art. 106u. (uchylony)

Art. 106v. (uchylony)

Art. 106w. (uchylony)

Art. 106x. (uchylony)

Art. 106xa. § 1. Przed upływem 36 miesięcy pełnienia obowiązków sędziego asesor sądowy może złożyć prezesowi właściwego sądu okręgowego wniosek o

powołanie na stanowisko sędziego sądu rejonowego. Przepisy art. 57 § 2–6 i 8, art. 57a § 1, art. 57ab § 2, art. 57ac–57af oraz art. 58 § 4 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W razie złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, prezes sądu okręgowego, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia upływu 36 miesięcy pełnienia przez asesora sądowego obowiązków sędziego, zarządza dokonanie oceny kwalifikacji asesora sądowego. Przepisy art. 57ah § 3, art. 57b, art. 57i § 1 i 3 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 57i § 4 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Oceny kwalifikacji asesora sądowego dokonuje sędzia wizytator wyznaczony przez prezesa właściwego sądu apelacyjnego w drodze losowania spośród sędziów z obszaru danej apelacji, o których mowa w art. 37c § 3, z wyłączeniem sędziów sądu okręgowego, w którego okręgu ma siedzibę sąd, w którym asesor sądowy pełni służbę. Jeżeli asesor sądowy pełnił obowiązki sędziego w wydziałach cywilnym i karnym, wyznacza się więcej niż jednego sędziego wizytatora.

§ 4. Prezes właściwego sądu okręgowego zapoznaje asesora sądowego z oceną kwalifikacji, zamieszczając ją w systemie teleinformatycznym. Asesor sądowy ma prawo do złożenia temu prezesowi uwag do oceny kwalifikacji, w terminie 21 dni od daty zamieszczenia oceny kwalifikacji w systemie teleinformatycznym.

§ 5. Po upływie terminu, o którym mowa w § 4, lub złożeniu przez asesora sądowego uwag do oceny kwalifikacji prezes sądu okręgowego przedstawia do zaopiniowania kolegium sądu okręgowego kandydaturę asesora sądowego na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego, wraz z oceną kwalifikacji i ewentualnymi uwagami asesora sądowego, a następnie ustala termin zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego, w czasie którego kandydatura będzie oceniana.

Art. 106y. § 1. Wynagrodzenie zasadnicze asesora sądowego wynosi 80% wynagrodzenia zasadniczego w stawce pierwszej sędziego sądu rejonowego, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego.

§ 2. (uchylony)

§ 3. W przypadku powierzenia asesorowi sądowemu funkcji przewodniczącego wydziału, przysługuje mu z tego tytułu dodatek funkcyjny ustalany w sposób określony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 91 § 8.

§ 4. Wynagrodzenie asesorów sądowych różnicuje ponadto dodatek za długoletnią pracę wynoszący, począwszy od szóstego roku pracy, 5% wynagrodzenia zasadniczego i wzrastający po każdym roku o 1%, aż do osiągnięcia 20% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 5. Czas pracy asesora sądowego jest określony wymiarem jego zadań.

§ 6. (uchylony)

Art. 106z. § 1. Asesorowi sądowemu można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby.

§ 2. Urlop dla poratowania zdrowia nie może przekraczać sześciu miesięcy.

§ 3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Minister Sprawiedliwości.

§ 4. W przypadku odmowy udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia asesorowi sądowemu przysługuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 106za. § 1. Strojem urzędowym asesora sądowego jest strój urzędowy sędziego. Przepis art. 84 § 1 stosuje się.

§ 2. Asesor sądowy otrzymuje legitymację służbową, wymieniającą zajmowane przez niego stanowisko i miejsce służbowe. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, wzór legitymacji służbowej asesora sądowego.

Art. 106zb. (uchylony)

Art. 106zc. Asesor sądowy nie może, powołując się na zasadę niezawisłości, uchylić się od wykonania poleceń w zakresie czynności administracyjnych, jeżeli z mocy przepisów ustawy należą do obowiązków asesorskich, a także poleceń dotyczących sprawności postępowania sądowego; może domagać się wydania polecenia na piśmie.

Art. 106zd. § 1. Asesor sądowy nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia asesora sądowego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie asesora sądowego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. O zatrzymaniu asesora sądowego niezwłocznie powiadamia się prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce zatrzymania. Może on nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego. O fakcie zatrzymania asesora sądowego prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa, Ministra Sprawiedliwości i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 3. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie asesora sądowego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być

sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem.

§ 4. Na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania wniosku.

§ 5. Sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie asesora sądowego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Uchwała zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie asesora sądowego do odpowiedzialności karnej wraz z uzasadnieniem.

§ 6. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie asesora sądowego do odpowiedzialności karnej w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego.

§ 6a. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie dotyczy asesora sądowego ujętego na gorącym uczynku zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, występku, o którym mowa w art. 177 § 1 Kodeksu karnego w związku z art. 178 § 1 Kodeksu karnego, a także w art. 178a § 1 lub 4 Kodeksu karnego, i pozostającego nadal zatrzymanym, sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę w przedmiocie wniosku niezwłocznie, nie później niż przed upływem 24 godzin od jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie asesora sądowego jest natychmiast wykonalna.

§ 7. Przed wydaniem uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, asesora sądowego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wnieśli o zezwolenie, jeżeli się stawiają. Ich niestawiennictwo, jak również niestawiennictwo obrońcy, nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.

§ 8. Asesor sądowy, którego dotyczy postępowanie, ma prawo wglądu do dokumentów, które zostały załączone do wniosku. Jednak prokurator, kierując wniosek do sądu dyscyplinarnego, może zastrzec, że dokumenty te lub ich część nie mogą być asesorowi sądowemu udostępnione z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego.

§ 9. Jeżeli prokurator złożył zastrzeżenie prezes sądu dyscyplinarnego niezwłocznie kieruje sprawę na posiedzenie. Sąd dyscyplinarny może odmówić asesorowi sądowemu wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku.

§ 10. Orzekając w sprawie, o której mowa w § 1, sąd dyscyplinarny może poprzestać na oświadczeniu asesora sądowego, że wnosi o wydanie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

Art. 106ze. § 1. Za wykroczenie asesor sądowy odpowiada tylko dyscyplinarnie, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Asesor sądowy może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenia, o których mowa w § 3, w trybie określonym w tym przepisie.

§ 3. W przypadku popełnienia przez asesora sądowego wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, przyjęcie przez asesora sądowego mandatu karnego albo uiszczenie grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, stanowi oświadczenie o wyrażeniu przez niego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności w tej formie.

§ 4. Wyrażenie przez asesora sądowego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności w trybie określonym w § 3 wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną.

Art. 106zf. § 1. Asesor sądowy jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Asesor sądowy jest obowiązany uczestniczyć, w miarę możliwości corocznie, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub innych formach doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

§ 4. (uchylony)

Art. 106zg. § 1. Do asesorów sądowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 47b § 4–6, art. 67, art. 75b, art. 82, art. 83a, art. 85–90, art. 95 i art. 97.

§ 2. Ilekroć inne ustawy przewidują podejmowanie czynności urzędowych przez sędziego należy przez sędziego rozumieć także asesora sądowego.

Rozdział 3

Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów i asesorów sądowych

Art. 107. § 1. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne), w tym za:

- 1) oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa;
- 1a) odmowę wykonywania wymiaru sprawiedliwości;
- 2) działania lub zaniechania mogące uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie organu wymiaru sprawiedliwości;
- 3) działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) działalność publiczną nie dającą się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów;
- 5) uchybienie godności urzędu.

§ 2. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli przez nie uchybił obowiązkowi piastowanego wówczas urzędu państwowego lub okazał się niegodnym urzędu sędziego.

§ 3. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) okoliczność, że orzeczenie sądowe wydane z udziałem danego sędziego obarczone jest błędem w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego lub oceny dowodów;
- 2) wystąpienie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o rozpatrzenie pytania prejudycjalnego, o którym mowa w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. poz. 864, z późn. zm.);
- 3) badanie spełniania wymogów niezależności i bezstronności w przypadku, o którym mowa w art. 42a § 3 lub art. 23a § 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250), lub art. 5a § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2492), lub badanie spełniania wymogów niezależności lub niezawisłości w przypadku, o którym mowa w art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904 oraz z 2022 r. poz. 480, 1259, 2280 i 2600), lub badanie spełniania wymogów niezależności i bezstronności w przypadku, o którym mowa w art. 29 § 5 tej ustawy.

Art. 107a. Asesor sądowy odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne) oraz za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli przez nie okazał się niegodny urzędu asesora sądowego, tak jak sędzia. Przepisy art. 108–133a stosuje się odpowiednio.

Art. 108. § 1. Po upływie pięciu lat od chwili popełnienia czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego.

§ 2. W razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem ośmiu lat od chwili popełnienia czynu.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Jeżeli jednak przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego.

§ 5. Przedawnienie dyscyplinarne nie biegnie w czasie postępowania dyscyplinarnego, począwszy od dnia złożenia wniosku do sądu dyscyplinarnego do dnia prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy przedmiotem wniosku jest pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe.

Art. 109. § 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 2a) obniżenie wynagrodzenia zasadniczego o 5%–50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat;
- 2b) kara pieniężna w wysokości podlegającego wypłacie za miesiąc poprzedzający wydanie prawomocnego wyroku skazującego jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o przysługujący sędziemu dodatek za długoletnią pracę, dodatek funkcyjny i dodatek specjalny;
- 3) usunięcie z zajmowanej funkcji;
- 4) przeniesienie na inne miejsce służbowe;
- 5) złożenie sędziego z urzędu.

§ 1a. Za przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 pkt 2–4, wymierza się karę, o której mowa w § 1 pkt 4 lub 5, a w przypadku mniejszej wagi – karę, o której mowa w § 1 pkt 2a, 2b lub 3.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 2–4 pociąga za sobą pozbawienie możliwości awansowania na wyższe stanowisko sędziowskie przez okres pięciu lat, niemożność udziału w tym okresie w kolegium sądu, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz objęcia w sądzie funkcji prezesa sądu, wiceprezesa sądu lub kierownika ośrodka zamiejscowego sądu.

§ 3a. Kara określona w § 1 pkt 4 polega na zmianie miejsca służbowego sędziego na znajdujące się w:

- 1) sądzie rejonowym z siedzibą na obszarze innej apelacji – w przypadku sędziego sądu rejonowego;
- 2) sądzie okręgowym z siedzibą na obszarze innej apelacji – w przypadku sędziego sądu okręgowego;
- 3) innym sądzie apelacyjnym – w przypadku sędziego sądu apelacyjnego.

§ 3b. Okręg, apelację lub sąd, o którym mowa w § 3a, określa sąd dyscyplinarny w wyroku.

§ 3c. W przypadku gdy określenie miejsca służbowego zgodnie z § 3a pkt 1 lub 2 byłoby niecelowe z uwagi na szczególne okoliczności związane z ukaranym, sąd dyscyplinarny może określić nowe miejsce służbowe sędziego w miejscu znajdującym się w sądzie na obszarze tej samej apelacji.

§ 4. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 5 pociąga za sobą utratę możliwości ponownego powołania ukaranego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 5. W przypadku przewinienia dyscyplinarnego lub wykroczenia mniejszej wagi, sąd dyscyplinarny może odstąpić od wymierzenia kary.

Art. 109a. § 1. Prawomocny wyrok skazujący sądu dyscyplinarnego podaje się do wiadomości publicznej.

§ 2. Sąd dyscyplinarny może odstąpić od podania wyroku do wiadomości publicznej, jeżeli jest to zbędne dla realizacji celów postępowania dyscyplinarnego lub konieczne dla ochrony słusznego interesu prywatnego.

§ 3. Prawomocny wyrok uniewinniający sądu dyscyplinarnego podaje się do wiadomości publicznej na wniosek obwinionego sędziego złożony do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji, nie później niż przed upływem czternastu dni od dnia uprawomocnienia się wyroku.

§ 4. Wyrok sądu dyscyplinarnego podaje się do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej Sądu Najwyższego. Zamieszczeniu podlega sentencja wyroku, z wyłączeniem danych dotyczących tożsamości osoby fizycznej lub innej osoby, jeżeli jest to konieczne dla ochrony słuszných interesów tych osób.

Art. 109b. O prawomocnym przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe i złożeniu sędziego z urzędu Minister Sprawiedliwości obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 110. § 1. W sprawach dyscyplinarnych sędziów orzekają:

- 1) w pierwszej instancji:
 - a) sądy dyscyplinarne przy sądach apelacyjnych w składzie trzech sędziów,
 - b) Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i jednego ławnika Sądu Najwyższego w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, lub sprawach, w których Sąd Najwyższy zwrócił się z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wraz z wytknięciem uchybienia, oraz sprawach, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 3;
- 2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i jednego ławnika Sądu Najwyższego.

§ 2. Sądy dyscyplinarne są ponadto właściwe do orzekania w sprawach, o których mowa w art. 37 § 5, art. 75 § 2 pkt 3, art. 80 i art. 106zd.

§ 2a. Do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 37 § 5 i art. 75 § 2 pkt 3, właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem. W sprawach, o których mowa w art. 80 i art. 106zd, orzeka w pierwszej instancji Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego orzekającego w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, a w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

§ 2b. W sprawach, w których właściwy jest Sąd Najwyższy, czynności prezesa sądu dyscyplinarnego wykonuje Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej.

§ 3. Do rozpoznania spraw wymienionych w § 1 pkt 1 lit. a właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem. Jeżeli jednak sprawa dotyczy sędziego sądu apelacyjnego albo sędziego sądu okręgowego, właściwy jest inny sąd dyscyplinarny wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, przez Sąd Najwyższy – Izbę Odpowiedzialności Zawodowej spośród sądów dyscyplinarnych właściwych dla obszarów apelacji sąsiadujących z obszarem apelacji, w którym znajduje się sąd, w którym pełni służbę sędzia objęty postępowaniem.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji może orzekać na sesjach wyjazdowych w sądzie okręgowym, na obszarze właściwości którego obwiniony zajmuje stanowisko sędziego, chyba że sprzeciwia się temu dobro wymiaru sprawiedliwości.

Art. 110a. § 1. Minister Sprawiedliwości powierza obowiązki sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym sędziemu sądu powszechnego posiadającemu co najmniej dziesięcioletni staż pracy na stanowisku sędziego, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Wykonywanie obowiązków sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym jest niezależne od wykonywania obowiązków służbowych związanych z zajmowanym przez sędziego miejscem służbowym.

§ 3. Kadencja sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym trwa sześć lat.

§ 4. Po upływie kadencji sędzia sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym może brać udział w rozpoznawaniu sprawy rozpoczętej wcześniej z jego udziałem, do czasu jej zakończenia.

§ 5. Kadencja sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym wygasa przed jej upływem w przypadku:

- 1) rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego;
- 2) przejścia albo przeniesienia sędziego w stan spoczynku;
- 3) ukarania sędziego karą dyscyplinarną określoną w art. 109 § 1 pkt 2–4.

Art. 110b. § 1. Prezesa sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym powołuje spośród sędziów tego sądu dyscyplinarnego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Kadencja prezesa sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym trwa trzy lata.

§ 2. Prezes sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym może być odwołany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego:

- 1) rażącego lub uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych;
- 2) gdy dalsze pełnienie funkcji z innych powodów nie da się pogodzić z dobrem wymiaru sprawiedliwości;
- 3) złożenia rezygnacji z pełnionej funkcji.

§ 3. W razie nieobecności prezesa sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym jego obowiązki pełni najstarszy służbą sędzia tego sądu.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego zapewnia odpowiednie warunki lokalowe i techniczne oraz obsługę administracyjno-finansową sądu dyscyplinarnego.

Art. 110c. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, liczbę sędziów w sądach dyscyplinarnych przy sądach apelacyjnych, kierując się względami organizacyjnymi oraz potrzebą zapewnienia sprawnego postępowania w sprawach dyscyplinarnych.

Art. 111. Skład sądu dyscyplinarnego wyznacza się w drodze losowania, z listy wszystkich sędziów danego sądu, z tym że w składzie sądu zasiada przynajmniej jeden sędzia stale orzekający w sprawach karnych. Składowi sądu dyscyplinarnego przewodniczy sędzia stale orzekający w sprawach karnych, najstarszy służbą.

Art. 112. § 1. Oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, a także zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądach apelacyjnych i zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądach okręgowych.

§ 2. W sprawach sędziów sądów apelacyjnych oraz prezesów i wiceprezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych. W sprawach pozostałych sędziów sądów okręgowych, a także prezesów oraz wiceprezesów sądów rejonowych uprawnionym oskarżycielem jest zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie apelacyjnym, a w pozostałych sprawach sędziów sądów rejonowych oraz asesorów sądowych – zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie okręgowym.

§ 2a. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych i Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych mogą podjąć i prowadzić czynności w każdej sprawie dotyczącej sędziego.

§ 3. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz dwóch Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych powołuje Minister Sprawiedliwości na czteroletnią kadencję.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa zapewnia obsługę administracyjną Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych przez utworzenie odrębnej komórki organizacyjnej w ramach Biura Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 5. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, zastępca rzecznika

dyscyplinarnego działający przy sądzie apelacyjnym i zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie okręgowym wykonują swoje obowiązki do czasu powołania osób pełniących te funkcje w kolejnej kadencji.

§ 5a. Przy sądzie okręgowym działa jeden zastępca rzecznika dyscyplinarnego. W sądzie powyżej sześćdziesięciu stanowisk sędziowskich Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych może, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, ustalić większą liczbę zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości. O ustaleniu większej liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych informuje prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 6. Zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym powołuje na czteroletnią kadencję spośród sędziów tego sądu lub sędziów sądów okręgowych z obszaru właściwości sądu apelacyjnego Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych.

§ 7. Zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym powołuje na czteroletnią kadencję spośród sędziów tego sądu lub sędziów sądów rejonowych z obszaru właściwości sądu okręgowego Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych.

§ 8. Kadencja zastępcy rzecznika dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym lub przy sądzie okręgowym wygasa przed jej upływem w przypadku:

- 1) rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego;
- 2) przejścia albo przeniesienia sędziego w stan spoczynku;
- 3) przeniesienia sędziego na inne stanowisko sędziowskie poza obszarem właściwości odpowiednio sądu apelacyjnego lub okręgowego lub delegowania go poza ten obszar na podstawie art. 77;
- 4) przyjęcia przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych złożonej przez sędziego rezygnacji z funkcji zastępcy rzecznika.

§ 9. Zastępca rzecznika pełni obowiązki po upływie kadencji do czasu powołania zastępcy rzecznika na następną kadencję.

§ 10. (uchylony)

§ 11. (uchylony)

§ 12. (uchylony)

§ 13. (uchylony)

Art. 112a. § 1. Rzecznika dyscyplinarnego do prowadzenia sprawy dyscyplinarnej wyznacza się w kolejności wpływu spraw, wedle alfabetycznej listy rzeczników dyscyplinarnych. Odstępstwo od tej zasady może nastąpić wyłącznie z powodu choroby rzecznika dyscyplinarnego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu o wyznaczeniu rzecznika dyscyplinarnego w sprawie.

§ 1a. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych mogą przejąć sprawę prowadzoną przez zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym, a także przekazać temu rzecznikowi sprawę do prowadzenia.

§ 2. W razie niemożności prowadzenia sprawy przez żadnego z właściwych zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych wyznacza do jej prowadzenia zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego w innym okręgu.

§ 3. Przepisy § 1a i 2 stosuje się odpowiednio do zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym, z tym że przekazać sprawę zastępcy lub wyznaczyć do jej prowadzenia innego zastępcę można tylko spośród zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie apelacyjnym.

Art. 112b. § 1. Minister Sprawiedliwości może powołać Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości do prowadzenia określonej sprawy dotyczącej sędziego. Powołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości wyłącza innego rzecznika od podejmowania czynności w sprawie.

§ 2. Rzecznik Dyscyplinarny Ministra Sprawiedliwości jest powoływany spośród sędziów sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego. W sprawie przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, Rzecznik Dyscyplinarny Ministra Sprawiedliwości może zostać powołany także spośród prokuratorów wskazanych przez Prokuratora Krajowego. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności śmierci lub przedłużającej się przeszkody w pełnieniu funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, Minister Sprawiedliwości wyznacza w miejsce tej osoby innego sędziego, albo, w sprawie przewinienia dyscyplinarnego wyczerpującego znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, sędziego lub prokuratora.

§ 3. Rzecznik Dyscyplinarny Ministra Sprawiedliwości może wszcząć postępowanie na wniosek Ministra Sprawiedliwości albo wstąpić do toczącego się postępowania.

§ 4. Powołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości jest równoznaczne z żądaniem podjęcia postępowania wyjaśniającego albo postępowania dyscyplinarnego.

§ 5. Funkcja Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, umorzeniu postępowania dyscyplinarnego albo uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne.

Art. 112c. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej ma wgląd w czynności sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

Art. 112d. Ilekroć w przepisach niniejszej ustawy jest mowa o rzeczniku dyscyplinarnym należy przez to rozumieć Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym albo zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym.

Art. 113. § 1. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych.

§ 2. Jeżeli obwiniony nie może brać udziału w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym z powodu choroby, prezes sądu dyscyplinarnego albo sąd dyscyplinarny wyznacza, na uzasadniony wniosek obwinionego, obrońcę z urzędu spośród adwokatów lub radców prawnych. We wniosku obwiniony jest obowiązany wykazać poprzez złożenie zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego, że jego stan zdrowia uniemożliwia mu udział w postępowaniu dyscyplinarnym.

§ 3. W wyjątkowych przypadkach, gdy z okoliczności wynika, że niezłożenie wniosku nastąpiło z przyczyn niezależnych od obwinionego, obrońcę z urzędu można wyznaczyć bez wniosku, o którym mowa w § 2.

§ 4. Po ustaniu niemożności wzięcia udziału w postępowaniu dyscyplinarnym przez obwinionego, prezes sądu dyscyplinarnego albo sąd dyscyplinarny zwalnia obrońcę z jego obowiązków, chyba że ujawniły się inne okoliczności uzasadniające udział obrońcy w postępowaniu.

Art. 113a. (uchylony)

Art. 113b. W sprawach uregulowanych w niniejszym rozdziale nie stosuje się przepisu art. 117 § 2 Kodeksu postępowania karnego, chyba że ustawa nakazuje

zawiadomienie uczestnika o terminie czynności procesowej, a brak jest dowodu, że został on o nim powiadomiony.

Art. 114. § 1. Rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające na żądanie Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po wstępnym ustaleniu okoliczności koniecznych dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może wezwać sędziego do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania wezwania. Rzecznik dyscyplinarny może również odebrać od sędziego oświadczenie ustne. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania.

§ 3. Jeżeli po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i sporządza zarzuty dyscyplinarne na piśmie.

§ 4. Niezwłocznie po sporządzeniu zarzutów dyscyplinarnych rzecznik dyscyplinarny doręcza je obwinionemu. Doręczając zarzuty rzecznik dyscyplinarny wzywa obwinionego do przedstawienia na piśmie wyjaśnień i wszystkich wniosków dowodowych, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zarzutów dyscyplinarnych. W razie uchybienia temu obowiązkowi rzecznik dyscyplinarny może pozostawić bez rozpoznania wnioski dowodowe zgłoszone przez obwinionego po upływie tego terminu, chyba że obwiniony wykaże, iż dowód nie był mu wcześniej znany.

§ 5. Rzecznik dyscyplinarny może także odebrać od obwinionego, a na jego wniosek odbiera, wyjaśnienia w drodze przesłuchania.

§ 6. Niezłożenie wyjaśnień w terminie określonym w § 4 lub niestawiennictwo w wyznaczonym przez rzecznika dyscyplinarnego terminie przesłuchania nie wstrzymuje dalszych czynności.

§ 7. Jednocześnie z doręczeniem zarzutów rzecznik dyscyplinarny zwraca się do Sądu Najwyższego – Izby Odpowiedzialności Zawodowej o wyznaczenie sądu dyscyplinarnego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej wyznacza ten sąd w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku.

§ 8. Po upływie terminu, o którym mowa w § 4, a w razie potrzeby po przeprowadzeniu dalszych dowodów, rzecznik dyscyplinarny składa wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do wyznaczonego zgodnie z § 7 sądu dyscyplinarnego. Wniosek powinien zawierać dokładne określenie czynu, który jest przedmiotem postępowania, wykaz dowodów uzasadniających wniosek oraz uzasadnienie.

§ 9. Jeżeli rzecznik dyscyplinarny nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, na żądanie uprawnionego organu, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. Odpis postanowienia doręcza się organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania, kolegium odpowiednio sądu okręgowego lub apelacyjnego i obwinionemu. Odpis postanowienia doręcza się również Ministrowi Sprawiedliwości, który w terminie trzydziestu dni może złożyć sprzeciw. Wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z obowiązkiem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, a wskazania Ministra Sprawiedliwości co do dalszego toku postępowania są wiążące dla rzecznika dyscyplinarnego.

§ 10. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie dostarczyło podstaw do złożenia do sądu dyscyplinarnego wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

§ 11. W terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w § 10, obwinionemu, organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i właściwemu kolegium, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego.

§ 12. Na żądanie organu uprawnionego do wniesienia zażalenia albo sprzeciwu, rzecznik dyscyplinarny niezwłocznie przesyła lub w inny sposób udostępnia materiały zebrane w toku czynności wyjaśniających lub postępowania dyscyplinarnego.

§ 13. Zażalenie powinno być rozpoznane w terminie czternastu dni od dnia wniesienia zażalenia do sądu.

Art. 114a. § 1. Na świadka, który bez należytego usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego albo bez jego zezwolenia wydalili się z miejsca czynności przed jej zakończeniem można nałożyć karę pieniężną w wysokości do 3000 zł. Nałożenie kary pieniężnej nie wyłącza odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 2. O nałożeniu kary pieniężnej, o której mowa w § 1, rozstrzyga na wniosek rzecznika dyscyplinarnego sąd dyscyplinarny przy sędziu apelacyjnym, w którego okręgu prowadzi się czynności.

§ 3. Na postanowienie sądu dyscyplinarnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego w składzie jednego sędziego orzekającego w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

Art. 115. § 1. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie, chyba że wystarczające jest rozpoznanie sprawy na posiedzeniu, w terminie 30 dni od wpływu wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej.

§ 2. Doręczając stronom wezwania na rozprawę sąd dyscyplinarny wzywa strony do złożenia wniosków dowodowych w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 3. Wniosek dowodowy złożony po upływie terminu, o którym mowa w § 2, sąd dyscyplinarny może pozostawić bez rozpoznania, chyba że strona wykaże, że wniosek nie mógł zostać złożony w terminie z przyczyn od niej niezależnych.

§ 4. Sąd dyscyplinarny wzywa obwinionego ponadto do przedstawienia w terminie, o którym mowa w § 2, wyjaśnień na piśmie oraz wskazania obrońcy, jeżeli go ustanowił. Niezłożenie wyjaśnień w tym terminie nie wstrzymuje dalszego postępowania.

Art. 115a. § 1. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie lub posiedzeniu zawiadomionego obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

§ 2. Jeżeli nie można rozpoznać sprawy z powodu usprawiedliwionej nieobecności obwinionego, a nie ma on obrońcy, sąd dyscyplinarny wyznacza mu obrońcę z urzędu, określając termin dla obrońcy do zapoznania się z materiałami sprawy.

§ 3. (uchylony)

Art. 115b. § 1. Sąd dyscyplinarny, uznając na podstawie materiału zebranego przez rzecznika dyscyplinarnego, że okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości, a wystarczające będzie wymierzenie kar określonych w art. 109 § 1 pkt 1–3, może wydać wyrok nakazowy.

§ 2. Wyrok nakazowy wydaje sąd dyscyplinarny w składzie jednego sędziego.

§ 3. Wyrokiem nakazowym, karę, o której mowa w art. 109 § 1 pkt 2a, orzeka się w wymiarze od 5% do 10% wynagrodzenia zasadniczego na okres od sześciu miesięcy do roku.

§ 4. Od wyroku nakazowego obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu, Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości służy sprzeciw.

§ 5. Sprzeciw wnosi się do sądu dyscyplinarnego, który wydał wyrok nakazowy, w terminie zawitym siedmiu dni od dnia jego doręczenia.

Art. 115c. Dowody uzyskane do celów postępowania karnego w trybie określonym w art. 168b, art. 237 lub art. 237a Kodeksu postępowania karnego lub uzyskane w wyniku stosowania kontroli operacyjnej mogą zostać wykorzystane w postępowaniu dyscyplinarnym.

Art. 116. § 1. Postępowanie dyscyplinarne jest jawne.

§ 2. Sąd dyscyplinarny może wyłączyć jawność postępowania dyscyplinarnego ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny.

§ 3. W razie wyłączenia jawności postępowania dyscyplinarnego orzeczenie ogłaszane jest publicznie.

Art. 117. Jeżeli w toku rozprawy ujawni się inne przewinienie, oprócz objętego wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, sąd może wydać co do tego przewinienia wyrok tylko za zgodą rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego lub jego obrońcy; w razie braku zgody rzecznik dyscyplinarny prowadzi w tym zakresie odrębne postępowanie dyscyplinarne.

Art. 118. W razie rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w toku postępowania dyscyplinarnego, postępowanie to toczy się nadal. Jeżeli obwiniony podjął pracę w urzędzie państwowym, Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, adwokaturze lub jako radca prawny albo notariusz, sąd przesyła wyrok odpowiednio temu urzędowi, Prezesowi Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Naczelnej Radzie Adwokackiej lub Krajowej Radzie Radców Prawnych albo Krajowej Radzie Notarialnej.

Art. 119. Jeżeli przewinienie zawiera znamiona przestępstwa, sąd dyscyplinarny z urzędu rozpoznaje sprawę w zakresie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i wydaje uchwałę, o której mowa w art. 80 § 1, co nie wstrzymuje biegu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 120. § 1. Po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko sędziemu, sąd lub prokurator przesyła akta sprawy właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie było wszczęte, rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności dyscyplinarne, choćby w postępowaniu karnym został wydany wyrok uniewinniający.

§ 2. Jeżeli przeciwko sędziemu zapadł prawomocny wyrok pociągający za sobą, w myśl ustawy, utratę stanowiska, sąd dyscyplinarny zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który zarządza złożenie ukaranego sędziego z urzędu, chociażby wykonano już wyrok dyscyplinarny skazujący na karę łagodniejszą niż złożenie z urzędu.

Art. 121. § 1. Od wydanego w pierwszej instancji wyroku sądu dyscyplinarnego oraz postanowienia i zarządzenia zamykających drogę do wydania wyroku przysługuje odwołanie obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu, a także Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości. Termin do wniesienia odwołania wynosi trzydzieści dni i biegnie dla każdego uprawnionego od dnia doręczenia orzeczenia lub zarządzenia.

§ 2. Odwołanie powinno być rozpoznane w terminie dwóch miesięcy od dnia wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 3. W postępowaniu odwoławczym nie stosuje się przepisu art. 454 Kodeksu postępowania karnego.

§ 4. Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym, w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1 i art. 455 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego lub jeżeli stwierdzi oczywistą niesprawiedliwość orzeczenia.

§ 5. Jeżeli sąd dyscyplinarny pierwszej instancji rozpoznawał sprawę dyscyplinarną na posiedzeniu, sąd odwoławczy rozpoznaje odwołanie na posiedzeniu, chyba że niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednio przeprowadzenie na rozprawie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów.

§ 6. Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie na podstawie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, chyba że uzna, iż niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednio przeprowadzenie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów.

Art. 122. § 1. Od wyroku sądu dyscyplinarnego kasacja nie przysługuje.

§ 2. Od wyroku sądu dyscyplinarnego drugiej instancji służy odwołanie do innego składu tego sądu, jeżeli wyrokiem tym obwinionemu wymierzono karę

dyscyplinarną, pomimo wydanego wcześniej przez sąd pierwszej instancji wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie.

§ 3. Wyrok, o którym mowa w § 2, staje się prawomocny po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia odwołania do innego składu sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 4. Termin do wniesienia odwołania do innego składu sądu dyscyplinarnego drugiej instancji wynosi trzydzieści dni od dnia doręczenia wyroku. Do postępowania w sprawie odwołania do innego składu sądu dyscyplinarnego drugiej instancji stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania przed sądem dyscyplinarnym drugiej instancji.

Art. 123. § 1. Jeżeli orzeczona została kara złożenia sędziego z urzędu, a sąd dyscyplinarny wcześniej nie zawiesił sędziego w czynnościach służbowych, wyrok wywołuje zawieszenie sędziego w czynnościach służbowych, z jednoczesnym obniżeniem do 50% jego wynagrodzenia na czas trwania zawieszenia. Art. 129 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Prezes sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przesyła odpis prawomocnego wyroku sądu dyscyplinarnego Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości, a ponadto – prezesowi właściwego sądu i kolegium tego sądu.

§ 3. Wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości co do kar wymienionych w art. 109 § 1 pkt 4 i 5, a co do kar wymienionych w art. 109 § 1 pkt 3 – do prezesa sądu okręgowego oraz do prezesa sądu apelacyjnego w stosunku do sędziów tego sądu.

Art. 124. § 1. Odpis prawomocnego wyroku skazującego na karę dyscyplinarną oraz określonego w art. 109 § 5 dołącza się do akt osobowych sędziego.

§ 2. Po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się wyroku orzekającego karę przewidzianą w art. 109 § 1 pkt 1–4 oraz wyroku określonego w art. 109 § 5, Minister Sprawiedliwości zarządza usunięcie odpisu wyroku z akt osobowych sędziego, jeżeli w tym okresie nie wydano przeciwko sędziemu innego wyroku skazującego. W takim przypadku dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie z akt osobowych sędziego odpisów wszystkich wyroków.

§ 3. Prezes sądu prowadzący akta osobowe sędziego niezwłocznie zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 2 zdanie pierwsze.

Art. 125. Krajowa Rada Sądownictwa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego i Minister Sprawiedliwości mogą wystąpić o wznowienie postępowania dyscyplinarnego.

Art. 126. § 1. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego może nastąpić, jeżeli umorzenie postępowania lub wydanie wyroku nastąpiło wskutek przestępstwa albo jeżeli w ciągu pięciu lat od umorzenia lub od wydania wyroku wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogły uzasadniać skazanie lub wymierzenie kary surowszej.

§ 2. Wznowienie postępowania na korzyść skazanego może nastąpić także po jego śmierci, jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogłyby uzasadniać uniewinnienie lub wymierzenie kary łagodniejszej.

§ 3. W razie śmierci skazanego, wnioski o wznowienie postępowania mogą złożyć jego małżonek, krewni w linii prostej, rodzeństwo, przysposabiający lub przysposobiony oraz rzecznik dyscyplinarny.

Art. 127. Rozstrzygnięcia zapadające w toku postępowania dyscyplinarnego wymagają z urzędu uzasadnienia na piśmie i doręczenia ich stronom. Wyroki oraz postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku doręcza się także Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 128. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej Kodeksu karnego oraz przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 344a i art. 396a, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego.

Art. 129. § 1. Sąd dyscyplinarny może zawiesić w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie, a także jeżeli wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

§ 2. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, z urzędu zawiesza sędziego w czynnościach służbowych.

§ 3. Sąd dyscyplinarny, zawieszając sędziego w czynnościach służbowych, obniża w granicach od 25% do 50% wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia; nie dotyczy to osób, w stosunku do których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

§ 3a. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, z urzędu obniża w granicach od 25% do 50% wysokość jego uposażenia na czas trwania postępowania dyscyplinarnego.

§ 4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, dokonuje się wyrównania wszystkich składników wynagrodzenia albo uposażenia do pełnej wysokości.

Art. 130. § 1. Jeżeli sędziego zatrzymano z powodu schwywania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa umyślnego albo jeżeli ze względu na rodzaj czynu dokonanego przez sędziego powaga sądu lub istotne interesy służby wymagają natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych, prezes sądu albo Minister Sprawiedliwości mogą zarządzić natychmiastową przerwę w czynnościach służbowych sędziego aż do czasu wydania uchwały przez sąd dyscyplinarny, nie dłużej niż na miesiąc.

§ 2. Jeżeli sędzia, o którym mowa w § 1, pełni funkcję prezesa sądu, zarządzenie przerwy w czynnościach służbowych należy do Ministra Sprawiedliwości.

§ 3. O wydaniu zarządzenia, o którym mowa w § 1, prezes sądu albo Minister Sprawiedliwości, w terminie trzech dni od dnia jego wydania, zawiadamia sąd dyscyplinarny, który niezwłocznie, nie później niż przed upływem terminu, na który przerwa została zarządzona, wydaje uchwałę o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych albo uchyla zarządzenie o przerwie w wykonywaniu tych czynności. Sąd dyscyplinarny zawiadamia sędziego o posiedzeniu, jeżeli uzna to za celowe.

Art. 131. § 1. W przypadkach przewidzianych w art. 75 § 2 pkt 3 lub w sprawie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, lub uchylenia zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności, o której mowa w art. 130 § 1, po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego oraz w przypadku, o którym mowa w art. 37 § 5, sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę. Wysłuchuje także sędziego, jeżeli stawił się na posiedzenie, a w przypadku, o którym mowa w art. 37 § 5 – także prezesa właściwego sądu.

§ 2. Na uchwałę odmawiającą uwzględnienia wniosku, o którym mowa w art. 75 § 2 pkt 3, przysługuje zażalenie Krajowej Radzie Sądownictwa oraz kolegium sądu, które złożyło wniosek.

§ 3. Na uchwałę odmawiającą uwzględnienia zastrzeżenia, o którym mowa w art. 37 § 5, sędziemu przysługuje zażalenie.

§ 4. Na uchwałę o zawieszeniu w czynnościach służbowych sędziemu przysługuje zażalenie, a rzecznikowi dyscyplinarnemu – także na uchwałę o uchyleniu zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności, o której mowa w art. 130 § 2; zażalenie nie wstrzymuje wykonania uchwały.

§ 5. Zażalenie rozpoznaje sąd dyscyplinarny drugiej instancji.

Art. 132. Zawieszenie w czynnościach służbowych ustaje z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego, chyba że sąd dyscyplinarny uchylił je wcześniej.

Art. 132a. § 1. Okres zawieszenia w czynnościach służbowych stanowi okres zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 2. W okresie zawieszenia w czynnościach służbowych sędziego nie nabywa prawa do urlopu wypoczynkowego. Przepisy art. 155¹ § 1 pkt 2 i art. 155² § 2 Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio.

Art. 133. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

Art. 133a. § 1. W razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych sąd dyscyplinarny wymierza karę za poszczególne przewinienia dyscyplinarne, a następnie karę łączną.

§ 2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:

- 1) w razie orzeczenia kary upomnienia i nagany wymierza się łączną karę nagany;
- 2) kary upomnienia i nagany podlegają łączeniu z innymi karami, przy czym jako karę łączną wymierza się wówczas karę surowszą, o której mowa w art. 109 § 1 pkt 2a, 3, 4 lub 5;
- 3) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze złożenia sędziego z urzędu wymierza się tę karę jako karę łączną.

§ 3. W przypadku gdy obwiniony popełnił dwa lub więcej przewinienia dyscyplinarne, zanim zapadło pierwsze, choćby nieprawomocne, orzeczenie co do któregośkolwiek z nich, na wniosek ukaranego wydaje się orzeczenie łączne, o ile orzeczone kary podlegają łączeniu według zasad przewidzianych w § 2.

DZIAŁ III

(uchylony)

DZIAŁ IV

**Referendarze sądowi, kuratorzy sądowi, pracownicy sądów, stali mediatorzy,
ławnicy oraz organy pomocnicze sądów**

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 147. § 1. W sądach do wykonywania określonych w ustawach czynności należących do sądów w zakresie ochrony prawnej, innych niż wymiar sprawiedliwości, są zatrudniani referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi, zwani dalej „referendarzami”.

§ 2. W sądach działają kuratorzy sądowi (kuratorzy rodzinni i kuratorzy dla dorosłych), którzy stanowią służbę kuratorską i wykonują czynności o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym i profilaktycznym oraz inne czynności określone w przepisach szczególnych.

§ 3. W sądach są zatrudniani urzędnicy i inni pracownicy sądowi.

§ 4. W sądach mogą być zatrudniani asystenci sędziów i starsi asystenci sędziów. Ilekroć w przepisach jest mowa o asystentach sędziów, rozumie się przez to także starszych asystentów sędziów.

Art. 148. § 1. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, organizację i zakres działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, sposób zapewnienia obsługi kancelaryjnej postępowań sądowych, w tym stosowane urządzenia ewidencyjne i podział spraw na kategorie, a także kategorie pracowników sądowych obowiązanych do noszenia stroju urzędowego lub oznak i warunki ich przydziału, uwzględniając potrzebę zapewnienia prawidłowej obsługi administracyjnej i kancelaryjnej sądów oraz potrzebę wprowadzenia podziału spraw na kategorie obejmujące sprawy o zbliżonym stopniu skomplikowania i pracochłonności.

§ 2. Referendarze i asystenci sędziów podlegają okresowym ocenom, obejmującym jakość i terminowość wykonywania zadań, kulturę urzędowania, efektywność wykorzystania czasu pracy oraz realizację doskonalenia zawodowego.

§ 2a. Okresową ocenę sporządza się na piśmie i niezwłocznie zapoznaje z nią referendarza albo asystenta sędziego. Referendarz oraz asystent sędziego, w terminie siedmiu dni od zapoznania z oceną, ma prawo zgłosić sprzeciw do prezesa sądu. Sprzeciw rozpatruje się w terminie czternastu dni.

§ 2b. W razie uwzględnienia sprzeciwu okresową ocenę zmienia się albo sporządza się po raz drugi. Od oceny sporządzonej po raz drugi przysługuje sprzeciw na zasadach określonych w § 2a.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria oraz szczegółowy sposób dokonywania okresowych ocen referendarzy i asystentów sędziów, mając na uwadze konieczność dostosowania metodyki ich przeprowadzania do zakresu analizy i kryteriów wskazanych w § 2, oraz zapewnienia sprawnego i rzetelnego przeprowadzenia oceny.

Rozdział 2

Referendarze sądowi

Art. 149. § 1. Na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra prawa lub zagraniczne uznane w Polsce;
- 4) ukończył 24 lata;
- 5) zdał egzamin referendarski, sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski lub ukończył aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską.

§ 2. (uchylony)

§ 3. (uchylony)

Art. 149a. § 1. Nabór kandydatów organizuje się w drodze konkursu, który ma na celu wyłonienie kandydata o największej wiedzy i najwyższych umiejętnościach, predyspozycjach i zdolnościach ogólnych, niezbędnych do wykonywania obowiązków referendarza. Przepisy art. 155a § 2, 3 i 5 stosuje się odpowiednio.

§ 1a. Prezes sądu nie ogłasza konkursu, jeśli obsadzenie zwolnionego lub przydzielonego stanowiska następuje przez przeniesienie referendarza sądowego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w § 1, w szczególności skład komisji konkursowych oraz sposób i tryb ich działania, etapy i przebieg konkursu, a także zakres i sposób udostępniania informacji kandydatowi, mając na uwadze właściwy dobór kadry referendarzy w sądach.

Art. 150. § 1. Na stanowisko starszego referendarza sądowego może być mianowany referendarz, który zajmował stanowisko referendarza sądowego przez co najmniej dziesięć lat, nie był karany za przewinienia dyscyplinarne i uzyskiwał pozytywne okresowe oceny.

§ 2. Stosunek pracy z referendarzem nawiązuje się na podstawie mianowania, z dniem określonym w akcie mianowania.

§ 3. Referendarza mianuje i rozwiązuje z nim stosunek pracy prezes sądu apelacyjnego. Przed mianowaniem prezes sądu apelacyjnego zasięga informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz zwraca się do właściwego komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji o nadesłanie informacji o kandydacie. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska referendarza sądowego uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia pierwszego stanowiska sędziowskiego.

§ 4. Przed podjęciem po raz pierwszy pracy na stanowisku referendarza referendarz sądowy wobec prezesa sądu okręgowego, a referendarz zatrudniony w sądzie apelacyjnym – wobec prezesa tego sądu, składa ślubowanie według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście na powierzonym mi stanowisku referendarza służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, sumiennie i starannie wykonywać obowiązki urzędowe, przestrzegać prawa, kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy prawnie chronionej.”; składający ślubowanie może dodać zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”.

Art. 151. § 1. W zakresie wykonywanych obowiązków referendarz jest niezależny co do treści wydawanych orzeczeń i zarządzeń określonych w ustawach.

§ 2. Referendarze zatrudnieni w sądach mających siedziby na obszarze właściwości tego samego sądu okręgowego co najmniej raz w roku odbywają zebranie referendarzy okręgu. Zebranie zwołuje prezes sądu okręgowego.

§ 3. Zebranie referendarzy okręgu zajmuje stanowisko we wszystkich sprawach istotnych dla wykonywania zadań przez referendarzy, wybiera na okres kadencji przedstawiciela i reprezentuje referendarzy okręgu wobec organów sądów. Przewodniczącym zebrania referendarzy okręgu jest referendarz najstarszy wiekiem, chyba że zebranie wybierze innego przewodniczącego.

Art. 151a. § 1. Referendarz może zostać przeniesiony na inne miejsce służbowe tylko za jego zgodą. Przeniesienia na inne miejsce służbowe na obszarze danej apelacji

dokonuje prezes sądu apelacyjnego, a poza obszar apelacji – Minister Sprawiedliwości.

§ 1a. O wolnym stanowisku referendarza sądowego Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej. Referendarz sądowy zainteresowany przeniesieniem na inne miejsce służbowe może w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia złożyć do Ministra Sprawiedliwości wniosek o przeniesienie. Wniosek składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 1b. Jeżeli jeden lub więcej wniosków, o których mowa w § 1a, zostało złożonych wyłącznie przez referendarzy zatrudnionych na obszarze apelacji, w której ogłoszono o wolnym stanowisku, Minister Sprawiedliwości przekazuje je prezesowi właściwego sądu apelacyjnego.

§ 1c. Referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej trzy lata w dotychczasowym miejscu służbowym przenosi, zgodnie z jego wnioskiem, Minister Sprawiedliwości albo prezes sądu apelacyjnego. Można odmówić uwzględnienia wniosku, który dotyczy przeniesienia do innego sądu w tej samej miejscowości, w której znajduje się miejsce służbowe referendarza. W przypadku złożenia przez więcej niż jednego referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej trzy lata w dotychczasowym miejscu służbowym wniosku o przeniesienie na to samo wolne stanowisko prezes sądu apelacyjnego albo Minister Sprawiedliwości przenosi jednego z nich, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku.

§ 1d. W przypadku obsadzenia wolnego stanowiska przez przeniesienie referendarza sądowego na inne miejsce służbowe Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej dokonanie przeniesienia.

§ 2. Zgoda referendarza na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadku:

- 1) zniesienia stanowiska w wyniku zmiany w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału albo przeniesienia siedziby sądu;
 - 1a) jeżeli przeniesienie następuje do innego sądu w tej samej miejscowości, w której znajduje się miejsce służbowe referendarza;
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska referendarza w danym sądzie wskutek zawarcia związku małżeńskiego albo powstania stosunku powinowactwa, o którym mowa w art. 6;

3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska referendarza, na wniosek kolegium właściwego sądu.

§ 3. Do przeniesienia referendarza na inne miejsce służbowe przepis art. 76 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego może delegować referendarza, za jego zgodą, do pełnienia czynności referendarza w innym sądzie na obszarze danej apelacji, na czas określony.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może delegować referendarza, za jego zgodą:

- 1) do pełnienia czynności referendarza w innym sądzie na obszarze innej apelacji,
- 2) do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej

– na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony. Przepisy art. 78 § 1b, 4a i 4b stosuje się odpowiednio.

§ 5a. Minister Sprawiedliwości może delegować referendarza sądowego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności w Biurze tej Rady, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

§ 6. Jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, delegowanie referendarza do pełnienia czynności referendarza w innym sądzie może nastąpić nawet bez jego zgody, na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Delegowanie referendarza bez jego zgody może być powtórzone nie wcześniej niż po upływie trzech lat.

§ 7. W okresie delegowania, w przypadkach wskazanych w § 4–6, referendarz ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego, przysługującego na jego stanowisku, oraz dodatku za długoletnią pracę; przepisy art. 77 § 4 i 6 oraz art. 78 § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 8. W przypadku delegowania referendarza do innego sądu bez jego zgody lub na okres dłuższy niż 6 miesięcy, referendarzowi przysługuje dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego. W przypadku delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej referendarzowi przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach funkcyjnych przysługujących sędziom.

§ 9. Minister Sprawiedliwości może delegować referendarza, za zgodą referendarza i zgodnie z jego kwalifikacjami, do pełnienia obowiązków lub funkcji

poza granicami państwa, w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata. Delegowanie może zostać powtórzone na kolejny okres, nieprzekraczający czterech lat. Przepisy art. 78a stosuje się odpowiednio.

§ 10. Rozwiązanie stosunku pracy z referendarzem może nastąpić w drodze wypowiedzenia w przypadku:

- 1) uzyskania dwukrotnej, następującej po sobie, negatywnej okresowej oceny;
- 2) zniesienia sądu lub jego reorganizacji, powodującej utratę możliwości dalszego zatrudnienia referendarza;
- 3) uznania przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków referendarza;
- 4) (uchylony)
- 5) skazania referendarza za przestępstwo inne niż wymienione w § 16.

§ 11. W przypadku rozwiązania stosunku pracy z referendarzem na podstawie § 10 pkt 2, w okresie między ustaniem zatrudnienia w likwidowanym lub reorganizowanym sądzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej, referendarzowi przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, obliczone jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy; świadczenie to nie przysługuje referendarzowi, który nabył prawo do emerytury.

§ 12. Referendarz może wypowiedzieć stosunek pracy.

§ 13. Okres wypowiedzenia wynosi trzy miesiące.

§ 14. Stosunek pracy z referendarzem może być rozwiązany za porozumieniem stron.

§ 15. W przypadku wszczęcia przeciwko referendarzowi postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego przez sąd apelacyjny może zawiesić referendarza w czynnościach służbowych, z obniżeniem na czas trwania zawieszenia wysokości wynagrodzenia w granicach od 25% do 50%. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub postępowanie karne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, referendarzowi wypłaca się zatrzymane wynagrodzenie.

§ 16. W przypadku utraty obywatelstwa polskiego lub skazania za umyślnie popełnione przestępstwo ścigane z urzędu lub przestępstwo skarbowe, stosunek pracy z referendarzem rozwiązuje się bez wypowiedzenia. Stosunek pracy z referendarzem

może być rozwiązany bez wypowiedzenia z przyczyn określonych w art. 53 Kodeksu pracy.

Art. 151b. § 1. Wynagrodzenie zasadnicze referendarza sądowego wynosi 75% wynagrodzenia zasadniczego w stawce pierwszej sędziego sądu rejonowego, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego. Po siedmiu latach pracy na stanowisku referendarza sądowego wynagrodzenie zasadnicze podwyższa się do wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce drugiej, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego, a po dalszych siedmiu latach pracy – do wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce trzeciej, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego.

§ 2. Wynagrodzenie zasadnicze starszego referendarza sądowego wynosi 85% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce drugiej, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego. Po siedmiu latach pracy na stanowisku starszego referendarza sądowego wynagrodzenie zasadnicze podwyższa się do wysokości 85% wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce trzeciej, powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego.

§ 2a. W przypadku niezyskania przez referendarza pozytywnej okresowej oceny, okresy pracy wskazane w § 1 i 2 ulegają wydłużeniu o trzy lata.

§ 2b. Poza wynagrodzeniem zasadniczym referendarzowi przysługuje dodatek za długoletnią pracę, o którym mowa w art. 91 § 7, oraz gratyfikacja jubileuszowa, na zasadach określonych w art. 92 § 3–6, a także jednorazowa odprawa w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury.

§ 2c. W związku z pełnioną funkcją referendarzowi przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach funkcyjnych przysługujących sędziom.

§ 2d. Czas pracy referendarza wynosi 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 3 miesięcy.

§ 2e. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami sądu wynikającymi z obciążenia zadaniami lub organizacją pracy wydziału, wobec referendarzy może być stosowany równoważny lub zadaniowy czas pracy.

§ 2f. Dobowy czas pracy w systemie równoważnego czasu pracy nie może przekraczać 12 godzin w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 3 miesięcy.

§ 2g. Stosowanie systemów czasu pracy, o których mowa w § 2e, wprowadza prezes sądu w drodze zarządzenia. W zarządzeniu wskazuje się wydziały sądu lub referendarzy, objętych danym systemem czasu pracy. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia podania go do wiadomości referendarza.

§ 2h. W zarządzeniu wprowadzającym stosowanie systemu zadaniowego czasu pracy prezes sądu określa także normy pracy dotyczące powierzonych referendarzom zadań, biorąc pod uwagę obowiązujący referendarzy czas pracy. Normy pracy ustala się uwzględniając obciążenie zadaniami, stopień złożoności powierzonych zadań oraz stosowane rozwiązania w zakresie organizacji pracy.

§ 2i. Normy pracy, o których mowa w § 2h, prezes sądu może określić także dla referendarzy objętych podstawowym lub równoważnym systemem czasu pracy.

§ 2j. Rozkład czasu pracy referendarzy oraz jego wymiar w poszczególnych dniach tygodnia określa prezes sądu. Na pisemny wniosek referendarza uzasadniony ważnymi względami rodzinnymi lub osobistymi prezes sądu może ustalić indywidualny rozkład jego czasu pracy w ramach systemu czasu pracy, którym jest objęty.

§ 2k. Jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby sądu, prezes sądu lub przewodniczący wydziału może polecić referendarzowi wykonywanie pracy poza obowiązującym go czasem pracy, a w wyjątkowych wypadkach także w niedzielę i święta.

§ 2l. Referendarzowi sądowemu za pracę wykonywaną poza obowiązującym go czasem pracy przysługuje według jego wyboru czas wolny w tym samym wymiarze albo wynagrodzenie, bez dodatków, o których mowa w art. 151¹ § 1 Kodeksu pracy. Za pracę wykonaną ponad obowiązujący referendarza sądowego czas pracy w niedzielę lub święto przysługuje inny dzień wolny. Przepis art. 151¹¹ Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio.

§ 3. Przepisy art. 45 § 1, art. 82a § 1 i 3, art. 83a, art. 87–89, art. 92 § 1 i 2, art. 93 oraz art. 97 § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do referendarzy, z tym że urlopu, o którym mowa w art. 93, udziela prezes właściwego sądu apelacyjnego.

§ 4. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do referendarzy stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach sądów i prokuratury.

Art. 151c. (uchylony)

Art. 152. § 1. Za naruszenie swoich obowiązków, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienie godności stanowiska, referendarz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną.

§ 2. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana;
- 2) nagana z ostrzeżeniem;
- 3) nagana z obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego o 10% na okres dwóch lat;
- 4) wydalenie z pracy.

§ 3. W sprawach dyscyplinarnych referendarzy orzekają komisje dyscyplinarne.

§ 4. Komisje dyscyplinarne powołują prezesi sądów okręgowych do rozpatrywania w pierwszej instancji spraw dyscyplinarnych referendarzy zatrudnionych w okręgu sądowym.

§ 5. Minister Sprawiedliwości powołuje komisję dyscyplinarną do rozpatrywania spraw dyscyplinarnych referendarzy w drugiej instancji.

§ 6. Do składu komisji dyscyplinarnych, o których mowa w § 4 i 5, powołuje się referendarzy.

§ 7. Za przewinienia mniejszej wagi referendarz ponosi odpowiedzialność porządkową. Karą porządkową wymierzaną przez prezesa sądu jest upomnienie.

§ 8. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do odpowiedzialności dyscyplinarnej i porządkowej referendarzy stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej i porządkowej urzędników państwowych mianowanych.

Art. 153. (uchylony)

Art. 153a. (uchylony)

Art. 153b. § 1. Minister Sprawiedliwości przydziela nowe stanowiska referendarza sądowego poszczególnym sądom, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego i potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska referendarza sądowego w sądach działających na obszarze danej apelacji, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który, w oparciu o kryteria wymienione w § 1, przydziela stanowisko do danego albo innego sądu albo je znosi.

Rozdział 3

Kuratorzy sądowi

Art. 154. § 1. Kuratorzy sądowi pełnią swoje czynności zawodowo (kuratorzy zawodowi) albo społecznie (kuratorzy społeczni).

§ 2. Zasady organizacji służby kuratorskiej i wykonywania obowiązków przez kuratorów sądowych oraz status kuratorów sądowych określa odrębna ustawa.

Rozdział 4

Asystenci sędziów

Art. 155. § 1. Asystent sędziego wykonuje czynności zmierzające do przygotowania spraw sądowych do rozpoznania oraz czynności z zakresu działalności administracyjnej sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2.

§ 2. Na stanowisku asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto:

- 1) jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce;
- 4) ukończył 24 lata.
- 5) (uchylony)

§ 2a. Nabór kandydatów następuje w drodze konkursu, który ma na celu wyłonienie kandydata o największej wiedzy i najwyższych kwalifikacjach, predyspozycjach i zdolnościach ogólnych, niezbędnych do wykonywania obowiązków asystenta sędziego.

§ 3. Prezes sądu przed zatrudnieniem asystenta sędziego zasięga informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego.

§ 3a. (uchylony)

§ 3b. Na stanowisku starszego asystenta sędziego może być zatrudniony:

- 1) asystent, który zajmował stanowisko asystenta sędziego przez co najmniej dziesięć lat i uzyskiwał pozytywne okresowe oceny, albo
- 2) osoba, która złożyła egzamin sędziowski lub egzamin prokuratorski.

§ 4. Asystentowi sędziego przysługuje wynagrodzenie zasadnicze. Poza wynagrodzeniem zasadniczym asystentowi sędziego przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, nagrody jubileuszowe oraz jednorazowa odprawa w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub

emeryturę, na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury. Na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury asystentowi sędziego mogą być przyznane:

- 1) dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub powierzenia dodatkowych zadań;
- 2) nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów sędziów, mając na uwadze zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania, zapewniając rzetelne wykonywanie powierzonych zadań.

§ 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter czynności wykonywanych przez asystentów sędziów oraz poziom wynagrodzeń urzędników sądów.

§ 7. (uchylony)

§ 7a. (uchylony)

§ 8. Do asystentów sędziów stosuje się odpowiednio przepis art. 82a § 1.

§ 9. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do asystentów sędziów stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach sądów i prokuratury.

Art. 155a. § 1. Konkurs, o którym mowa w art. 155 § 2a, organizuje właściwy prezes sądu, określony w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury, zwany dalej „prezesem”.

§ 2. Prezes informuje o konkursie przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu, we właściwym ze względu na siedzibę sądu urzędzie pracy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz może poinformować w inny sposób, w szczególności przez umieszczenie ogłoszenia w prasie.

§ 3. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez prezesa.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Komisja konkursowa po przeprowadzeniu konkursu, w oparciu o jego wyniki, może wyłonić rezerwową listę kandydatów na wypadek zaistnienia możliwości zatrudnienia większej liczby osób lub rezygnacji kandydata.

§ 6. Warunkiem ubiegania się o zatrudnienie w sądzie jest złożenie przez osobę ubiegającą się o przyjęcie na stanowisko asystenta sędziego oświadczenia, że nie jest prowadzone przeciwko niej postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

§ 7. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w art. 155 § 2a, w szczególności skład komisji konkursowych oraz sposób i tryb ich działania, etapy i przebieg konkursu, a także zakres i sposób udostępniania informacji kandydatowi, mając na uwadze właściwy dobór kadry asystentów w sądach.

Art. 155b. (uchylony)

Art. 155c. (uchylony)

Art. 155ca. § 1. W okresie pierwszych dwóch lat pracy asystent sędziego odbywa staż asystencki organizowany przez prezesa sądu apelacyjnego.

§ 2. Do czasu ukończenia stażu asystenckiego asystenta sędziego zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas określony, z możliwością jej wcześniejszego rozwiązania za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

§ 3. Z obowiązku odbycia stażu asystenckiego są zwolnione osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki lub radcowski.

§ 4. Asystent sędziego w pierwszym roku pracy, w ramach stażu asystenckiego, odbywa szkolenie z zakresu metodyki pracy organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Prezes sądu kieruje asystenta na szkolenie w najbliższym terminie przewidzianym w harmonogramie działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na dany rok.

Art. 155cb. § 1. Staż asystencki trwa 12 miesięcy i ma na celu teoretyczne i praktyczne przygotowanie do wykonywania czynności asystenta sędziego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki organizacji i trybu odbywania stażu asystenckiego, harmonogram zajęć praktycznych i teoretycznych, zakres programowy stażu asystenckiego oraz wzór dokumentu potwierdzającego odbycie stażu asystenckiego, mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu przygotowania do wykonywania czynności na stanowisku asystenta sędziego.

Art. 155d. § 1. Minister Sprawiedliwości przydziela nowe stanowiska asystenta sędziego poszczególnym sądom, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego i potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska asystenta sędziego w sądach działających na obszarze danej apelacji, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który, w oparciu o kryteria wymienione w § 1, przydziela stanowisko do danego albo innego sądu albo je znosi.

Art. 155e. § 1. Prezes sądu apelacyjnego może delegować asystenta sędziego, za jego zgodą, do pełnienia czynności asystenta sędziego w innym sądzie na obszarze danej apelacji, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może delegować asystenta sędziego, za jego zgodą:

- 1) do pełnienia czynności asystenta sędziego w innym sądzie na obszarze innej apelacji,
- 2) do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej

– na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony. Przepisy art. 78 § 1b, 4a i 4b stosuje się odpowiednio.

§ 2a. Minister Sprawiedliwości może delegować asystenta sędziego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności w Biurze tej Rady, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

§ 3. Jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, delegowanie asystenta sędziego do pełnienia czynności w innym sądzie może nastąpić nawet bez jego zgody, na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Delegowanie asystenta sędziego bez jego zgody może być powtórzone nie wcześniej niż po upływie trzech lat.

§ 4. W okresie delegowania, w przypadkach wskazanych w § 1–3, asystent sędziego ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego, przysługującego na jego stanowisku, oraz dodatku za wieloletnią pracę; przepisy art. 77 § 4 i 6 oraz art. 78 § 1 i 3 stosuje się odpowiednio. W razie delegowania asystenta sędziego do innego sądu bez jego zgody lub na okres dłuższy niż sześć miesięcy, asystentowi sędziego przysługuje dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego. W razie delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej asystentowi sędziego przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach funkcyjnych przysługujących pracownikom sądów i prokuratury.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może delegować asystenta sędziego, za zgodą asystenta i zgodnie z jego kwalifikacjami, do pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata. Delegowanie może zostać powtórzone na kolejny okres, nieprzekraczający czterech lat. Przepisy art. 78a stosuje się odpowiednio.

Rozdział 5

Urzędnicy i inni pracownicy sądowi

Art. 156. Zasady zatrudniania urzędników i innych pracowników sądowych oraz ich obowiązki i prawa określają odrębne przepisy.

Rozdział 6

Biegli

Art. 157. § 1. Prezes sądu okręgowego ustanawia biegłych sądowych i prowadzi ich listę.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb ustanawiania biegłych sądowych, pełnienia przez nich czynności oraz zwalniania ich z funkcji. W tym samym trybie Minister Sprawiedliwości może również określić szczegółowe zasady powoływania i działania zespołów biegłych sądowych.

§ 3. W związku z wykonywaniem czynności wynikających z postanowienia o zasięgnięciu opinii biegły korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Rozdział 6a

Stali mediatorzy

Art. 157a. Stałym mediatorem może być osoba fizyczna, która:

- 1) spełnia warunki określone w art. 183² § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego;
- 2) ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji;
- 3) ukończyła 26 lat;
- 4) zna język polski;

- 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego.

Art. 157b. § 1. Wpisu na listę stałych mediatorów dokonuje prezes sądu okręgowego w drodze decyzji wydawanej na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.

§ 1a. Do wpisu na listę stałych mediatorów stosuje się przepisy działu II rozdziału 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185).

§ 1b. Sprawę wpisu na listę stałych mediatorów uznaje się za załatwioną milcząco w sposób w całości uwzględniający żądanie strony występującej z wnioskiem o wpis na listę stałych mediatorów, jeżeli w terminie 14 dni od dnia doręczenia wniosku prezes sądu okręgowego nie wyda decyzji albo postanowienia, o których mowa w art. 122a § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

§ 2. Do wniosku o wpis na listę stałych mediatorów dołącza się oświadczenia lub dokumenty potwierdzające spełnianie warunków, o których mowa w art. 157a pkt 1–5.

§ 3. Oświadczenie potwierdzające spełnianie warunku, o którym mowa w art. 157a pkt 5, osoba ubiegająca się o wpis składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Osoba ubiegająca się o wpis jest obowiązana do zawarcia w nich klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 157c. § 1. Prezes sądu okręgowego, w drodze decyzji, skreśla stałego mediatora z listy w przypadku:

- 1) śmierci stałego mediatora;
- 2) złożenia przez stałego mediatora wniosku o skreślenie z listy;
- 3) zaprzestania przez stałego mediatora spełniania któregokolwiek z warunków określonych w art. 183² § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego;
- 4) prawomocnego skazania stałego mediatora za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5) stwierdzenia nienależytego wykonywania obowiązków przez stałego mediatora.

§ 2. Sąd zawiadamia prezesa sądu okręgowego, który wydał decyzję o wpisie na listę stałych mediatorów, o każdym przypadku uzasadniającym skreślenie z tej listy na podstawie § 1 pkt 5.

§ 3. Od decyzji prezesa sądu okręgowego w przedmiocie wpisu lub skreślenia z listy stałych mediatorów przysługuje odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 157d. § 1. Prezes sądu okręgowego prowadzi listę stałych mediatorów dla obszaru właściwości danego okręgu sądowego.

§ 2. Na liście stałych mediatorów zamieszcza się następujące dane dotyczące stałego mediatora:

- 1) imię i nazwisko oraz rok urodzenia;
- 2) adres do korespondencji;
- 3) informację dotyczącą wykształcenia i odbytych szkoleń;
- 4) informacje dotyczące specjalizacji.

§ 3. Na liście, o której mowa w § 2, na wniosek stałego mediatora, zamieszcza się:

- 1) numer telefonu stałego mediatora;
- 2) adres poczty elektronicznej stałego mediatora;
- 3) informację o wpisie na listę mediatorów, o której mowa w art. 183² § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

§ 4. Prawomocna decyzja o wpisie na listę stałych mediatorów stanowi podstawę do wpisania mediatora na listę stałych mediatorów prowadzoną w innym sądzie okręgowym, na wniosek mediatora złożony do prezesa tego sądu.

§ 5. Stały mediator zawiadamia prezesa sądu okręgowego o:

- 1) każdej zmianie imienia lub nazwiska oraz danych lub informacji, o których mowa w § 2 pkt 2–4 oraz § 3,
- 2) okolicznościach, o których mowa w art. 157c § 1 pkt 3 i 4,
- 3) umieszczeniu na liście, o której mowa w § 4

– w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia powodującego obowiązek zawiadomienia.

Art. 157e. Prezes sądu okręgowego udostępnia sądom oraz innym podmiotom w siedzibie sądu oraz zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu aktualną listę stałych mediatorów.

Art. 157f. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia listy stałych mediatorów, tryb wpisywania i skreślenia z listy, zamieszczania na liście i aktualizacji danych i informacji, sposób potwierdzania spełnienia warunków wpisywania na listę, wzór formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów, a także rodzaje dokumentów załączanych do wniosku, uwzględniając potrzebę zapewnienia wiarygodnej i aktualnej informacji o stałych mediatorach, jednolitości wniosków i sprawnego przebiegu procedury wpisu na listę stałych mediatorów.

Rozdział 7

Ławnicy

Art. 158. § 1. Ławnikiem może być wybrany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył 30 lat;
- 4) jest zatrudniony, prowadzi działalność gospodarczą lub mieszka w miejscu kandydowania co najmniej od roku;
- 5) nie przekroczył 70 lat;
- 6) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków ławnika;
- 7) posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy ławnikiem powinna być wybrana osoba wykazująca szczególną znajomość spraw pracowniczych.

Art. 159. § 1. Ławnikami nie mogą być:

- 1) osoby zatrudnione w sądach powszechnych i innych sądach oraz w prokuraturze;
- 2) osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego;
- 3) funkcjonariusze Policji oraz inne osoby zajmujące stanowiska związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń;
- 4) adwokaci i aplikanci adwokaccy;
- 5) radcy prawni i aplikanci radcowscy;
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze w czynnej służbie wojskowej;
- 8) funkcjonariusze Służby Więziennej;

9) radni gminy, powiatu i województwa.

§ 2. Nie można być ławnikiem jednocześnie w więcej niż jednym sądzie.

Art. 160. § 1. Ławników do sądów okręgowych oraz do sądów rejonowych wybierają rady gmin, których obszar jest objęty właściwością tych sądów – w głosowaniu tajnym.

§ 2. Wybory przygotowują gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Art. 161. § 1. Liczbę ławników wybieranych przez poszczególne rady gmin do wszystkich sądów działających na obszarze właściwości sądu okręgowego, w tym także liczbę ławników do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy, ustala kolegium sądu okręgowego; liczbę ławników do poszczególnych sądów rejonowych ustala się po zasięgnięciu opinii prezesów tych sądów.

§ 2. Prezes sądu okręgowego podaje liczbę ławników do wiadomości poszczególnym radom gmin najpóźniej na trzydzieści dni przed upływem terminu zgłaszania kandydatów.

Art. 162. § 1. Kandydatów na ławników mogą zgłaszać radom gmin prezesi właściwych sądów, stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, z wyłączeniem partii politycznych, oraz co najmniej pięćdziesięciu obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru, w terminie do dnia 30 czerwca ostatniego roku kadencji.

§ 2. Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego na karcie zgłoszenia dołącza się następujące dokumenty:

- 1) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą zgłaszanej osoby;
- 2) oświadczenie kandydata, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) oświadczenie kandydata, że nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, a także, że władza rodzicielska nie została mu ograniczona ani zawieszona;
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2527), stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania funkcji ławnika;

5) dwa zdjęcia zgodne z wymogami stosowanymi przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego.

§ 3. Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego na karcie zgłoszenia przez stowarzyszenie, inną organizację społeczną lub zawodową, zarejestrowaną na podstawie przepisów prawa, dołącza się również aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpis lub zaświadczenie potwierdzające wpis do innego właściwego rejestru lub ewidencji dotyczące tej organizacji.

§ 4. Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego na karcie zgłoszenia przez obywateli dołącza się również listę osób zawierającą imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, miejsce stałego zamieszkania i własnoręczny podpis każdej z pięćdziesięciu osób zgłaszających kandydata.

§ 5. Dokumenty wymienione w § 2 pkt 1–4 powinny być opatrzone datą nie wcześniejszą niż trzydzieści dni przed dniem zgłoszenia, a dokumenty wymienione w § 3 nie wcześniejszą niż trzy miesiące przed dniem zgłoszenia.

§ 6. Osobą uprawnioną do składania wyjaśnień w sprawie zgłoszenia kandydata na ławnika przez obywateli jest osoba, której nazwisko zostało umieszczone jako pierwsze na liście, o której mowa w § 4.

§ 7. Koszt opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego ponosi Skarb Państwa.

§ 7a. Koszt opłaty za badanie lekarskie i za wystawienie zaświadczenia lekarskiego ponosi kandydat na ławnika.

§ 8. Koszt opłaty za wydanie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpisu lub zaświadczenia z innego właściwego rejestru lub ewidencji ponosi Skarb Państwa.

§ 9. Rady gmin zasięgają od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o kandydatach na ławników. Informacje o kandydacie na ławnika uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

§ 10. Zgłoszenia kandydatów, które wpłynęły do rady gminy po upływie terminu, o którym mowa w § 1, a także zgłoszenia, które nie spełniają wymagań formalnych, o których mowa w § 2–5, pozostawia się bez dalszego biegu. Przywrócenie terminu do zgłoszenia kandydatów jest niedopuszczalne. Pozostawienie zgłoszenia bez dalszego biegu rada gminy stwierdza w drodze uchwały.

§ 11. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania

z dokumentami złożonymi radom gmin przy zgłaszaniu kandydatów na ławników, wzór karty zgłoszenia oraz sposób jego udostępniania, mając na uwadze potrzebę udokumentowania przez podmioty zgłaszające spełnianie przez kandydatów na ławników wymogów określonych w ustawie, a także zapewnienia wyboru kandydatów o najwyższych walorach etycznych i intelektualnych, umożliwienia rzetelnej weryfikacji zgłoszeń i przejrzystości działań związanych ze zgłaszaniem kandydatów na ławników, a przez określenie wzoru karty zgłoszenia i sposobu jego udostępniania – potrzebę ujednoczenia procedury zgłaszania, ułatwienia dostępu do wzoru i rozpatrywania zgłoszeń.

Art. 163. § 1. Wybory ławników odbywają się najpóźniej w październiku roku kalendarzowego, w którym upływa kadencja dotychczasowych ławników.

§ 2. Przed przystąpieniem do wyborów rada gminy powołuje zespół, który przedstawia na sesji rady gminy swoją opinię o zgłoszonych kandydatach, w szczególności w zakresie spełnienia przez nich wymogów określonych w ustawie.

Art. 164. § 1. Listę wybranych ławników wraz z dokumentami, o których mowa w art. 162 § 2–4, rady gmin, które dokonały ich wyboru, przesyłają prezesom właściwych sądów, najpóźniej do końca października. Spośród ławników znajdujących się na liście wybranych ławników rady gmin wskazują ławników do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy.

§ 2. Prezes sądu wręcza ławnikom zawiadomienie o wyborze i odbiera od nich ślubowanie według roty ustalonej dla sędziów, z odpowiednią zmianą.

§ 3. Po odebraniu ślubowania prezes sądu wpisuje ławnika na listę ławników, którzy mogą być wyznaczani do orzekania, i wydaje mu legitymację.

Art. 165. § 1. Kadencja ławników sądów okręgowych i rejonowych trwa cztery lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat ławnika wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu ławników.

§ 2. Po upływie kadencji ławnik może brać udział jedynie w rozpoznawaniu sprawy rozpoczętej wcześniej z jego udziałem, do czasu jej zakończenia.

Art. 166. § 1. Mandat ławnika wygasa w razie prawomocnego skazania za przestępstwo bądź wykroczenie, w tym również za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe. Rada gminy, która wybrała ławnika, stwierdza wygaśnięcie mandatu z tego powodu i informuje o tym prezesa właściwego sądu.

§ 2. Rada gminy, która wybrała ławnika, może go odwołać na wniosek prezesa właściwego sądu, w razie:

- 1) (uchylony)
- 2) niewykonywania obowiązków ławnika;
- 3) zachowania godzącego w powagę sądu;
- 4) niezdolności do wykonywania obowiązków ławnika.

§ 2a. Wniosek, o którym mowa w § 2, jest składany łącznie z opiniami właściwej rady ławniczej oraz kolegium właściwego sądu okręgowego albo z oświadczeniem prezesa właściwego sądu, że taka opinia lub takie opinie nie zostały wydane w terminie 21 dni od dnia doręczenia wniosku do zaopiniowania. W przypadku braku opinii prezes właściwego sądu przedkłada radzie gminy wraz z wnioskiem potwierdzenie jego doręczenia podmiotowi uprawnionemu do wydania opinii. Niewydanie opinii w terminie uważa się za niezgłoszenie uwag do wniosku. Przepis art. 31 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2b. Przed podjęciem uchwały w sprawie wniosku o odwołanie ławnika przewodniczący rady gminy umożliwia wysłuchanie ławnika i jego udział w posiedzeniu właściwej komisji i w sesji rady gminy, na których taki wniosek będzie opiniowany i rozpoznawany. O terminach posiedzenia komisji i sesji rady gminy ławnik jest powiadamiany na piśmie, co najmniej z siedmiodniowym wyprzedzeniem, w trybie i w sposób przewidziany w Kodeksie postępowania administracyjnego.

§ 2c. W sprawach, o których mowa w § 2b, ławnik działa osobiście, a w razie niemożności osobistego stawiennictwa może działać przez pełnomocnika.

§ 3. Przed upływem kadencji mandat ławnika wygasa z dniem doręczenia mu zawiadomienia prezesa sądu o skreśleniu z listy ławników wskutek zrzeczenia się mandatu z ważnych przyczyn lub odwołania ławnika przez radę gminy.

Art. 167. § 1. W czasie trwania kadencji nie powołuje się ławnika do pełnienia obowiązków w przypadku:

- 1) ujawnienia okoliczności, które nie pozwalały na jego wybór;
- 2) wszczęcia postępowania o odwołanie ławnika – do czasu podjęcia przez radę gminy uchwały w przedmiocie odwołania;
- 3) wszczęcia przeciwko ławnikowi postępowania o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe – do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

§ 2. W razie zniesienia sądu, ośrodka zamiejscowego lub wydziału zamiejscowego – ławnicy tych jednostek stają się ławnikami sądów, które przejmują kompetencje zniesionych jednostek.

Art. 168. W razie potrzeby, zwłaszcza z powodu zmniejszenia się w czasie kadencji liczby ławników, rada gminy na wniosek prezesa sądu okręgowego dokonuje uzupełnienia listy, wybierając nowych ławników w sposób określony w ustawie.

Art. 169. § 1. W zakresie orzekania ławnicy są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

§ 2. Ławnik nie może przewodniczyć na rozprawie i naradzie ani też wykonywać czynności sędziego poza rozprawą, chyba że ustawy stanowią inaczej.

§ 3. Do ławników przepis art. 85 § 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 170. § 1. Ławnik może zostać wyznaczony do udziału w rozprawach do dwunastu dni w ciągu roku. Liczba tych dni może być zwiększona przez prezesa sądu tylko z ważnych przyczyn, a zwłaszcza w przypadku konieczności zakończenia rozprawy z udziałem tego ławnika.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Wyznaczając ławnika do udziału w rozprawie, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego ławnika.

Art. 171. § 1. Prezes sądu może zarządzić przydzielenie dodatkowego ławnika do sprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można przydzielić dwóch ławników dodatkowych wskazując kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.

§ 2. Ławnik dodatkowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z ławników nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 172. § 1. Pracodawca zatrudniający ławnika jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności w sądzie.

§ 2. Za czas zwolnienia od pracy ławnik zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

§ 3. Ławnik otrzymuje rekompensatę pieniężną za czas wykonywania czynności w sądzie, którymi są: udział w rozprawie lub posiedzeniu, uczestnictwo w naradzie nad wyrokiem, sporządzenie uzasadnienia lub uczestnictwo w posiedzeniu rady ławniczej, jeżeli został do niej wybrany.

§ 4. Wysokość rekompensaty dla ławników biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika, wynosi 2,64% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.

§ 4a. Ławnikowi przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do sądu w celu wykonywania czynności w sądzie środkami komunikacji miejscowej w wysokości 0,25% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.

§ 5. (uchylony)

§ 6. Koszty wypłaty świadczeń, o których mowa w § 4 i 4a, ponosi Skarb Państwa.

Art. 173. Ławnicy zamieszkali poza siedzibą sądu otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów.

Art. 174. § 1. Należności, o których mowa w art. 172 § 3 i art. 173, przyznaje prezes właściwego sądu.

§ 2. Od decyzji prezesa sądu rejonowego przysługuje odwołanie do prezesa sądu okręgowego, a gdy decyzję w pierwszej instancji wydał prezes sądu okręgowego lub prezes sądu apelacyjnego – do Ministra Sprawiedliwości.

Art. 175. § 1. Ławnicy każdego sądu wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącego i zastępców.

§ 2. Do zadań rady ławniczej należy w szczególności podnoszenie poziomu pracy ławników i ich reprezentowanie oraz pobudzanie działalności wychowawczej ławników w społeczeństwie.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób wyboru, skład i strukturę organizacyjną, tryb działania oraz szczegółowe zadania rady ławniczej, uwzględniając obligatoryjny charakter rady ławniczej jako samorządu ławniczego, reprezentującego ławników w danym sądzie, zakres współpracy z prezesem sądu, potrzebę uwzględnienia w jej strukturze przewodniczącego i zastępców oraz określenia ich zadań.

DZIAŁ IVa

Przetwarzanie danych osobowych, telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych oraz informatyzacja sądów powszechnych

Art. 175a. § 1. Administratorami danych osobowych:

- 1) sędziów i sędziów w stanie spoczynku oraz asesorów sądowych,
- 2) referendarzy sądowych, asystentów sędziów, dyrektorów sądów oraz ich zastępców, kuratorów sądowych, aplikantów aplikacji sądowej, aplikantów kuratorskich, urzędników oraz innych pracowników sądów,

- 3) biegłych sądowych, lekarzy sądowych, mediatorów oraz ławników,
- 4) kandydatów na stanowiska wymienione w pkt 1 i 2

są prezesi i dyrektorzy właściwych sądów oraz Minister Sprawiedliwości, w zakresie realizowanych zadań.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Minister Sprawiedliwości wymienia dane dotyczące sędziów w stanie spoczynku, w zakresie określonym w art. 68a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.), za pośrednictwem punktu kontaktowego prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 175b. § 1. Prezesi sądów okręgowych właściwych dla siedziby organu wnioskującego o udostępnienie danych przekazują corocznie Ministrowi Sprawiedliwości informację na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych, z podziałem na liczbę przypadków udostępnienia danych dla danego rodzaju danych, oraz wyników przeprowadzonych kontroli, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku nią objętym.

§ 2. Minister Sprawiedliwości przedstawia corocznie Sejmowi i Senatowi zagregowaną informację na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych oraz wyników przeprowadzonych kontroli, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku nią objętym.

Art. 175c. § 1. Minister Sprawiedliwości jest administratorem systemu służącego do przetwarzania danych osobowych uzyskanych z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 213 § 1a Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości przetwarza dane osób uzyskane z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 213 § 1a Kodeksu postępowania karnego, wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji zadania, o którym mowa w § 1.

[Art. 175d. Minister Sprawiedliwości w celu wykonania zadań określonych w ustawie, pełni funkcję koordynującą, o której mowa w art. 40 ust. 2 decyzji Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II) (Dz. Urz.

Nowe brzmienie art. 175d wejdzie w życie z dn. określonym w decyzji Komisji Europejskiej, zgodnie z art. 66 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

UE L 205 z 7.08.2007, str. 63, z późn. zm.¹⁶⁾ i zapewnia sądom dostęp do danych, w tym do przetwarzania danych osobowych w tym systemie.]

<Art. 175d. Minister Sprawiedliwości w celu wykonania zadań określonych w ustawie pełni funkcję koordynującą, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz. Urz. UE L 312 z 07.12.2018, str. 56, z późn. zm.¹⁷⁾), i zapewnia sądom dostęp do danych, w tym do przetwarzania danych osobowych w tym systemie.>

Art. 175da. Administratorami danych osobowych przetwarzanych w systemach teleinformatycznych obsługujących postępowania sądowe, w systemach teleinformatycznych, w których są prowadzone rejestry sądowe, oraz w systemach teleinformatycznych, w których są prowadzone urzędnia ewidencyjne (sądowe systemy teleinformatyczne), są sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości albo realizacji zadań z zakresu ochrony prawnej, prezesa właściwych sądów oraz Minister Sprawiedliwości w ramach realizowanych zadań.

Art. 175db. Administratorami danych osobowych przetwarzanych w postępowaniach sądowych w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości albo realizacji zadań z zakresu ochrony prawnej są sądy.

Art. 175dc. § 1. Do przetwarzania danych osobowych w postępowaniach sądowych, w rejestrach sądowych albo w sądowych systemach teleinformatycznych nie stosuje się przepisów art. 15, art. 16 – w zakresie, w jakim przepisy szczególne przewidują odrębny tryb sprostowania, oraz art. 18 i art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne

¹⁶⁾ Zmiana wymienionej decyzji została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 299 z 17.10.2014, str. 33.

¹⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 135 z 22.05.2019, str. 85, Dz. Urz. UE L 316 z 06.12.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 248 z 13.07.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 249 z 14.07.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 185 z 12.07.2022, str. 1.

rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁸⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”.

§ 2. W związku z przetwarzaniem danych osobowych w postępowaniach sądowych wykonanie obowiązków, o których mowa w art. 13 rozporządzenia 2016/679, następuje przez umieszczenie informacji określonych w art. 13 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej oraz w widocznym miejscu w budynku sądu.

Art. 175dd. § 1. Nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych, których administratorami są sądy, zgodnie z art. 175da i art. 175db, wykonują w zakresie działalności sądu:

- 1) rejonowego – prezes sądu okręgowego;
- 2) okręgowego – prezes sądu apelacyjnego;
- 3) apelacyjnego – Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 2. W ramach nadzoru, o którym mowa w § 1, właściwe organy:

- 1) rozpatrują skargi osób, których dane osobowe są przetwarzane niezgodnie z prawem;
- 2) podejmują działania mające na celu upowszechnianie wśród nadzorowanych administratorów i podmiotów przetwarzających wiedzy o obowiązkach wynikających z rozporządzenia 2016/679 oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125 oraz z 2022 r. poz. 1700);
- 3) współpracują z innymi organami sprawującymi nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych w ramach postępowań prowadzonych przez sądy i trybunały oraz z organami nadzorczymi w rozumieniu art. 51 rozporządzenia 2016/679, w tym dzielą się informacjami oraz świadczą wzajemną pomoc, w celu zapewnienia spójnego stosowania rozporządzenia 2016/679 oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

§ 3. Organy, o których mowa w § 1, są uprawnione do:

- 1) nakazywania administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu albo ich przedstawicielom dostarczenia wszelkich informacji potrzebnych do realizacji zadań tego organu;

¹⁸⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

- 2) zawiadamiania administratora lub podmiotu przetwarzającego o podejrzeniu naruszenia rozporządzenia 2016/679 lub ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości;
- 3) uzyskiwania od administratora i podmiotu przetwarzającego dostępu do danych osobowych i informacji niezbędnych organowi nadzorcemu do realizacji swoich zadań;
- 4) uzyskiwania dostępu do pomieszczeń administratora i podmiotu przetwarzającego, w tym do sprzętu i środków służących do przetwarzania danych;
- 5) wydawania ostrzeżeń administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu dotyczących możliwości naruszenia przepisów rozporządzenia 2016/679 lub ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości;
- 6) udzielania upomnień administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu w przypadku naruszenia przepisów rozporządzenia 2016/679 lub ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości;
- 7) wzywania administratora lub podmiotu przetwarzającego do dostosowania przetwarzania danych do przepisów rozporządzenia 2016/679 lub ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

§ 4. Do przyjmowania i rozpatrywania skarg związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości albo realizacji zadań z zakresu ochrony prawnej stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 5a.

Art. 175e. § 1. Minister Sprawiedliwości może powołać koordynatora do spraw informatyzacji sądownictwa powszechnego.

§ 2. Sędziemu powołanemu do pełnienia funkcji koordynatora do spraw informatyzacji sądownictwa powszechnego przysługuje dodatek funkcyjny.

Art. 175f. § 1. Minister Sprawiedliwości może, w drodze decyzji, przyznać Skarbowi Państwa uprawnienia wynikające z autorskich praw majątkowych do programu komputerowego obsługującego sądowe systemy informatyczne, zwanego

dalej „programem komputerowym”, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań sądów.

§ 2. Decyzja, o której mowa w § 1, może zostać wydana, jeżeli zagrożona jest sprawność działania lub ciągłość funkcjonowania programu komputerowego lub systemu teleinformatycznego wykorzystującego program komputerowy, lub jeżeli zapewnienia ich sprawności działania lub ciągłości funkcjonowania wymaga ważny interes państwa lub dobro wymiaru sprawiedliwości, a porozumienie w tym zakresie z osobą, której przysługują autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, napotyka przeszkody.

§ 3. W decyzji, o której mowa w § 1, określa się:

- 1) zakres uprawnień, które mogą obejmować:
 - a) korzystanie z programu komputerowego,
 - b) trwałe lub czasowe zwielokrotnienie programu komputerowego w całości lub części jakimikolwiek środkami i w jakiegokolwiek formie,
 - c) tłumaczenie, przystosowywanie, zmiany układu programu komputerowego lub wprowadzanie w nim jakichkolwiek innych zmian,
 - d) rozpowszechnianie, w tym użyczenie lub najem, programu komputerowego lub jego kopii,
 - e) zwielokrotnianie kodu lub tłumaczenie jego formy;
- 2) czas korzystania z uprawnień nie dłuższy niż dwadzieścia lat.

§ 4. W decyzji, o której mowa w § 1, Minister Sprawiedliwości może nałożyć na osobę, której przysługują autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, obowiązek wydania dokumentacji i kodów źródłowych tego programu, w tym bibliotek i instrukcji niezbędnych do osiągnięcia kodu wynikowego. W takim przypadku decyzja może określać format i formę przekazania dokumentacji i kodów źródłowych.

§ 5. Decyzji, o której mowa w § 1, może zostać nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 175g. § 1. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze decyzji, po zasięgnięciu opinii biegłego, wysokość wynagrodzenia należnego osobie, której przysługują autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, stanowiącego ekwiwalent nabytych przez Skarb Państwa, na podstawie decyzji, o której mowa w art. 175f § 1, uprawnień wynikających z autorskich praw majątkowych do tego programu.

§ 2. Od decyzji, o której mowa w § 1, przysługuje odwołanie do sądu powszechnego.

§ 3. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 1, wyczerpuje wszelkie roszczenia osoby, której przysługują autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, względem Skarbu Państwa wynikające z przeniesienia na rzecz Skarbu Państwa uprawnień określonych w decyzji, o której mowa w art. 175f § 1.

DZIAŁ V

Finansowanie działalności sądów powszechnych

Rozdział 1

Budżet sądownictwa

Art. 176. § 1. Dochody i wydatki sądów powszechnych stanowią w budżecie państwa odrębną część.

§ 2. (uchylony)

Art. 177. § 1. Dysponentem części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym jest Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Dyrektor sądu apelacyjnego wykonuje zadania i kompetencje dysponowania budżetem sądów na obszarze apelacji oraz sprawuje kontrolę gospodarki finansowej i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa przez te sądy.

§ 3. (uchylony)

§ 4. W zakresie, o którym mowa w § 2, dyrektor sądu apelacyjnego podlega bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości, a dyrektorzy sądów okręgowych i rejonowych – dyrektorowi przełożonego sądu apelacyjnego.

Art. 177a. (uchylony)

Art. 178. § 1. Projekty planów finansowych oraz plany finansowe dla sądów na obszarze apelacji opracowują dyrektorzy sądów apelacyjnych na podstawie projektów przygotowanych przez dyrektorów sądów okręgowych i dyrektorów sądów rejonowych, według zasad określonych w przepisach o finansach publicznych, uwzględniając zakres realizowanych przez sądy zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3.

§ 2. Projekty, o których mowa w § 1, dyrektorzy sądów apelacyjnych przedkładają Krajowej Radzie Sądownictwa i Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa w ciągu miesiąca od otrzymania projektu składa Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o opracowanie projektu planu dochodów i wydatków sądów powszechnych wraz ze swymi uwagami i zastrzeżeniami.

§ 4. Projekt planów dochodów i wydatków sądów powszechnych sporządzony w trybie określonym w przepisach § 1–3 Minister Sprawiedliwości przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w celu włączenia tego projektu do projektu ustawy budżetowej, na zasadach określonych art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

§ 5. W zakresie wykonywania budżetu w części odpowiadającej sądom powszechnym Ministrowi Sprawiedliwości przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Rozdział 2

Gospodarka finansowa sądów

Art. 179. § 1. Organem kierującym gospodarką finansową sądu jest dyrektor sądu.

§ 1a. Czynności prezesa sądu wywołujące skutki finansowe nieujęte w planie finansowym sądu wymagają, dla ich ważności, uprzedniej akceptacji właściwego dyrektora sądu, z wyjątkiem zarządzeń dotyczących kosztów sądowych orzeczonych przez sąd.

§ 2. (uchylony)

§ 3. Działalność inwestycyjną sądu prowadzą:

- 1) dla sądu apelacyjnego i sądów rejonowych działających na obszarze apelacji, w których powołano dyrektora sądu – dyrektor sądu apelacyjnego;
- 2) dla sądu okręgowego oraz sądów rejonowych działających w okręgu sądowym, w których nie powołano dyrektora sądu – dyrektor sądu okręgowego.

§ 4. Dyrektor sądu apelacyjnego może przekazać dyrektorowi jednego sądu okręgowego wykonywanie zadań inwestycyjnych innego sądu okręgowego lub sądów rejonowych.

§ 5. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów, w tym:

- 1) zasady dysponowania środkami budżetu sądownictwa, ustanawiania dysponentów środków oraz określenie ich zadań i kompetencji,
- 2) zasady i tryb opracowywania planów finansowych sądów,
- 3) zasady i tryb dokonywania zmian w planach finansowych sądów,
- 4) uruchamianie środków budżetowych,
- 5) rachunki bankowe sądów,

- 6) rozliczenia w okresie przejściowym po zakończeniu roku budżetowego,
 - 7) tryb pobierania dochodów i dokonywania wydatków sądów,
 - 8) sprawozdawczość budżetową i finansową,
 - 9) prowadzenie działalności inwestycyjnej sądów
- z uwzględnieniem konieczności prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi i wymogów wynikających z przepisów o finansach publicznych.

Art. 179a. § 1. Minister Sprawiedliwości może powierzyć jednostce utworzonej na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych określone zadania z zakresu działalności administracyjnej sądów, dotyczące:

- 1) realizacji zadań z zakresu informatyzacji sądów oraz obsługi informatycznej sądów;
- 2) prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

§ 2. Jednostka, o której mowa w § 1, może otrzymywać dotacje z budżetu państwa z części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym na realizację zadań wymienionych w § 1.

DZIAŁ VI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 180–195. (pominięte)

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 196. Sądy utworzone na podstawie ustawy wymienionej w art. 211 są sądami powszechnymi w rozumieniu ustawy.

Art. 197. Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy ośrodki zamiejscowe i wydziały zamiejscowe sądów okręgowych stają się, odpowiednio, ośrodkami zamiejscowymi albo wydziałami zamiejscowymi odpowiednich sądów okręgowych w rozumieniu ustawy.

Art. 198. § 1. Z dniem wejścia w życie ustawy sędziowie sądów powszechnych otrzymują stawkę podstawową wynagrodzenia zasadniczego przysługującą na

zajmowanym stanowisku oraz dodatek za długoletnią pracę, według zasad określonych w art. 91 § 7.

§ 2. Z dniem 1 stycznia 2003 r. sędziowie, którzy przepracowali na zajmowanym stanowisku co najmniej siedem lat, otrzymują stawkę pierwszą awansową wynagrodzenia zasadniczego.

§ 3. Z dniem 1 stycznia 2004 r. sędziowie, którzy przepracowali na danym stanowisku sędziowskim co najmniej czternaście lat, otrzymują drugą stawkę awansową wynagrodzenia zasadniczego.

§ 4. Sędziemu, który na podstawie § 2 otrzymał stawkę pierwszą awansową wynagrodzenia zasadniczego, a z dniem 1 stycznia 2004 r. nie spełniał warunku, o którym mowa w § 3, do okresu wymaganego zgodnie z art. 91 § 4 dla uzyskania stawki drugiej awansowej wynagrodzenia zasadniczego zalicza się pełny okres pracy powyżej 7 lat na zajmowanym stanowisku sędziowskim.

§ 5. Przepisy § 1–3 stosuje się przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia sędziów sądów powszechnych dla potrzeb ustalania uposażenia sędziów sądów wojskowych według zasad określonych w art. 70 § 3 ustawy, o której mowa w art. 190¹⁹⁾ zdanie wstępne.

Art. 199. Sędziowie Sądu Najwyższego spełniający warunki do przejścia na emeryturę w dniu 30 czerwca 1990 r. na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Sądzie Najwyższym, o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, o Trybunale Konstytucyjnym, o ustroju sądów wojskowych i Prawo o notariacie (Dz. U. poz. 436), nabyli prawo do uposażenia sędziów w stanie spoczynku obliczanego od wynagrodzenia przysługującego sędziom Sądu Najwyższego.

Art. 200. § 1. Sędziów, którzy przed dniem 1 stycznia 1998 r. przeszli na emeryturę lub renty i nabyli prawo do uposażenia, uważa się za sędziów w stanie spoczynku w rozumieniu ustawy, chyba że utracili uprawnienie do tego uposażenia.

§ 2. Uposażenia sędziów w stanie spoczynku z dniem wejścia w życie ustawy ustala się w wysokości 75% sumy wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, jakie otrzymywałyby sędzia w chwili przejścia na emeryturę lub rentę albo w stan spoczynku, przy zastosowaniu zasad określonych w art. 198 § 1.

§ 3. Przepisy art. 100 § 2–8 niniejszej ustawy mają zastosowanie do byłych sędziów, którzy nabyli prawo do emerytury lub renty przed dniem 1 stycznia 1998 r.,

¹⁹⁾ Art. 190 zawiera zmiany do ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych.

jeżeli prawo to nabyli zajmując stanowisko sędziego. Przy ustalaniu wysokości uposażenia uwzględnia się wynagrodzenie zasadnicze wraz z dodatkiem za wysługę lat, które pobierałby sędzia w dniu 1 stycznia 1998 r., z zastosowaniem przepisu § 2.

§ 4. Uposażenia rodzinne po zmarłych sędziach albo sędziach w stanie spoczynku, do których prawo powstało po dniu 1 stycznia 1999 r., z dniem wejścia w życie ustawy podwyższa się, przy zastosowaniu zasad określonych w art. 102.

§ 5. Wysokość uposażeń sędziów w stanie spoczynku oraz byłych sędziów, o których mowa w § 3, a także wysokość uposażeń rodzinnych ustala się w terminach i na zasadach określonych w art. 198 § 2 i 3, przy przyjęciu okresu pracy na ostatnio zajmowanym stanowisku sędziowskim w dniu przejścia w stan spoczynku albo na emeryturę lub rentę, względnie w dniu śmierci sędziego, po którym przysługuje prawo do uposażenia rodzinnego.

Art. 201. § 1. Kadencje prezesów i wiceprezesów sądów okręgowych oraz apelacyjnych, rozpoczęte przed dniem wejścia w życie ustawy, wynoszą sześć lat i liczą się od ich rozpoczęcia, chyba że w ciągu sześciu tygodni po upływie okresu, na który zostali powołani do pełnienia funkcji, właściwe zgromadzenie sędziów wyrazi sprzeciw. Kadencje prezesów i wiceprezesów, którzy pełnią jedną z tych funkcji kolejno po raz drugi, kończą się z upływem okresu, na który zostali powołani.

§ 2. W ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy zgromadzenia ogólne sędziów dostosują swój skład do stanu zgodnego z ustawą. Kadencje zgromadzeń ogólnych sędziów trwają do końca kadencji prezesów sądów.

§ 3. W ciągu miesiąca od rozpoczęcia nowej kadencji zgromadzeń ogólnych sędziów zostaną przeprowadzone wybory członków kolegiów sądów, zgodnie z ustawą.

§ 4. Do aplikacji sądowej oraz do aplikacji w sądzie wojskowym i do asesury oraz do asesury w sądzie wojskowym rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Asesorzy sądowi i asesorzy sądów wojskowych, mianowani przed dniem wejścia w życie ustawy, mogą być asesorami przez okres przekraczający trzy lata, do ukończenia wieku wymaganego do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego albo sędziego sądu wojskowego.

Art. 202. § 1. W okresie do dnia 31 grudnia 2003 r. na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61, z tym że wymagany wiek wynosi ukończone 28 lat, a wymagany okres pracy w charakterze asesora sądowego i prokuratorskiego wynosi dwa lata.

§ 2. W okresie, o którym mowa w § 1, na stanowisko sędziego sądu wojkowego może być powołany ten, kto spełnia warunki określone w art. 22 ustawy wymienionej w art. 190¹⁹⁾, z tym że wymagany wiek wynosi ukończone 28 lat, a wymagany staż na stanowisku asesora wynosi dwa lata.

Art. 203. § 1. Dyrektorzy, o których mowa w art. 21 § 2, zostaną zatrudnieni z dniem 1 stycznia 2002 r.

§ 2. Do czasu zatrudnienia dyrektorów sądów apelacyjnych, okręgowych lub kierowników oddziałów finansowych sądów rejonowych ich obowiązki wykonują odpowiednio prezesi sądów apelacyjnych, okręgowych lub rejonowych.

Art. 204. § 1. W sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów popełnionych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy tej ustawy z wyjątkiem art. 108, z zastrzeżeniem § 2–5.

§ 2. Sąd Dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny powołane na podstawie przepisów dotychczasowych działają do zakończenia postępowania w sprawach, o których mowa w § 3 i 4.

§ 3. Do spraw należących do właściwości sądów dyscyplinarnych niezakończonych w pierwszej instancji do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 4. W sprawach, o których mowa w § 2, w których zostały wniesione środki odwoławcze, orzeka w drugiej instancji Wyższy Sąd Dyscyplinarny, według przepisów dotychczasowych.

§ 5. W razie uchylecia orzeczenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, stosuje się przepisy ustawy.

§ 6. Akta spraw dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów przechowuje Sąd Najwyższy.

§ 7. Przepisy § 1–6 stosuje się również w sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów sądów wojkowych.

Art. 205. Referendarze sądowi do dnia 31 grudnia 2002 r. zachowują wynagrodzenie ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 205a. W okresie do 31 grudnia 2004 r. na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 149 § 1 pkt 1, 2, 4 i 5, i ukończył wyższe studia administracyjne.

Art. 206. § 1. Z dniem wejścia w życie ustawy prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury otrzymują stawkę podstawową wynagrodzenia

zasadniczego przysługującą na zajmowanym stanowisku oraz dodatek za długoletnią pracę według zasad określonych w art. 62 ust. 1g ustawy, o której mowa w art. 185²⁰⁾ zdanie wstępne.

§ 2. Z dniem 1 stycznia 2003 r. prokuratorzy, którzy przepracowali na zajmowanym stanowisku co najmniej siedem lat, otrzymują stawkę pierwszą awansową wynagrodzenia zasadniczego.

§ 3. Z dniem 1 stycznia 2004 r. prokuratorzy, którzy przepracowali na danym stanowisku prokuratorskim co najmniej czternaście lat, otrzymują drugą stawkę awansową wynagrodzenia zasadniczego.

§ 4. Prokuratorowi, który na podstawie § 2 otrzymał stawkę pierwszą awansową wynagrodzenia zasadniczego, a z dniem 1 stycznia 2004 r. nie spełniał warunku, o którym mowa w § 3, do okresu wymaganego zgodnie z art. 62 ust. 1d ustawy, o której mowa w art. 185²⁰⁾ zdanie wstępne, dla uzyskania stawki drugiej awansowej wynagrodzenia zasadniczego, zalicza się pełny okres pracy powyżej siedmiu lat na zajmowanym stanowisku prokuratorskim.

§ 5. Przepisy § 1–3 stosuje się przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury dla potrzeb ustalania uposażenia prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury według zasad określonych w art. 116 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 185²⁰⁾ zdanie wstępne.

§ 6. Przepisy art. 200 stosuje się odpowiednio do prokuratorów, byłych prokuratorów, uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku i do uposażenia rodzinnego po zmarłych prokuratorach albo prokuratorach w stanie spoczynku.

§ 7. Przepis art. 201 § 4 stosuje się do aplikacji prokuratorskiej oraz do asesury prokuratorskiej.

Art. 207. § 1. Sędziowie, którzy na podstawie dotychczasowych przepisów uzyskali zgodę Krajowej Rady Sądownictwa na dalsze zajmowanie stanowiska pomimo ukończenia 65 roku życia, przechodzą w stan spoczynku z upływem okresu, na który Krajowa Rada Sądownictwa wyraziła zgodę.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do prokuratorów, którzy uzyskali zgodę Prokuratora Generalnego na dalsze zajmowanie stanowiska.

²⁰⁾ Artykuł 185 zawiera zmiany do ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

§ 3. W sprawach dotyczących wyrażenia zgody, o której mowa w § 1 i 2, niezakończonych w chwili wejścia w życie ustawy, przepis art. 69 § 3 zdanie drugie stosuje się.

Art. 208–210. (pominięte)

Art. 211. § 1. Traci moc ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. poz. 25, z późn. zm.²¹⁾).

§ 2. Zachowują moc akty prawne wydane w celu wykonania ustawy, o której mowa w § 1, o ile nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 212. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2001 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 91 § 2a, art. 151 § 1, art. 178, art. 193 i art. 195 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.;
- 2) art. 13 § 2 pkt 4, art. 91 § 2, 3 i 4, art. 176, art. 177 i art. 179 § 1–4, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1994 r. poz. 355, 421 i 509, z 1995 r. poz. 163 i 406, z 1996 r. poz. 367, z 1997 r. poz. 471, 604, 679, 751, 752, 753, 769, 782 i 882, z 1998 r. poz. 607, 1064, 1118 i 1125, z 1999 r. poz. 180, 636, 853, 931 i 1255 oraz z 2000 r. poz. 551, 580, 678, 1193, 1268, 1314 i 1319.

Załącznik do ustawy
z dnia 27 lipca 2001 r.
(Dz. U. z 2023 r. poz.
217)

STAWKI WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO NA POSZCZEGÓLNYCH STANOWISKACH
SĘDZIOWSKICH ORAZ MNOŻNIKI, SŁUŻĄCE DO USTALENIA WYSOKOŚCI
WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO SĘDZIÓW

Stanowisko	Stawka wynagrodzenia zasadniczego	Mnożnik
sędzia sądu rejonowego	pierwsza	2,05
	druga	2,17
	trzecia	2,28
	czwarta	2,36
	piąta	2,50
sędzia sądu okręgowego	czwarta	2,36
	piąta	2,50
	szósta	2,65
	siódma	2,75
	ósma	2,92
sędzia sądu apelacyjnego	siódma	2,75
	ósma	2,92
	dziewiąta	3,12
	dziesiąta	3,23